58. Tiistaina 25 päivänä toukokuuta 1993

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

S.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi valtiopäiväjärjestyksen 16 §:n 3 momentin ja edustajanpalkkiosta annetun lain 4 §:n kumoamisesta 1378

Lakialoite n:o 48/1992 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1

2) Ehdotukset laeiksi vaaleja ja kansanäänestyksiä koskevien lakien muuttamisesta 1379

Hallituksen esitys n:o 29
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2

3) Ehdotukset rikosrekisterilaiksi ja laiksi ehdollisesta rangaistuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 368/1992 vp
Lakivaliokunnan mietintö n:o 8

4) Ehdotukset väestötietolaiksi ja laiksi väestökirjahallinnosta annetun lain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 355/1992 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 9

5) Ehdotus laiksi tuoteturvallisuuslain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 4
Talousvaliokunnan mietintö n:o 13

S.

6) Ehdotus laiksi maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta 1380

Hallituksen esitys n:o 51
Talousvaliokunnan mietintö n:o 14

7) Ehdotukset laeiksi arvopaperimarkkinalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 318/1992 vp
Talousvaliokunnan mietintö n:o 16

8) Ehdotukset laeiksi sijoitusrahastolain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 309/1992 vp
Talousvaliokunnan mietintö n:o 15

Ensimmäinen käsittely:

9) Ehdotukset metsästyslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ..... „

Hallituksen esitys n:o 300/1992 vp
Lakialoite n:o 52/1992 vp
Toivomusaloitteet n:ot 618 ja 657/1991 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 7

Esitellään:

10) Ed. Luukkaisen ym. lakialoite n:o 22 laiksi eläinsuojelulain muuttamisesta .. 1418

Pöydällepanoa varten esitellään:

11) Lakivaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksestä käräjäoikeuslaiksi (HE 252/1992 vp) ..... „

S.

12) Lakivaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksestä laiksi osakeyhtiölain 16 luvun 2 §:n 1 momentin muuttamisesta (HE 40) 1418

13) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksestä toisaalta Suomen hallituksen ja toisaalta Tanskan hallituksen ja Färsaarten maakuntahallituksen välillä vapaakaupasta Suomen ja Färsaarten välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän maataloustuotteiden kauppaa koskevan kirjeenvaihdon eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 16) ..... „

14) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksestä EFTA-valtioiden ja Puolan tasavallan välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän Suomen ja Puolan välillä maataloustuotteiden kaupasta tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä (HE 17) ..... „

15) Talousvaliokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esityksestä laiksi valtion vakauttamistakauksista (HE 31) ..... „

16) Talousvaliokunnan mietintö n:o 18 hallituksen esityksestä rahoitustarkastuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 319/1992 vp) ..... „

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aho E., Biaudet, Enestam, Jurva, Kohijoki, Kuittinen, Laine, Louvo, Luttinen, Metsämäki, Myller, Mäkipää, Ojala O., Paloheimo, Rehn E., Renko, Renlund, Salolainen, Seppänen, Särkijärvi, Ukkola, Uosukainen, Virrankoski, Väyrynen ja Zyskowicz.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Kuittinen, Ukkola, Salolainen, Paloheimo, Enestam, Virrankoski, Ojala O. ja Myller.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat E. Aho, Louvo, Särkijärvi ja Uosukainen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Biaudet, Enestam, Jurva, Kohijoki, Laine, Metsämäki, Myller, Mäkipää, E. Rehn, Renlund, Seppänen, Väyrynen ja Zyskowicz sekä sairauden vuoksi kuluvan kuun 28 päivään ed. Luttinen.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan toukokuun 14 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 60—63, 74 ja 75, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 170—174, 176—181, 183—185, 187—189 ja 204. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laeiksi valtiopäiväjärjestyksen 16 §:n 3 momentin ja edustajanpalkkiosta annetun lain 4 §:n kumoamisesta

Kolmas käsittely
Lakialoite n:o 48/1992 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen kuluessa on esitettävä kaikki asiassa tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista.

Koska toisessa käsittelyssä päätetyt kaksi lakiehdotusta muodostavat yhden kokonaisuuden ja kun ensimmäinen lakiehdotus on käsiteltävä perustuslain säätämisjärjestyksessä ja toinen lakiehdotus valtiopäiväjärjestyksen 70 §:ssä säädetyllä tavalla, ehdotan meneteltäväksi seuraavasti.

Ensin tehdään päätös siitä perustuslakivaliokunnan ehdotuksesta, joka koskee ensimmäisen lakiehdotuksen julistamista kiireelliseksi. Jos pe-

rustuslakivaliokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään mainitun lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Jos sitä vastoin ehdotus lakiehdotuksen julistamisesta kiireelliseksi hylätään, on tehtävä päätös lakiehdotuksen hyväksymisestä jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin tai sen hylkäämisestä.

Jos ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään, katsotaan toisessa käsittelyssä päätetty toinen lakiehdotus niiden keskinäisen sidonnaisuuden vuoksi hyväksytyksi. Jos taas ensimmäinen lakiehdotus hylätään, katsotaan toinen lakiehdotus niin ikään hylätyksi, mutta jos ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään jätettäväksi lepäämään yli vaalien, katsotaan samalla vastaava päätös tehdyksi myös toisesta lakiehdotuksesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Ensimmäinen lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi yksimielisesti.

Ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Toinen lakiehdotus katsotaan hyväksytyksi.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotukset laeiksi vaaleja ja kansanäänestyksiä koskevien lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 29
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset rikosrekisterilaiksi ja laiksi ehdollisesta rangaistuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 368/1992 vp
Lakivaliokunnan mietintö n:o 8

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotukset väestötietolaiksi ja laiksi väestökirjahallinnosta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 355/1992 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 9

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi tuoteturvallisuuslain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 4
Talousvaliokunnan mietintö n:o 13

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 51
Talousvaliokunnan mietintö n:o 14

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotukset laeiksi arvopaperimarkkinalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 318/1992 vp
Talousvaliokunnan mietintö n:o 16

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotukset laeiksi sijoitusrahastolain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 309/1992 vp
Talousvaliokunnan mietintö n:o 15

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotukset metsästyslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 300/1992 vp
Lakialoite n:o 52/1992 vp
Toivomusaloitteet n:ot 618 ja 657/1991 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 7

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelu:

Ed. S-L. Anttila: Herra puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta aloitti metsästyslain käsittelyn helmikuun lopussa. Asiaa käsitellessämme olemme kuunnelleet 46:ta asiantuntijaa, heistä osaa useampaan kertaan. Metsästyslain valiokuntakäsittely onkin ollut yksi tämän vaalikauden vaativimpia ja suuritöisimpiä Euroopan yhdentymisen ohella.

Metsästyslain käsittely valiokunnassa on omasta mielestäni sujunut erittäin asiallisesti ja hyvin rakentavassa yhteistyön hengessä, mikä mahdollisti lain pykäliin lukuisat tarkistukset ja kokonaan uusien pykälien kirjoittamisen. Siksi haluankin esittää valiokunnan jäsenille lämpimät kiitokset siitä panoksesta, jonka kukin omalta osaltaan on antanut mietintöön. Kiitokset myös maa- ja metsätalousministeriölle ja oikeusministeriölle yhteistyöstä ja saamastamme konsultaatioavusta. Valiokunnan mietintöön liittyy yksi vastalause. Tämäkin kertoo siitä laajasta yksimielisyydestä, jolla valiokunta on metsästyslakia käsitellyt.

Voimassa oleva metsästyslaki on vuodelta 62. Tämän jälkeen yhteiskunnallisessa kehityksessä on tapahtunut mittavia muutoksia, minkä johdosta tarve metsästyslain tarkistamiseen on realisoitunut. Nykyisin metsästys on ensi sijassa luonnon virkistyskäyttöön perustuva harrastusmuoto, vaikka perimmäisenä tarkoituksena onkin saaliin saaminen. Valiokunta korostaakin riistanhoidon merkitystä oleellisena osana koko metsästysharrastusta. Menestyksellisessä riistanhoitotyössä maassamme on metsästysseuroilla ollut erittäin tärkeä tehtävä.

Julkisuudessa puhutaan paljon vain itse metsästyksestä riistanhoidon jäädessä vaille huomiota. Kun riistanhoitoon lasketaan myös metsästyksen säätely ja riistaeläinkantojen keskinäisten runsaussuhteiden tasapainottaminen monien riistan lisäämistä ja suojelua koskevien tavanomaisina pidettävien riistanhoitotoimenpiteiden lisäksi, pitäisi tämän vastuullisimman ...

Puhemies: Pyydän edustajia käymään yksityiset keskustelunsa istuntosalin ulkopuolella. Puhuja voi jatkaa.

Puhuja: ... ja tämän tärkeimmän riistatalouden hoitoon kuuluvan tehtäväkentän tulla paremmin yleiseen tietoisuuteen.

Metsästyksen tulee vastaisuudessakin perustua kestävän käytön periaatteelle siten, että riistaeläinkannoista huolehditaan. Valiokunta on omassa työssään pyrkinyt löytämään parempaa tasapainoa metsästyksen, ympäristönsuojelun, luonnon kestävän hyödyntämisen ja eläinsuojelun välillä. Siksi olemme lisänneet 39 §:ään, hallituksen esitys 38 §, ja 42 §:ään, hallituksen esitys 41 §, vaatimuksen lausunnon pyytämisestä ympäristöministeriöltä.

Metsästyslain perusperiaatteena tulee olla kestävän käytön, josta olemme kirjanneet vaatimuksenkin lain 20 §:ään metsästyksen yleisiksi vaatimuksiksi. Kestävän käytön periaatteella tarkoitetaan sitä, että riistaeläinkannat eivät vaarannu eikä luontoa tarpeettomasti vahingoiteta eikä eläimille aiheuteta tarpeetonta kärsimystä.

Metsien monipuolinen hyödyntäminen mahdollistaa myös metsästysmatkailun kehittämisen, mikä omalta osaltaan lisää toimeentulon mahdollisuuksia maaseudulla. Erityisesti Pohjois-Suomessa metsästysmatkailulla on elinkeinollista merkitystä.

Valiokunta on todennut tarpeen metsästysmahdollisuuksien lisäämiseksi taajamaväestön piirissä. Pidämmekin tärkeänä, että metsästyksen harrastajille, joilla ei muutoin ole mahdollisuutta metsästykseen, pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään siihen tilaisuus valtiolle kuuluvilla alueilla. Ongelman syntymiseen ovat vaikuttaneet metsästäjämäärien kasvu ja väestön siirtyminen haja-asutusalueelta taajamiin. Lapin läänissä ja eräissä Oulun läänin pohjoisosien kunnissa asukkailla on vanhastaan ollut oikeus metsästää kunnassa olevilla valtion mailla.

Metsästysoikeus on maassamme pääsääntöisesti ollut sidoksissa maanomistusoikeuteen. Tärkeimmän poikkeuksen siitä on muodostanut karhun, suden ja ahman metsästys, joita on voinut harjoittaa ilman alueeseen kohdistuvaa metsästysoikeutta. Maanomistuksessa tapahtunut pirstoutuminen on kuitenkin viime vuosina vaikeuttanut metsästystä ja metsästysseurojen toimintaa. Siksi "valiokunta pitääkin tärkeänä, että maanomistusolojen muutoksesta metsästykselle aiheutuvia vaikutuksia seurataan ja että tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin metsästysseurojen toimintamahdollisuuksien säilyttämiseksi".

Metsästyslakiehdotuksessa esitetään luovuttavaksi voimassa olevaan metsästyslakiin sisältyvästä riistaeläinten jaosta vahinkoeläimiin ja muihin riistaeläimiin. Uuden metsästyslain soveltamispiirejä ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös rauhoittamattomien eläinten tappamista ja pyydystämistä. Valiokunta pitää näitä uudistuksia tarpeellisina. Valiokunnassa käydyssä keskustelussa totesimme, että määritelmä on eräiden eläinlajien osalta tulkinnanvarainen ja luettelon sisällyttäminen laintasoiseen säännökseen voi estää riistaeläinkannoissa tapahtuvien muutosten joustavan huomioon ottamisen.

Mietinnön 5 § riistaeläimistä ja rauhoittamattomista eläimistä aiheutti vilkkaan pohdinnan. Riistaeläinluettelossa hallituksen esitykseen verrattuna poistimme sepelhanhen, mustalinnun, pilkkasiiven, tarhatun viiriäisen, taivaanvuohen ja uuttukyyhkyn. Rauhoittamattomista eläimistä poistimme mustarotan sekä naakan, närhen, naurulokin, kalalokin, mustarastaan ja varpusen. Olemme käyneet valiokunnassa perusteellisen ja valistuneen metsästyseettisen rajankäynnin ja päätyneet tätä kautta 5 §:n luetteloon riistaeläimistä ja rauhoittamattomista eläimistä. 5 §:n viimeiseksi momentiksi lisäsimme maininnan villiintyneestä kissasta, johon sovelletaan, mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään.

Mietinnöstä löytyy myös uusi 85 §, jossa kielletään kotieläimeksi otetun kissan heitteillejättö ja hylkääminen. 75 § on saanut uuden momentin, jossa kielletään sakkosanktiolla kissan hylkääminen ja heitteillejättö. Olemassa olevan eläinsuojelulain puitteissa kissan asema oli auki, mikä mahdollisti sen ottamisen metsästyslakiin.

Valiokunnan mietintöön liittyy kolme pontta. Ensimmäisessä ponnessa edellytetään, että "harmaalokkikoloniat rauhoitetaan asetuksella annettavin säännöksin", ja sitä perustellaan mm. sillä, että eräät riistalajit hakevat suojaa harmaalokkikolonioista.

Suurpetojen metsästys tulee riippuvaiseksi alueeseen kohdistuvasta metsästysoikeudesta.

Huomioon ottaen tämän vapaan metsästysoikeuden harjoittamiseen liittyneet kielteiset ilmiöt, jotka ovat vaikuttaneet kielteisesti metsästysharrastuksen yleiseenkin arvostukseen, valiokunta pitää suurpetojen metsästysoikeuden yksityiskohtaisempaa sääntelyä perusteltuna.

Korostamme sitä, että tarvittaessa metsästyksen määrälliseen ja alueelliseen mitoitukseen voidaan vaikuttaa lakiehdotuksen 10 §:n 2 momentin säännöksillä. Mietinnön 10 §:n mukaan "metsästykseen on saatava pyyntilupa tai metsästyksessä on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön alueellista kiintiötä. Asetuksella säädetään tällöin pyyntiluvan tai kiintiön myöntämisen edellytyksistä ja myöntämisessä noudattavasta menettelystä. Pyyntiluvan myöntää riistanhoitopiiri".

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että asetuksella on tarkoitus karhun kevätmetsästys kieltää. Valiokunnalla ei ole tähän huomautettavaa. Siksi emme ole siihen mietinnössämme puuttuneet.

Pyyntiväline- ja pyyntimenetelmäpykälää tarkistimme ottamalla siihen uuden 12 kohdan, jossa todetaan, että lyijyhaulien käyttö vesilintumetsästyksessä 1 päivästä elokuuta 1996 alkaen on kielletty. Tässä yhteydessä kävimme valiokunnassa tiukan keskustelun ja äänestimmekin siitä, pitäisikö pykälään lisätä maininta joko sana "kosteikko" tai sana "vesistöalueilla". Tällä sanalla olisi rajattu teräshaulien käyttö vesilintumetsästykseen. Demokratiassa kuitenkin enemmistö ratkaisee. Tällä kertaa enemmistö päätyi siihen muotoiluun, joka valiokunnan mietinnöstä löytyy.

Tässä yhteydessä on pakko kuitenkin muistuttaa niistä ongelmista joita myös teräshaulien käyttäminen saattaa aiheuttaa sahateollisuudelle. Erään sahurin kertoman mukaan tulee 8 000 markan vahinko jokaisesta teräshaulista, johon sahanpiikki osuu.

Olemme lisänneet mietintöön 31 §:n, jossa kielletään pyynnin häiritseminen.

Samoin olemme tarkistaneet metsästysoikeuden vuokrasopimuksen pysyvyyttä alueen omistajan vaihtuessa.

Metsästyskulttuurin parantamiseksi olemme kirjanneet lakiin uuden pykälän laittoman saaliin kätkemisestä ja tarkistaneet metsästysrikkomuspykälää, tavoitteena parempi metsästyksen kulttuuri ja paremmat toimintatavat.

Valiokunnan toisessa ponnessa edellytetään asetuksella säädettävän maa- ja metsätalousministeriölle valtuus myöntää vahinkojen estämistä varten poikkeuslupa rauhoitetun riistaeläimen tappamiseen tai pyydystämiseen tilanteessa, jossa siitä aiheutuu muulle elinkeinotoiminnalle haittaa.

Edelleen valiokunta toteaa, että rautapyynti on välttämätöntä piisamikantojen sääntelyn vuoksi eikä rautapyyntiä voida korvata vaihtoehtoisella pyyntimuodolla.

Metsästyslakiehdotus sallii jalkanarun käytön pyyntivälineenä, jolloin jalkanarun käyttö voisi korvata kiellettäväksi ehdotettujen myrkkyjen käytön mm. ketunpyynnissä. Ruotsissa suoritetussa tutkimuksessa tämä elävänä pyydystävä laite on havaittu hyväksi, mutta eläinsuojelullisesti on välttämätöntä, että laite koetaan päivittäin. Koska kysymyksessä on uusi pyyntitapa, valiokunta pitää tärkeänä, että "riistantutkimuksen ja viranomaisten taholta seurataan tämän pyyntitavan käyttöä ja siinä mahdollisesti ilmeneviä ongelmia".

Lakiehdotuksen 21 §:ssä edellytetään hirvieläimen ja karhun metsästyksessä ampujana toimivalta ampumakoetta. Asiantuntijakuulemisessa tuotiin esiin, että myös metsästäjätutkintoon tulisi yhdistää pakollinen ampumakoe, ja siksi valiokunta pitääkin tärkeänä, että "selvitetään metsästäjätutkintoon liittyvän ampumakokeen tarpeellisuus samoin kuin se, miten kokeet tulisi käytännössä järjestää". Samalla kiinnitetään huomiota siihen, ettei "hirvenmetsästyksen aloittamisajankohdalla aiheuteta haittaa maaseutuelinkeinojen harjoittamiselle".

Riistatalous käy selviytymiskamppailua luonnonolosuhteiden ja yhteiskunnan suurissa muutoksissa. Tällöin myös riistan tutkimustoiminta on riistanhoidon kannalta varsin merkittävää ja tärkeää. Nimenomaan tutkimustarkoituksiin alun perin tarkoitetut luonnonpuistot tai niiden osat tulisi rauhoittaa metsästykseltä, todetaan valiokunnan kannanottona.

Luonnonpuistoja on tällä hetkellä 19 ja niiden pinta-ala on 151 700 hehtaaria. Valiokunta edellyttääkin, "ettei vastaisuudessa enää säädetä asetuksella sellaisia poikkeuksia luonnonsuojelulain 2 §:n säännöksistä, jotka mahdollistavat metsästyksen nimenomaan tutkimustarkoituksiin alun perin tarkoitetuissa luonnonpuistoissa tai niiden osissa, ja että jo säädetyt poikkeukset metsästyksen sallimiseksi kyseisillä alueilla kumotaan".

Arvoisa puhemies! Lopuksi valiokunnan puheenjohtajana haluan vielä kerran esittää kiitokset valiokunnan jäsenille aktiivisesta ja asiallisesta metsästyslain käsittelystä ja myös kiitokset maa- ja metsätalousministeriölle ja oikeusminis-

teriölle yhteistyöstä, jolla on päädytty käsiteltävänä olevaan metsästyslain mietintöön.

Lopuksi toivon hartaasti, että metsästyslaki tulisi tänä keväänä hyväksytyksi, jotta 1.8.1993 alkavalla uudella metsästyskaudella voitaisiin soveltaa uutta metsästyslakia. Se luo puitteet noin 300 000 metsästyksen harrastajan toiminnalle ja riistanhoidolle ja tutkimustoiminnalle.

Edustajat Kuittinen ja Ukkola merkitään läsnä oleviksi.

Ed. R a j a m ä k i : Herra puhemies! Puheenjohtaja S-L. Anttilaan on siinä yhtyminen, että valiokunta suoritti varsin pitkän ja myös hyvähenkisen käsittelyn. Monissa teknisissä ja metsästykseen liittyvissä kysymyksissä saavutettiin yhteisymmärrys huolimatta erilaisista lähestymistavoista. Mutta siinä, mikä hallituksen esityksestä ja ideologisista maanomistuksen ylikorostamiseen liittyvistä lähtökohdista johtuu, ideologiset rajat toki valiokunnassa säilyivät kuten sosialidemokraatit osasivat odottaakin.

Yksityiskohtia joissa saavutettiin yhteisymmärrys, oli kovasti esillä ollut kissakysymys. Kovasti lähestyttiin ymmärtäväisesti asiaa, ja tärkeää oli tietysti, että myös kissan heitteillejättö sanktioidaan.

Edelleen metsästyksessä monilla syrjäkulmilla autottomien metsästäjien mopolla-ajokieltoa merkitsevä hallituksen esitys korjaantui.

Ehkä voidaan todeta, että vesilintujen kevätmetsästykseen ei saatu riittävää kriittisyyttä, vaikka se mietinnössä mainitaan. Tämä kevätlahti olisi kyllä joutanut lopettaa jo tämän lain myötä.

Samoin lyijyhaulien kielto vesilintumetsästyksessä tulee voimaan vasta 1.8.1996 alkaen. Sosialidemokraatit olisivat halunneet nopeampaa aikataulua tässä asiassa, jossa muut Pohjoismaat osin ovat jo olleet asiassa liikkeellä. Kun näytti siltä, että varsinkin keskustan taholta loppuvaiheessa lähdettiin tätäkin kieltoa romuttamaan, pidimme tärkeänä, että edes tällä määräajalla se toteutetaan.

Riistaeläinluettelo herättää aina yksittäisten eläinten kohdalla paljon keskustelua. Esitimme pohdittavaksi ajatuksen siitä, että asetustasolla olisi tätä kysymystä säädelty. Se ei kuitenkaan tässä vaiheessa saanut kannatusta, joten valiokunta yksimielisesti kyllä kävi läpi riistaeläinluettelon 5 §:n luettelot. Tosin voi todeta, että kovasti ennakoivaa tämän luettelon teko hallituksen piirissä on ollut. Siinä ilmeisesti aika voimakkaasti otetaan huomioon jo kasvihuoneilmiönkin eteneminen, koska riistaeläinten luettelossa mainitaan lajeja, joita ei juuri Suomessa vielä esiinny.

Sosialidemokraattinen puolue on metsästyslain pitkän uudistamistyön aikana moittinut, että se pohjautuu liian yksipuolisesti maanomistajien intresseihin. Tämä asia näkyy myös hallituksen esityksessä ja pitkälti myös valiokunnan käsittelyssä. Lain valmistelussa ei ole tunnustettu sitä tosiasiaa, että metsästystä harrastavia on entistä enemmän myös taajamaväestössä ja maata omistamattomissa. Se, että alueen omistajalla on oikeus harjoittaa metsästystä ja määrätä siitä, tekee luonnossa vapaasti liikkuvista riistaeläimistä metsästyskohteen vain osalle suomalaisista. Kuitenkin riistaeläinten kuten muidenkin eläinten luonnossa säilymiseen panostaa koko kansa mm. ympäristönsuojelutoimien rahoituksen yhteydessä. Uudelle vuosituhannelle siirryttäessä olisi ollut aika tunnustaa taajamaväestön ja maattomien paremmat mahdollisuudet metsästysharrastukseen.

Riistaeläinkantojen hoito edellyttää metsästyksen säätelyä, ympäristönsuojelun toteutumista sekä luonnon kestävän käytön periaatteiden mukaista riistanhoitomaksuvaroin toteutettua hoitoa. Se vaatii alueellista yhteistyötä. Metsästyksen järjestämistä varten mielestämme maa olisi tullut jakaa tällä lailla yhtenäisiin ja tarkoituksenmukaisiin metsästysalueisiin, joiden puitteissa maa- ja vesialueiden omistajat sekä alueen metsästäjät yhdessä organisoisivat riistakantojen tuottokyvyn mukaisen metsästyksen ja tarvittavat riistanhoitotoimet. Tämä järjestelmä voisi ulottua kautta maan, ja samalla ns. vapaa metsästysoikeus poistettaisiin. Lupatulot ja riistanhoitomaksuin kerätyistä verovaroista saadut tuet takaisivat metsästysalueelle taloudellisen toimintapohjan. Metsästysseuroille yhtenäisluvat ja seuraluvat tarjoaisivat mahdollisuuden seuratoiminnan puitteiden ylläpitoon. Metsästyslupien tarjonta mahdollistaisi taas nykyisten ns. maattomien metsästäjien mahdollisuudet päästä metsälle metsästysalueiden edellytysten mukaisesti. Tämä järjestelmähän on olemassa kalastuslainsäädännön puolella, ja meidän mielestämme uuden vuosituhannen lainsäädännössä tämä asia olisi voitu ottaa jo paremmin huomioon.

Toinen keskeinen periaatteellinen asia on se, että hallitus esittää nykyisen kaltaista vapaata

metsästysoikeutta jatkettavaksi nykyisellään. Vihreällä merkityt valtion maat ovat melko pitkälti muodostamassa sen rajan, jonka yläpuolella meillä on vapaa metsästysoikeus. Mielestämme Pohjois-Suomen vapaa metsästysoikeus olisi tullut saamelaiskysymyksen vuoksi säilyttää vapaana vain luontaiselinkeinolain soveltamisalueella.

Vapaan metsästysoikeuden taustalla on 1930-luvun pula-aika, jolloin oli elintarvikepula. Aktiivisia metsästäjiä löytyy nyttemmin laajasti Pohjois-Suomessa mm. valtion, kuntien ja armeijan korkeapalkkaisista virkamiehistä ja yritysjohtajista. Rovaniemeläiselle varatuomarille tai sodankyläläiselle luutnantille ei enää ruokahuollollisin perustein voida perustella vapaata metsästysoikeutta. (Ed. Tennilä: Entäs kemiläinen työläinen?) Vapaata metsästysoikeutta käytetään myös häikäilemättömästi hyväksi eräissä tapauksissa, koska ei ole riistakiintiötä eikä ilmoitusvelvollisuutta. Luvanvaraisessa metsästyksessä nämä voidaan asettaa. — Nimenomaan maattomien ja vähävaraisten kannalta kiintiö- ja lupajärjestelmä olisi turvaamassa paremmat metsästysmahdollisuudet, ed. Tennilä. Ja nimenomaan paikalliselle maattomalle pohjoisen metsästäjälle voidaan säädöksessä antaa oikeus saada kiintiöity vuosilupaoikeus, kuten sosialidemokraatit ovat esittäneet; tässä nimenomaan ed. Tennilä saa kysymykseensä suoran vastauksen.

Myös pohjoisen paikallisilla on useissa tapauksissa runsaasti käytössään yksityismaita, joilla heillä on laajat mahdollisuudet metsästää, ja tämä epäoikeudenmukainen järjestelmä eteläisen Suomen maattomien metsästäjien kannalta kyllä kärjistyy juuri tästäkin syystä. Heillähän ei ole kunnolla mahdollisuutta metsästää muualla kuin valtion mailla, ja on uskomatonta, että eteläisen Suomen kansanedustajat, jotka edustavat runsasta enemmistöä eduskunnassa, hyväksyvät tällaisen tilanteen jatkumisen nimenomaan eteläisen Suomen taajamaväestön ja maattoman väestön kannalta.

Se vuosilupamaksu, joka on muutamasta kympistä enintään 300 markkaan, on marginaalinen kustannus metsästyksen muihin kuluihin verrattuna: aseet ja kulkuvälineet investointina useista tuhansista kymmeniintuhansiin markkoihin, jopa satoihintuhansiin markkoihin. Aseellinen metsästys ei muutenkaan pitäisi nykymaailmassa enää olla vapaata oikeutta, vaan järjestäytynyttä ja valvottavissa olevaa toimintaa.

Myönteistä oli se, että valiokunta hyväksyi yksimielisesti sosialidemokraattien nimelläni vuonna 1991 tekemän aloitteen siitä, että valtion maiden luovuttamisessa metsästykseen etusijalle asetetaan metsästysmahdollisuuksia vailla olevat eli poistettiin sanat "paikalliseen väestöön kuuluvat". Tätä pidän hyvin tärkeänä yhteisenä lähestymistapana maattomien kannalta, vaikka itse periaatteellinen ratkaisu, maanomistuksen vähempi korostaminen, olisi auttanut paljon enemmän.

Selvästi on ollut myös havaittavissa hallituksen esityksen kautta halu puuttua jokamiehenoikeuksiin. Näihinhän on ollut viime aikoina MTK:n piirissä muutenkin harrastusta. Huippuesimerkkiä paperille kirjoitettuna näistä metsänomistajien metsäsektorin tulevaisuudenkuvista edustaa Pellervon viime vuoden selvitys, jossa esitetään, että metsän käyttö tulisi luvanvaraiseksi ja maanomistajan lupa edellytettäisiin metsän käyttöön tai se lakitasolla voitaisiin määrätä joko tiettyyn vuorokaudenaikaan tai vuodenaikaan liittyväksi.

Tässä suhteessa jokamiehenoikeuksien puolustajien ei pidä olla sinisilmäisiä. Metsästyslain varjolla ollaan tekemässä tähän puuttuva pykälä riistansuoja-alueen nimellä, niin kuin se valiokunnasta lähtee, ja se ei muuta asiaa miksikään. Valiokunnan tekemästä muutoksesta huolimatta nimittäin riistasuoja-alue mahdollistaa maanomistajasta maa- ja metsätalousministeriöön ulottuvan yhtämittaisen jokamiehenoikeuksien vastaisen putken. Riistansuoja-aluetta koskevaa normia ei tule säätää myöskään siksi, että tätä kautta aletaan murentaa jokamiehenoikeuksiin kuuluvaa liikkumisoikeutta, eikä siksi, että riistaeläinten häiritsemiskieltoa, riistaeläinlajien rauhoittamista sekä metsästyksen rajoittamista koskevat pykälät laissa ovat aivan riittäviä turvaamaan tässä suhteessa riistaeläinkannat. Tätä on aivan turha sen takia mennä säätämään.

Toinen asia on sitten se, että valiokunnassa syntyi jo varsin laajaa yksimielisyyttä valtakunnallisten metsästäjäjärjestöjen tasavertaisesta tunnustamisesta. Aika taitavasti tähän hallituksen esitykseen on piilotettu se, että Suomen metsästäjäjärjestön pakkojäsenyys poistuu. Sitä erityisemmin ei tuoda esille, mutta se ilmenee lain sisällöstä. Tältä osin myöskin olisi pitänyt pystyä vaikuttamaan siihen, että organisaatio- ja hallintopuolella, nimenomaan kohdassa "Viranomaiset ja yhteisöt", jossa myöskin valitaan metsästäjäjärjestöjen edustajia, olisi turvattu paremmin muiden metsästäjäjärjestöjen edustus. Tältä osin sosialidemokraatit joutuivat jättämään vastalauseen ja muutosesityksen, koska tämä ei tältä osin ole edennyt.

Toinen asia on se, että laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta ei ole myöskään tässä linjassa. Riistanhoitomaksuhan on vero, joka kerätään riistaeläinten muodostaman luonnonvaran käyttäjiltä. Maksua on perusteltu sillä, että sen avulla voitaisiin suorittaa hoitotoimenpiteitä, jotka ovat metsästyksen johdosta tarpeellisia. Riistanhoitomaksua on näin perusteltu ja perustellaan varmasti tässäkin salissa tänään.

Kuitenkin käytännön tilanne ja nyt myös metsästyslakipaketin yhteydessä annettava laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta romuttavat nämä käsitykset. Nyt valtiolle kertyvistä riistanhoitomaksuista kulutetaan pääosa, leijonanosa, yhden metsästäjäjärjestöverkoston: Metsästäjäin Keskusjärjestön, käyttö- ja kulutusmenoihin. Tämän vuosikymmenen alkuvuosina kertyi riistanhoitomaksuvaroja vuosittain noin 32 miljoonaa markkaa. Siitä lähes 30 miljoonaa vei järjestön ylläpito. Paljon ei kyllä varsinaiseen tarkoitukseen tällä laskutoimituksella saada jäämään.

Esillä oleva lakiesitys pitää tilanteen ennallaan, sillä käyttötarkoituksista ensisijaisin on edelleen Metsästäjäin Keskusjärjestön järjestöverkoston ylläpito. Kun nyt järjestäytymispakko puretaan eikä kenenkään metsästäjän ole pakko kuulua edellä mainittuun järjestöverkkoon jäsenenä, on syytä nostaa vapaaehtoinen metsästäjäin yhdistystoiminta mukaan kuvaan. Näiden järjestöjen toimesta voidaan hyvin hoitaa erilaiset tehtävät, jotka nyt on osoitettu vain Metsästäjäin Keskusjärjestön ja sen jäsenjärjestöjen hallintaan. Vapaaehtoisen järjestöverkoston hallinnolliseen ylläpitoon ei varmasti tuhraantuisi niin paljon kerättyjä riistanhoitomaksuja kuin nyt tapahtuu. Miksi ajan henki ei puhu tässä asiassa vaan vanhoilla raiteilla ajetaan edelleen?

Tältä osin esitämme myös aivan yhtenevästi maaseutuhallinnon piirissä ajateltuja linjoja noudattaen ja myös kalatalouspuolelle ajateltuja maaseutuelinkeinohallinnon työalaa koskevia vaatimuksia vastaavasti lakiesityksen 3 §:n 2 momentin muotoon, joka painottaa enemmän järjestöverkoston sijasta metsästyksen kenttätyötä.

Herra puhemies! Edellä olevaan viitaten tulemme lakiesitysten toisessa käsittelyssä tekemään muutosesitykset, erityisesti tärkeänä korostuu 6 §: "Metsästyksen järjestäminen", jossa vihdoin tänä vuonna, jolloin on 90 vuotta sosialidemokraattisen työväenpuolueen Forssan kokouksesta, palautetaan konkreettisen lakipykälän muotoon maattomien, maa- ja vesialueita omistamattomien, asema virkistäytymisessä ja oikeus samanvertaiseen harrastamiseen tässä maassa. Olisi aika vuosituhannen päättyessä hyväksyä vuosituhannen alussa esitetyt vaatimukset samanarvoisesta kohtelusta metsästyksessä ja myöhemmin toivottavasti myös tässä salissa kalastuksessa. Tältä osin 6 § tarkoittaa edellä mainittujen metsästysalueiden muodostamista. 8 §, "Kuntalaisen oikeus metsästää valtion alueella", on siltäkin osin syytä riistakantojen, eläinkantojen, ja nimenomaan myös maattomien metsästysmahdollisuuksien turvaamiseksi rajoittaa luontaiselinkeinolain soveltamisalueelle. Edelleen esitämme poistettavaksi 39 §:n, jossa jokamiehenoikeuksiin käydään käsiksi muka riistansuojelun nimissä. Edelleen viranomaispuolelle on myös muutosesitykset.

Edustajat Salolainen ja Paloheimo merkitään läsnä oleviksi.

Ed. P u i s t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen pahoillani siitä, että vaikka valiokunta on varmasti kuullut paljon asiantuntijoita ja tehnyt suuren työn tämän lain käsittelyssä, niin lähetekeskustelussa suhteellisen voimakkaasti esillä ollut saariston kevätmetsästys ei ilmeisesti kuitenkaan ole valiokunnassa noussut ansaitsemaansa arvoon. Tämä perinteinen oikeus on ollut perusteltu silloin, kun saariston kelirikkoalueella on ravinnon saanti ollut rajattua. Silloin se on ollut perusteltua.

Tänä päivänä sitä käytetään enemmän huvina ja jopa bisneksenä, jolloin saariston asukas on mukana ja hänen vieraansa ovat metsästysretkellä mukana. Myös täysin muualla, kuten suurien kauppakeskusten lähellä, asuvat entiset saaristolaiset tulevat tätä perinteistä oikeutta nauttimaan.

Hyvin sekavalta tuntuu myös valiokunnan käsittely rauhoittamattomien eläinten osalta, erityisesti merilintujen kohdalta. Olisin toivonut enemmän kuultavan saariston asiantuntijoita, jotka erityisesti naurulokin ja kalalokin näkevät esimerkiksi hylkeiden suurimpana uhkana.

Ed. S a a r i o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rajamäki suvaitsi ampua varsin rajusti hajottavalla pyssyllä, ja siksi on pakko puuttua pariin yksityiskohtaan.

Ensinnäkin on syytä todeta, että tuskinpa milloinkaan aikaisemmin on kiinnitetty niin

suurta huomiota ns. maattomien metsästäjien mahdollisuuksiin metsästää eri puolilla maata. Meillä on useita pykäliä, jotka tekevät tämän mahdolliseksi. Toisaalta jokaisella suomalaisella on mahdollisuus tehdä se saaristoalueella, milloin kysymyksessä on valtion omistama maa. Toisaalta sama tilanne koskee kaikkia kuntalaisia järvien saaristoissa. Tämän lisäksi puhuttaessa valtion omistamista maista yleensä on valiokunta ottanut kantaa sekä metsästysoikeutta vuokrattaessa että metsästyslupia myönnettäessä, että etusijalle on asetettava sellaiset metsästäjät, sekä yhdistykset että yksityiset, joilla muutoin ei ole kohtuullista metsästysoikeutta.

Herra puhemies! Jo tämä osoittaa, että valiokunnassa on haluttu erityisesti tähän problematiikkaan paneutua. Muuten pyydän saada palata ed. Rajamäen kommentteihin hieman tuonnempana.

Ed. T e n n i l ä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pohjoisen ihmisillä on ilman muuta vähemmän harrastusmahdollisuuksia kuin rintamailla asuvilla. Tämä on minusta epäilemättä selvää. Nyt sosialidemokraatit olisivat halukkaita ja suorastaan näköjään himokkaita siinä suhteessa, että veisivät pohjoisen ihmisiltä vapaan metsästysoikeuden valtion mailla. Sosialidemokraattien linja horjahtelee monissa asioissa, mutta kahdessa asiassa heillä näyttää olevan järkkymätön kanta: maatalousvastaisuus ja pohjoisen etujen jyrsiminen. Ajakaa ihmeessä oman alueenne etuja, ed. Rajamäki, mutta älkää aina olko viemässä pohjoiselta sitä vähää, mitä olemme siellä saaneet pitää ja mikä meidän etumme on.

Jos te onnistuisitte viemään vapaan metsästysoikeuden pohjoisesta — ja tiedän, että te usein siellä metsästelette — niin riistakohde saattaa muuttua kokonaan. (Ed. Vähänäkki: Privilegiot pois!) Tämä on pohjoiselle äärettömän tärkeä juttu. Se on pitkä pitkä nautintaoikeus, ja nyt demarit lähtevät senkin viemään.

Ed. K o r v a (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minäkin puolestani nousen ihmettelemään tätä sosialidemokraattien ja ed. Rajamäen asennetta pohjoisen ihmisiin. Tässä tapauksessa vielä tämä asenne vaatia pohjoisen ihmisiltä metsästysoikeus pois valtion mailta johtaa päinvastaiseen tulokseen kuin se, millä sosialidemokraatit ehdotustaan perustelevat. Nimittäin vapaa metsästysoikeus tuolla harvaanasutuilla pohjoisen alueilla johtaa siihen, että siellä ihmisillä on selkeä motiivi jatkuvasti hoitaa metsästysmaita ja riistakantoja ja pitää metsästystilanne sellaisena, että on mahdollisuus kestävään metsästykseen. Tämä on todettu myös valiokunnan mietinnössä, jossa todetaan, että tätä vapaata metsästysoikeutta valtion mailla käyttävät siellä paikallisesti asuvat ihmiset 95—98-prosenttisesti. Eli viittaukset suuryritysten ja muitten johtajien metsästykseen tällä tavalla ovat minusta vähintäänkin epäasiallisia.

Vielä se on todettava, että kun valiokunta mietinnössään ehdottaa sitä, että tulisi lisätä kaupungissa asuvien metsästysmahdollisuuksia, niin tämäkin pyrkimys on itse asiassa saman suuntainen tämän vapaan metsästysoikeuden kautta sen vuoksi, että kuta parempi motiivi ihmisillä on pitää riistakantoja kunnossa, sitä enempi on myös mahdollisuuksia vuokrata kaupunkilaismetsästäjille näitä metsästysalueita ja antaa metsästyslupia.

Minusta tuntuu, että Forssan kokouksen päätökset 1800-luvulta eivät enää olisi oikein toistamisen arvoisia nyt, kun 2000-luku alkaa.

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Täällä on noussut ääniä pohjoisen ihmisten puolesta. Minä sanoisin, että etelän ihmisten mielestä monet pohjoisen ihmiset ovat itse menetelleet sillä tavalla, että he ovat huonoa mainosta kaikelle metsästykselle, huonoa mainosta riistanhoidolle, huonosta mainosta ihmisten suhtautumiselle luontoon ylimalkaan. Nimenomaan pohjoisesta kuuluu tietoja, että orvot karhunpennut pohjoisen urheiden metsämiesten jäljiltä keväthangilla etsivät emoaan. Pohjoisesta tiedetään tapauksia, joissa pesiviä kotkia häiritään pesinnässä, tapetaan poikueet. Minusta pohjoisen ihmisille on tämän ikimuistoisen nautintaoikeutensa nojalla syntynyt julma suhtautuminen luontoon, julma suhtautuminen harvinaisiin eläimiin ja he pitävät ikään kuin luontoa omanaan eivätkä ota huomioon sitä, että metsästys on nykyään itse asiassa vain pienen vähemmistön harrastus.

Yhä suuremmat joukot suomalaisia ovat ihmisiä, jotka pyrkisivät näkemään luonnon rauhoitettuna, antamaan tilaa myös suurpedoille, säilyttämään ne osana suomalaista alkuperäistä luontoa.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Puistolle voin todeta, että omalta osaltani myös esitin, että olisi vesilintujen

kevätmetsästykseen puututtu voimakkaammin. Siinä oli vanhakantainen lopputulos.

Mitä ed. Saarioon tulee, niin totta kai tehtiin myönteisiä pieniä järjestelyjä, mm. valtion maiden käyttö ensisijaisesti maattomien metsästäjien auttamiseksi, kuten me kymmenen vuotta olemme lakialoitteella tässä talossa esittäneet, ja siitä olemme iloisia. Mutta se, että vielä tänä päivänä maanomistus korostuu tällä tavalla, ei palvele kyllä etelähämäläisten eikä eteläsuomalaisten metsästäjien tilannetta. Ei enää uudelle vuosituhannelle tultaessa ole mitenkään itsestäänselvää, että vain maa- ja vesialueiden omistajalla tulisi olla oikeus metsästää ja määrätä siitä omistamallaan alueella, ei myöskään sen takia, ettei taajamassa asuvan panos riistakantojen ylläpidossa saata monasti olla yhtään pienempi. Päinvastoin taajamassa asuvat ihmiset saattavat erittäin voimakkaasti panostaa riistansuojelu- ja ympäristönsuojelutoimenpiteisiin.

Ed. Tennilälle voin todeta, että valiokunnan enemmistö kyllä keksi mahtavia luonnehdintoja vapaan pohjoisen metsästysoikeuden säilyttämiseksi, jopa sen, että surkeat olot Lapissa täten paranevat, virkistäytymismahdollisuudet paranevat. Mieleeni tuli surkeat Kuusamon Rukan maisemat ja monet muut kieltämättä siinä yhteydessä.

Mutta kyllä minun mielestäni tältä osin nimenomaan paikallisen maattoman pohjoisen metsästäjän etu on se, että säädöksissä annetaan oikeus heille kiintiöityyn vuosilupaoikeuteen ja ylipäänsä riistansuojelumielessä myös edetään, kuten ed. Hämäläinen totesi. Tältä osin todella monet pohjoisen ihmiset itse ovat heränneet kyllä näkemään tämän asian ja monien kanssa keskustellessani he ovat itse pyytämässä tähän muutoksia ja myös metsähallituksen piirissä on nähty vaikeuksia. Kun ei puheen ymmärtäminen onnistunut, toivon, että ed. Tennilä tutustuu pöytäkirjaan lukemisen ymmärtämisen kautta.

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on hieno asia, että ed. Hämäläinen puhuu suurpetojen puolesta ja myös näitten pienten karhunpentujen puolesta, mutta pikkuisen vettä niskaan kuitenkin, arvoisa ed. Hämäläinen, kun olen joutunut tämän ongelman kanssa konkreettisesti tekemisiin, kun Oulun yliopiston eläintarhassa on näitä pentuja ollut hoidettavana. Valitettavaa on, että tämän nyt vielä voimassa olevan järjestelmän puitteissa etelän ihmiset ovat voineet vapaasti mennä karhumetsälle sinne ja tehdä nämä sikailut aivan siinä missä pohjoisen ihmisetkin. Valitettavasti tämä on järjestelmää eikä rotua koskeva ongelma.

Ed. A p u k k a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajattelin juuri puuttua ed. Hämäläisen puheenvuoron johdosta aivan samaan asiaan, mihin ed. Pulliainen puuttui, eli siihen, että käsitys, että Lapin metsästäjät ovat oman maineensa pilanneet, on kovin yksioikoinen, jos puhutaan näistä hangella juoksevista karhunpennuista. Toki se on tietysti väärin. Näin ei saisi olla, että emokarhut ammutaan ja pennut ovat siellä. Mutta ed. Hämäläinenkin ehkä tietää, jos on lukenut näitä uutisia, että siellä on ollut metsästäjiä myös täältä etelästä, jotka ovat harrastaneet tällaista metsästäjille sopimatonta käyttäytymistä ja tappaneet emokarhuja. Ei varmasti sillä tilanne parane, että Lapin ja yleensä Pohjois-Suomen vapaa metsästysoikeus viedään ihmisiltä pois ja sinne päästetään vielä etelän ihmisetkin melskaamaan.

Itse olen ikäni ollut metsästäjä ja tiedän, että yleensä Pohjois-Suomen metsästäjien moraali on varmasti samalla tasolla kuin täällä etelässä. Väitän, että se on jopa parempi. Toisaalta tiedän myös sen, että Lapin riistakannat ovat niin pieniä, että jos niitä päästetään vapaasti pyytämään kaikki ihmiset etelää myöten, ei siellä ole kenellekään kohta, mitä pyytää.

Toisaalta täällä on viitattu myöskin siihen, että Lapin metsästäjät myöskin huolehtivat siitä riistakannasta. Pitää paikkansa, ja epäilen kyllä, että into niillä metsästäjillä Pohjois-Suomessa, jotka riistanhoitotyötä tekevät, loppuu siihen riistanhoitotyön tekemiseen, jos siellä pitäisi hoitaa vain sitä riistaa ja valtaosa metsästäjistä tulisi täältä etelästä.

Ed. T e n n i l ä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kun sosialidemokraattien puheenvuoroja kuuntelen tässä yhteydessä, minusta alkaa tuntua, että Lappia uhkaava suurpeto on SDP. Suhtautuminen meidän alueeseemme ja meidän alueemme ihmisiin on hyvin asenteellinen. Siinä on vain se pyrkimys, että pois niitä oikeuksia, joita pohjoisen ihmisillä on. Kun ei niitä ole koko maassa, niin pois sieltäkin, missä köyhillä ihmisillä esimerkiksi on mahdollisuus mennä metsästämään. Ed. Rajamäki ei tunne lainkaan asioita. Asenne on niin vahva, ettei hän halua edes katsoa tosiasioita.

Ed. Hämäläiselle toteaisin, että totta kai on väärinkäytöksiä, mutta onhan se elämän kaikilla

aloilla niin. Kyllä etelässäkin esimerkiksi monet ajavat autolla vastoin liikennesääntöjä, mutta emme me pohjoisen ihmiset esitä, että etelässä kielletään autoilu tämän vuoksi.

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Hämäläisen lausuma siitä, että Lapin vapaa metsästysoikeus on johtanut julmuuteen, vaikutti aika erikoiselta. Itselläni oli mahdollisuus juuri vähän aikaa sitten kuulla lappilaisia tavallisia työmiehiä, jotka myöskin metsästävät leipäänsä leventääkseen, kun työttömyys on tällä hetkellä varsin korkea alueella. Tämä on perinteinen tapa ollut hankkia elantoa myöskin työläisperheissä. Sosialidemokraateilla ei ilmeisesti ole paljon kannatusta Lapissa eikä sen vuoksi myöskään paljon tietoa näistä asioista.

Näissä keskusteluissa tuli kyllä täysin selväksi erittäin vastuullinen suhtautuminen luontoon. He elävät luonnon ehdoilla ja sen takia kunnioittavat luontoa ja luonnossa eläviä eläimiä. Tämän vuoksi ed. Hämäläisen lausuma tuntui minusta kyllä varsin asiantuntemattomalta. He pahoittelivat juuri sitä, että on aina joitakin tapauksia, joiden perusteella leimataan kaikki Lapin metsästäjät raaoiksi ja julmiksi. He eivät missään tapauksessa hyväksyneet esimerkiksi sitä, että karhuemo kaadetaan ja pennut jäävät sinne yksin.

Niin kuin täällä on tullut Lapin edustajien puheenvuoroissa esille, niin myöskin he suhtautuvat hyvin vastuullisesti riistanhoitoon, kaiken kaikkiaan siihen, että kun he luonnosta elävät, niin he pyrkivät myöskin huolehtimaan siitä, että niin heillä kuin muullakin Lapin alkuperäisväestöllä ja eläimistöllä on siellä mahdollisuus jatkossakin olla.

Ed. Hämäläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myönnän kernaasti, että olen asenteellinen. Olen suurpetojen puolesta, pohjoisen petojen puolesta, raakoja metsästäjiä vastaan. Asiaa ei paranna lainkaan se, jos etelän miehet ovat olleet mukana tuhotöissä ja tihutöissä. Usein vain on niin, että etelän mies ei tiedä karhunpesälle tietäkään, ellei pohjoisen mies ole rahakukkaron kanssa osoittamassa pesän paikkaa.

Minä kovasti pelkään sitä, että kun nyt jo on väläytetty metsästyslain uudistamisen yhteydessä nimenomaan matkailumahdollisuuksien ja virkistysmahdollisuuksien lisäämistä, että me olemme Suomen Lapista tekemässä sellaista safaria, missä nimenomaan taitamattomat, osaamattomat, aseenkäsittelyyn, riistaan ja suurpetoihin tottumattomat ihmiset päästetään luontoa tärvelemään. Köyhyys ei minusta tänä päivänä enää ole mikään perustelu esimerkiksi sellaiselle menettelylle, josta edellisessä puheenvuorossani petojen käsittelyn kohdalla sanoin.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Kun tämä metsästyslakiehdotus oli lähetekeskustelussa, käytin varsin pitkän puheenvuoron. Kaikki tarjolla oleva 15 minuuttia tuli viimeistä sekuntia myöten käytetyksi. En käy uudelleen sitä pohjaa ja perustetta läpi, johon oman näkemykseni näistä asioista perustan. Totean, että olen valiokunnassa syntyneen mietinnön kannalla ja puolustan sitä. Perustelen nyt sitä, miksi näin on, ja tuon julki joitakin näkökohtia, jotka mielestäni ovat erinomaisen tarkoin väärin ymmärrettyjä olleet julkisessa keskustelussa viime aikoina.

Lähetekeskustelussa totesin, että Yhdysvaltain presidentti Theodore Roosevelt loi tämän vuosisadan alussa metsästykseen tieteellisen saalistuksen periaatteen. Hän jopa totesi, että jos näin riistakantoja kohdellaan, ne kestävät ikuisesti. Me sanomme tänä päivänä tätä periaatetta käytännön tasolla kestävän käytön periaatteeksi, joka on osa ilmiötä nimeltä kestävä kehitys.

Nyt on kuitenkin olennaista se, että ymmärretään aivan oikein, mihin tämä periaate velvoittaa, mitä se pitää sisällään. Aivan erityisen aiheen tähän saarnaan antoi eilinen Pohjois-Karjalan riistapäällikön televisiossa antama lausuma, jossa hän osoitti, että hän riistapäällikkönä ei ole kestävän käytön periaatteen hyväksyjä muuten kuin ehkä valikoiden.

Arvoisa puhemies! Mielestäni se, mikä tässä on todella arvokasta, on se, että tässä on selkiytetty se, mikä on riistaeläinluettelo, mikä on rauhoittamattomien eläinten luettelo, joka on muuten kutistunut hyvin suppeaksi valiokuntakäsittelyn aikana, ja sitten heti perään se, että kun laji on merkitty riistaeläinluetteloon, sitä tulee kohdella kestävän käytön periaatteella. Sehän tarkoittaa silloin sitä, että ennen kuin metsälle voidaan lähteä, luonnossa on siinä määrin runsas kanta, että se sellaisenaan pystyy säilyttämään ns. geneettisen diversiteettinsä kohtuullisen pitkän aikaa. Tässä on käytetty sellaista mittaria, että 150 vuotta 90 prosenttia geneettisestä diversiteetistä säilyy. Silloin kun esimerkiksi suurpetoihin tätä periaatetta sovelletaan, se tarkoittaa sitä, että pitää olla tietyt minimikan-

nat ennen kuin voidaan ajatella metsästykseen ryhtymistä.

Niinpä kun tätä periaatetta sovelletaan sellaiseen lajiin kuin susi, niin se tarkoittaa sitä, että me tarvitsemme vähintään parinsadan yksilön kanta ennen kuin metsästys tulee teoriassakaan mahdolliseksi. Toisin sanoen jos verrataan sitä olemassa olevaan tilanteeseen, niin se tarkoittaa silloin sitä, että me olemme tällä hetkellä kaukana tästä tilanteesta, ja se merkitsee suden täydellistä rauhoittamista. Tämä on syytä todeta selvästi ja yksiselitteisesti, että ei voi jälkeenpäin sanoa, että on tullut jujutetuksi. Tämä on myös näin päin.

Aivan sama koskee myös ahmaa, muita suurpetoja, kaikkia niitä lajeja, jotka riistaeläinluetteloon on merkitty. Mutta, arvoisa puhemies, käsittelyn aikana valiokunta poisti hallituksen esityksestä koko joukon lajeja, jotka siellä olivat, siis sellaisia lajeja, joittenka kohdalla historiallisesti ei ole ollut mitään perustetta säilyttää niitä tässä luettelossa. Päinvastoin niiden uhanalaisuusaste on jatkuvasti kohonnut taikka ne ovat olleet ainakin alueellisesti uhanalaisia ja sillä tavalla ei haluta eettisesti olla mukana tekemässä suurta rikosta ympäristöä ja luontoa kohtaan.

Mietintöön sisällytettiin aluekiintiöjärjestelmä, joka poikkeaa hallituksen esityksessä ehdotetusta. Tämä on erittäin tärkeä asia siinä tilanteessa, jolla arvioidaan metsästettävissä olevan kannan kelpoisuutta metsästykseen. Siis täytyy olla myös alueellisesti rajattu alue, jossa arvioidaan, että kanta on riittävän suuri, että se tämän halutun metsästyksen kestää. Silloin kun on aluekiintiöjärjestelmä mahdollinen, voidaan pelata tavallaan vapaalla lähestymistavalla ja toisaalta sitten lisenssijahdilla riippuen siitä, mitä pidetään tarkoituksenmukaisena.

Minä hartaasti toivon, että ne julkisuuteen tulleet tiedot, että ministeriö ei koskaan tule tätä aluekiintiöjärjestelmää käyttämään, vaikka lainsäädäntö sen nyt sitten mahdollistaisikin, eivät pidä paikkaansa, vaan päinvastoin arvoisa ministeri — joka täällä on ollut toistaiseksi hyvin paikalla, nyt tosin taitaa olla häipynyt täältä — toteuttaa asiaa käytännössä asetustasolla, ottaa varsin tarkoin huomioon sen, että tämä mahdollisuus on juuri kestävän käytön periaatteella otettu erääksi välineeksi.

Seuraava asia, johon kiinnitän huomiota, on jo täällä paljon keskusteluttanut vapaa metsästysoikeus Pohjois- ja Itä-Suomessa paikallisille asukkaille, saman kunnan asukkaille valtion mailla. Olen hyvin paljon miettinyt sille vaihtoehtoa, ja se vaihtoehtohan olisi se, että nämä valtion maat jaettaisiin paikallisten asukkaitten kesken. Olenpa sitten ajatellut esimerkiksi Sallan kuntaa, jolla on rajaa itään päin 220 kilometriä, jos oikein muistan, aika pitkänomainen kunta. Jos nyt sitten eteläosassa kuntaa olevan Hautajärven kylän asukkaat saisivat metsästysmaansa Tuntsan kairasta 150 kilometrin päästä, niin olisipa se aika kohtuuton ratkaisu vielä, jos siihen sisällytettäisiin riistanhoidolliset velvoitteet. Vaihtoehto on, että ajatellaan asia toisin päin niin, että paikalliselle riistanhoitoyhdistykselle annetaan sekä riistakantojen runsauden seurantavelvoite että niitten havaintojen mukaan toimenpiteisiin ryhtymisvelvoite että vielä aktiivisen riistanhoidon velvoite. Tällöin ollaan paljon lähempänä kestävää käyttöjärjestelmää järjestelmänä, kuin jos luodaan sellainen monsteri, jota ei kukaan hallitse, jota ei kukaan edes ymmärrä eikä oikeudenmukaisena pidä. Toisin sanoen näissä asioissa minusta pitää olla ns. talonpoikainen järki mukana, ja tämmöiset fundamentalistiset lähestymistavat pikkuisen ärsyttävät.

Arvoisa puhemies! Kun aikoinaan suoritin riistaeläintieteessä laudatur-arvosanan yliopistossa, niin silloin se asia, josta minulta taidettiin oikein lopputentissä kysyä, oli lyijyhaulit. Se perustui siihen, että Yhdysvalloissa niillä kosteikkoalueilla, missä hyvin paljon vesilintuja metsästetään erityisistä pöntöistä käsin vielä, on vedenpohjaan, mutaan tullut hyvin paljon lyijyhauleja. Silloin jo vesilinnuilla oli lyijymyrkytyksiä siellä, ja siellä päädyttiin silloin lyijyhaulien käyttökieltoon. Minusta on erinomaisen hyvä asia, että nyt on päädytty tähän ratkaisuun valiokunnan mietinnössä. On ihan oikein, että on annettu ylimenokausi sillä tavalla, että asekanta voidaan vaihtaa kohtuullisessa ajassa, sillä tämähän merkitsee käytännössä, että noin 70—80 prosenttia aseista on uusittava. Siihen pitää olla tietysti myös taloudelliset valmiudet, muuten houkutellaan rikolliseen vaihtoehtoon, ja jos se omaksutaan, niin se on huono homma.

Sitten poimin, arvoisa puhemies, mietinnöstä tappavien rautojen ongelmatiikan. Kun tämä säädös pitää sopeuttaa kansainvälisiin sopimuksiin, Bernin konventioon jnp., niin on todettava, ettei tätä asiaa voi selvemmin sanoa kuin "heti tappavat raudat". Se nimittäin ei voi muuta merkitä kuin juuri sitä ja ainoastaan sitä, ja kaikki muut rautavälineet ovat pyynnissä kiellettyjä. Viranomaisten ja tutkijoitten tehtävä on

pitää huoli siitä, että asiat myös käytännössä tällä tavalla ovat.

Minusta erinomainen asia tässä yhteydessä on se, että myrkkypyynnistä luovutaan, vaikka se on aiheuttanut murinaa, purinaa ja pärinää siellä sun täällä, ja tämä myrkkypyynti korvataan jalkanarusysteemillä. Jalkanaru on siitä hyvä, kun sitä oikein käytetään, että eläin, jota ei ole tarkoituskaan tappaa, voidaan päästää siitä narusta irti. Tämä väline on vain koettava päivittäin, ja tässä on tietysti kysymys hyvin syvästi eettisestä asiasta.

Sitten kevätmetsästyksestä vielä kahdesta näkökulmasta.

Mietinnössä pohdiskellaan merilintujen kevätmetsästystä. Olemme yhteisönä, tarkoitan sillä nyt valiokuntayhteisöä, perehtyneet alan kirjallisuuteen ja todenneet, että tutkimukset eivät sellaisenaan tue tällä hetkellä sitä, että tieteellisen havainnon perusteella harvalukuiseksi käynyt merilintujen perinteellinen kevätmetsästys pitäisi kieltää. Nämä tutkimukset on kuitenkin laadittu vielä toistaiseksi minusta vähän hataranlaisesti, ehkä ajan puutteesta johtuen. Niinpä on erinomaisen hyvä, että velvoitetaan tekemään perusteellinen selvitys, mutta, mikä tärkeintä, neuvottelemaan Ahvenanmaan viranomaisten kanssa, niin että ei synny sellaista tilannetta Turun ja Ahvenanmaan saaristossa, että siinä on kaksi saarta lähekkäin, toinen Ahvenanmaan maakunnan puolella, toinen Turun ja Porin läänin puolella, ja toisilla rannoilla saatetaan metsästystä harrastaa ja toisilla ei, vaan nimenomaan niin, että tämä asia on synkassa. On siis hyvin voimakas velvoite kirjattu mietintöön, että tämä asia pitää ratkaista, kun kokonaisselvitykset on pian tehty.

Toinen kevätmetsästys on sitten karhujen kevätmetsästys. Jo vastauspuheenvuorossa kiinnitin tähän asiaan huomiota. Totean, että kysymys on järjestelmään sisältyvästä ongelmasta. Minä en ole koskaan osallistunut karhun, metsästykseen, mutta minä voin kuvitella, että se on niin jännittävä tapahtuma, että ne, jotka sitä kevähangilla ja pälvimaastoissa yrittävät toteuttaa, jännittävät ampumahetkellä niin paljon, että ei kerta kaikkiaan malteta katsoa, onko karhun mukana pentuja. Nyt tuoreetkin tapaukset osoittavat, että harkintakyky on ratkaisevalla hetkellä pettänyt. Niin ollaan siinä tilanteessa, että eläintarhat, minkälaisia yksikköjä niitä onkin, täyttyvät karhunpennuista.

Tässä ollaan siinä tilanteessa, että tämä ei voi korjaantua millään muulla kuin sillä, mitä hallituksen esityksessäkin on esitetty, että kevätmetsästys kerta kaikkiaan kategorisesti kielletään. Syksyllä on jo tilanne toinen sillä tavalla, että nyt on meillä muutama näyttö siitä, että syksyllä emotta jäänytkin on voinut selviytyä, jos sillä on hyvät rasvavarastot nahan alla ja vatsaontelossa, talviunikaudesta seuraavaan kevääseen mutta ei keväällä orvoksi jäänyt. Se on edesvastuutonta, ja hallituksen tulee pitää lupauksensa, että kevätmetsästys kielletään.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että minusta kissa-asia on nyt ratkaistu kissamaisesti hyväksyttävällä tavalla.

Ed. P u i s t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä lintujen kevätmetsästykseen, josta todella on mainittu valiokunnan mietinnössä, mutta täältä käy myös ilmi, että asiantuntijalausunnoissa on kiinnitetty huomiota merialueella tapahtuvaan vesilintujen kevätmetsästykseen sitä joko puoltaen tai vastustaen. Ed. Pulliaisen peruste, että tieteellisesti ei ole voitu todistaa, mikä on sen haitta-aste, ja siitä syystä se on jätetty, ei minusta ole kestävä. Korulausein todetaan, että myöhemmin asia muutetaan. Mikäli metsästyslakia 30 vuoden välein muutetaan, todella saariston linnut saavat sitten kärsiä.

Odotin myös, että ed. Pulliainen olisi puuttunut rauhoittamattomien eläinten listaan tehtyyn muutokseen nimenomaan merilintujen osalta, koska olen ymmärtänyt, että juuri teidän asiantuntemuksellanne näitä listoja on laadittu valiokunnassa.

Ed. L u u k k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kolme lyhyttä kommenttia. Ensin kestävän käytön periaatteesta olen samaa mieltä kuin ed. Pulliainen, että on oltava ensin kestävät kannat, ennen kuin niitä ruvetaan verottamaan. Mutta jos ministeriölle annetaan, kuten mietintö esittää, blankovaltakirja päättää metsästysajoista ja lupakiintiöistä, niin hyvin helposti päädytään Gro Harlem Brundtlandin kestävän kehityksen malliin, jossa valaanpyyntikin on sallittua.

Mitä tulee näiden heti tappavien rautojen heti tappavuuteen, Suomessahan ovat jalkaraudat olleet kiellettyjä jo 80-luvun puolivälistä ja ovat olleet sallittuja ns. heti tappavat raudat eli conibear-tyyppiset raudat. Vaikka ne ovat olleet käytössä jo 80-luvun puolivälistä, ne eivät vieläkään tapa heti.

Mitä tulee kissaan, valiokunta on kuvitellut ratkaisevansa kissaa koskevat ongelmat luokitel-

lessaan kissan kotikissaan ja toisaalta villiintyneeseen kissaan. Kuitenkin valiokunnan esitys on paitsi ristiriidassa voimassa olevan eläinsuojelulain kanssa myös ristiriidassa Euroopan neuvoston lemmikkieläinsopimuksen kanssa. Euroopan neuvoston lemmikkieläinsopimus määrittelee kissan, on se sitten heitteille jätetty tai kotona asuva, yksikäsitteisesti lemmikkieläimeksi, jonka kohdalla täytyy olla talteenottomenettely, jonka tappo-oikeutta ei voi antaa jokamiehenoikeudeksi. Mikä pahinta vielä, valiokunnan esityksen mukaan kissan saisi tappaa mm. jousipyssyllä, jalkanarulla, savulla ja heti tappavilla raudoilla, ja tätä ei Euroopan neuvoston lemmikkieläinsopimus kuin ei myöskään Suomen eläinsuojelulaki hyväksy, eli se on niiden vastainen.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Oli vahinko, että ed. Pulliaiselta ei riistaeläintieteen laudatur-tentissä kysytty vapaan metsästysoikeuden vaikutusta johdonmukaiseen ja järjestäytyneeseen riistanhoitoon. Nimittäin on aivan yllättävää ja olisinkin kiinnostunut, onko todella vihreiden kanta se, että vapaa metsästysoikeus on riistakantojen ja eläinkannan kannalta oikea tapa suhtautua asiaan ja että myös aseellinen metsästys nykymaailmassa on sellaista vapaata oikeutta, johon ei kuulu järjestäytynyt ja valvottavissa oleva toiminta. Aika mielenkiintoinen vihreä lähestymistapa.

Myös ymmärrän sen, että Oulun läänistä kotoisin oleva ed. Pulliainen ei välitä myöskään tasa-arvoisista metsästysmahdollisuuksista. Nimenomaan Oulun lääni on voimakkaasti myös yksityismaanomistuksen aluetta, ja tässä suhteessa siellä nämä jakautuvat eriarvoisesti. On maanomistukseen perustuvaa metsästysoikeutta ja vapaata metsästysoikeutta. Sen vuoksi me nimenomaan Lapin osalta, luontaiselinkeinoalueen osalta, pidämme monessa mielessä vapaata metsästysoikeutta vielä perusteltuna.

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauksena ed. Puistolle totean ensin, että merilintujen luetteloa karsittiin. Kun minulta loppui aika, en voinut käydä kaikkea sitä läpi, mitä ed. S-L. Anttila oli jo käynyt läpi.

Toiseksi ed. Luukkaiselle: Olenpa minäkin läksyjäni lukenut kissoista. Kansainvälisissä sopimuksissa ja Euroopan neuvoston kissahommassa on hyvin selvästi eroteltu feral cat eli villiintynyt kissa. Minä käännän sen sanoilla villiintynyt kissa. Se on ihan eri asia kuin se, että kysymys on kotikissasta ja lemmikkieläimestä. Ei feral cat metsissä sapuskaa kerätessään Keski- ja Etelä-Euroopassa ole mikään lemmikkieläin. Ei se ole kenenkään lemmikki. Tietysti joku voi katsoa sitä ja sanoa, että minun lemmikkini juoksee siellä.

Sitten vapaa metsästysoikeus. Minä en oikein nyt ymmärrä Varkauden miehen logiikkaa. Hän samassa virkkeessä vaati tasa-arvoisia metsästysmahdollisuuksia kaikille Oulun läänin asukkaille, mikä merkitsisi, että vapaan metsästysoikeuden alueella ei olisi yhtään tinttarellaa enää jäljellä.

Minusta on parempi, että se on paikallisessa kontrollissa. Nimittäin tässä se potkii takaisin kuin vanha pertaani sillä tavalla, että jos riista loppuu, loppuu metsästys paikallisilta asukkailta ja se se on, joka puree, koska silloin ei voi lähteä naapurin metsälle.

Ed. P u i s t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta ei jää väärinkäsitystä, haluan tarkentaa ed. Pulliaiselle, että vaikka inhoankin ampumista kaikissa olosuhteissa ja kaikkiin kohteisiin kohdistuen, puheenvuoroni koski rauhoittamattomien eläinten listaa, juuri poistoja.

Olisin halunnut kuulla, mitkä olivat teidän perustelunne siihen, että halusitte poistaa sieltä naurulokin ja kalalokin. Jossakin vaiheessa myös harmaalokki oli ollut tällä listalla. Tämä on ristiriidassa esimerkiksi ulkomeren hyljekantojen ylläpitämisen kanssa jne. Teillä on varmasti perustelut tähän.

Ed. L u u k k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Määritelmästä feral cat. Jos valiokunta kerran määrittelee feral catin eli villiintyneen kissan kissaksi, joka hankkii ravintonsa luonnosta oman pihapiirinsä ulkopuolelta, tämä on aika laaja siinä mielessä, että tämän mukaan esimerkiksi lähes jokainen maalaistalon kissa on villiintynyt, koska talo usein tarjoaa vain juomat ja ruoat on kissan hankittava itse.

Ihan vastaavasti jokainen heitteille jätetty tai karannut kotikissa joutuu hankkimaan ruokansa luonnosta pihapiirinsä ulkopuolelta ja se ei kuitenkaan tee siitä villiintynyttä. Kissa on villiintynyt vain silloin, jos se on syntynyt luontoon ja kasvanut siellä täysikasvuiseksi eikä ole sinä aikana ollut tekemisissä ihmisten kanssa.

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Puisto kyseli lokkiasiois-

ta. Sieltähän todella poistettiin naurulokki ja kalalokki, ei harmaalokkia eikä merilokkiakaan. Merilokkeja on niin vähän, että senkin olisi voinut poistaa, mutta kun haluttiin säilyttää, se on siellä.

Se on sillä tavalla naurulokin ja kalalokin kanssa, että se on hylkeille, norpalle ja hallille, ihana seuralainen. Mutta jos on ärtyneessä tilassa oleva halli tai norppa, se voi olla ärsyttävä olio. Se olisi peruste metsästykseen, mutta mitään muuta perustetta ei voi olla.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kolmekymmentä vuotta lintujen muuttoa seuranneena ns. bongarina kiinnittäisin huomiota siihen, että ennen kaikkea keväällä tapahtuva vesilintujen metsästys on synnyttänyt tilanteen, jossa metsästäjätutkintoon pitäisi kiinnittää huomattavasti enemmän huomiota siltä osin, joka koskee lintujen tuntemusta. Tiedän paljon tapauksia, joissa esimerkiksi hanhien osalta minkäänlaista eroa ei tehdä siinä, mistä hanhista on kysymys, vaan metsästäjät ampuvat mitä hanhia tahansa. Sama pätee myös valitettavasti useiden lokkilajien osalta.

Tässä mielessä tilanne on se, että edelleenkin, vaikka metsästäjätutkinto on tuonut parannusta aikaisemmin vallinneeseen tilanteeseen, valitettavan usein kuitenkin osa metsästäjistä ampuu kaikkea, mikä liikkuu. En pidä tätä käytäntöä oikeana. Katsonkin, että tulevaisuudessa esimerkiksi ministeriön pitäisi kiinnittää huolellisempaa huomiota siihen, miten parantaa metsästäjien lintutuntemusta, sillä monet sellaiset uhanalaiset lajit, jotka muuttavat esimerkiksi Suomen kautta muualle, voivat nimenomaan vesilintujen kevätmetsästyksessä joutua uhreiksi.

Ed. P a l o h e i m o (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minä ymmärrän erittäin hyvin ed. Luukkaisen tavattoman intohimoisen puheen, kun kysymys on kissoista. On kuitenkin erotettava kaksi lähestymistapaa, joista toinen on ihmiskeskeinen esteettinen lähestymistapa ja toinen on elämäkeskeinen eettinen lähestymistapa.

Jos sovelletaan ihmiskeskeistä esteettistä lähestymistapaa, silloin kissa on huomattavasti arvokkaampi kuin esimerkiksi rotta, jolloin kissojen puolustaminen muuttuu ymmärrettäväksi. Jos sen sijaan asiaa tarkastellaan elämäkeskeisesti ja eettiseltä kannalta, silloin kissan puolustaminen on täsmälleen yhtä arvokasta kuin esimerkiksi rotan puolustaminen.

Haluaisin, että ed. Luukkainen kiinnittäisi enemmän huomiota näihin kahteen tarkastelutapaan ja arvioisi omia motiivejaan, kun hän intohimoisesti puolustaa nimenomaan kissoja tässä salissa.

Ed. N ä s i : Arvoisa puhemies! Pitkään vireillä ollut ja jo kauan odotettu metsästyslain uudistus on nyt eduskunnan käsiteltävänä. Metsästyslain valmistelussa on puhuttu paljon luonnonsuojelun ja eläinsuojelun sinänsä hyväksyttävien tavoitteiden sisällyttämisestä metsästyslakiin. Onneksi tämä pyrkimys on saatu kohtuullisesti torjuttua.

Mielestäni metsästyskulttuuri ja -perinteet historiallisin perustein arvioituina ansaitsevat oman erillisen lainsäädäntönsä yhteiskunnassamme. Toki metsästyslain tulee sisältönsä puolesta olla sopusoinnussa luonnonsuojelulain ja eläinsuojelulain periaatteiden kanssa. Tältäkin osin uusi metsästyslaki täyttää eettisesti varsin korkeat vaatimukset. Muut metsästystä olennaisesti sivuavat säädökset sisältyvät aselakiin ja maastoliikennelakiin, jotka molemmat ovat uudistettavina, sekä paikallisiin kuntien poliisijärjestyksiin.

Metsästyslaissa korostetaan riistanhoidon merkitystä oleellisena osana koko metsästysharrastusta ja -kulttuuria. Metsästyksen tulee tulevaisuudessakin perustua kestävän käytön periaatteelle siten, että riistaeläinkannoista todella huolehditaan. Vastuu tästä kuuluu riistanhoitopiireille, riistanhoitoyhdistyksille sekä ennen kaikkea metsästäjille ja metsästysseuroille.

Petoeläinkantojen säätely puolestaan erityisesti poronhoitoalueella tulee myös toteuttaa kestävän eläinkantojen hoidon ja kohtuullisen luonnon tasapainon periaatteiden mukaisesti. Myös metsätaloudessa tulee riistaeläinten, varsinkin metsäkanalintujen, tarpeet ottaa aikaisempaa enemmän huomioon. Tavoitteena tulee olla metsien mahdollisimman monipuolinen hyödyntäminen. Tältä osin tulee riistantutkimusta ja -selvitystyötä olennaisesti lisätä nykyisestään.

Esitän tässä yhteydessä lähinnä Lapin eräväen ja porotalouden näkökulmasta muutamia kommentteja nyt käsiteltävänä olevasta lakiehdotuksesta.

Ehdotuksessa esitetään säilytettäväksi kuntalaisten oikeus metsästää valtion mailla Lapin läänissä ja eräissä Itä-Suomen kunnissa. Tästä asiasta on lain valmistelussa käyty kova taistelu. Paine Etelä-Suomen kaupunkiväestön ja metsäs-

tysmahdollisuuksia vailla olevien metsästäjien taholta Pohjois-Suomen valtion maille on kova. Tutkimukset osoittavat kuitenkin sen, että ns. kuntalaisten vapaan metsästysoikeuden käyttö täyttää vuosittain 95—98 prosenttia kestävästä metsästäjä- ja saalismäärästä. Näin ollen edellytyksiä Lapin ulkopuolisille metsästäjille myytyjen vierailulupien olennaiselle lisäämiselle ei ole; tyhjästä on paha nyhjäistä.

Erityisenä perusteluna vapaan metsästysoikeuden jatkumiselle on ollut se, että riistanhoidosta huolehditaan sikäläisten metsästäjien toimesta, ja tätä työtä siellä toki tehdään. Oikeudella metsästää kotikunnassa olevilla valtion mailla on suuri merkitys Lapin asukkaiden viihtyvyydelle. Sehän on olennainen osa lappilaista elämänmuotoa, joka kompensoi osaltaan yhteiskunnan tuottamien muiden vapaa-aikapalvelusten puuttumista.

Metsästämistä luonnonsuojelualueilla selkiinnytetään siten, että metsästys luonnonsuojelualueilla on paikalliselle väestölle pääsääntöisesti sallittu. Metsästyskielto koskisi vain sellaisia luonnonpuistoja, joissa suoritetaan tutkimustoimintaa. Tältä osin valiokunta on tehnyt varsin selkeää ja tervejärkistä täydennystyötä lakiehdotukseen. Todettakoon, että esimerkiksi Lapissa suojelualueiden suuruus on peräti 30 prosenttia koko läänin pinta-alasta ja että alkuperäisluonnon valtakunnantasoisesta suojelusta peräti 90 prosenttia sijoittuu Lapin lääniin. Ne alueet ovat siis todella valtavia, ja niiden vertaaminen esimerkiksi keskieurooppalaisiin minisuojelualueihin ei ole oikea suhde.

Nyt voimassa olevan lain mukaan karhua, sutta ja ahmaa saa metsästää ilman alueeseen kohdistuvaa metsästysoikeutta. Uuden lakiesityksen mukaan mainittuja suurpetoja saisi metsästää vain se, jolla on kyseiseen alueeseen kohdistuva metsästysoikeus. Suurpetojen metsästyksessä tullaan siirtymään pyyntilupa- tai kiintiöjärjestelmään, jolloin kiintiön perusteena on virallinen riistantutkimuksen arvio kestävistä kannoista. Riistaeläinten, joihin myös suurpedot luetaan, metsästysajoista ja rauhoituksesta tullaan säätämään asetuksella. Karhun metsästysajaksi poronhoitoalueella on kaavailtu 20.8. — 15.10. Karhun metsästystä tullaan säätelemään kestävän karhukannan puitteissa lähemmin asetuksella.

Alueellisella kiintiöjärjestelmällä uskotaan parhaiten toteutuvan suurpetojen joustava metsästys ja kantojen säätely erityisesti poronhoitoalueella. Lisäksi valiokunta edellyttää, että asetuksella säädetään maa- ja metsätalousministeriölle valtuus myöntää vahinkojen estämistä varten poikkeuslupa rauhoitettujen riistaeläinten — tässä tapauksessa siis tappajapetojen — poistamiseen ja pyydystämiseen, jotta tarpeettomat petovahingot mm. poronhoidolle voidaan estää. Kuriositeettina mainittakoon, että petovahingot ovat vuosittain keskimäärin 1 000 poroa, jotka toki yhteiskunta korvaa poronomistajille edellyttäen, että petojen tappamien porojen jäännökset löydetään. Asia on siis näyttökysymys. Tässä asiassa on siis luonnon kohtuullinen tasapaino paras ratkaisu.

Valiokunnan esityksen mukaan rauhoittamattomia eläimiä ovat mm. korppi poronhoitoalueella sekä ns. villiintynyt kissa. Huolenpitoa kissasta on tehostettu ottamalla lakiin pykälä siitä, että kotieläimeksi otetun kissan heitteillejättö ja hylkääminen on kielletty, ja tästä myös on säädetty rangaistus. Näin koko metsästyslain uudistamista horjuttanut kissakysymys on saanut mielestäni varsin laatuisan ratkaisun.

Pyyntivälineiden ja -menetelmien osalta lakiehdotuksessa kielletään sellaisten rautojen käyttö, jotka eivät tapa heti. Myrkkypyynti kielletään mm. ketun pyynnissä, mutta sitä korvaavana pyyntivälineenä sallitaan jalkanarun käyttö. Tässä yhteydessä on todettava, että pohjoisilla tunturialueilla kettukantojen säätely ei ilmeisesti näillä pyyntimenetelmillä onnistu.

Aseen kuljettaminen moottoriajoneuvolla maastossa on kielletty. Poikkeuksen tähän voi myöntää poliisipiirin päällikkö nykyisen käytännön mukaan. Myös poronhoitotyötä suorittavan poromiehen aseenkuljetusoikeus säilyy pääsääntöisesti ennallaan.

Uusi metsästyslakiehdotus on kokonaisuudessaan varsin tyydyttävä Lapin kannalta. Monissa Lappia koskevissa kysymyksissä on saavutettu selvä torjuntavoitto.

Uuden metsästyslain myötä Suomi toteuttaa osaltaan Bernin sopimuksen velvoitteet sekä siirtyy lopullisesti eurooppalaisen metsästyskulttuurin, sanoisinko, eturivin maihin. Uuden metsästyslain mukaan metsästystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteiden mukaisesti: Riistaeläinkantoja ei saa vaarantaa eikä vahingoittaa luontoa eikä myöskään eläimille tuottaa tarpeetonta kärsimystä. Myös riistaeläinkantojen tuoton jatkuvuus on pyrittävä turvaamaan tarkoituksenmukaisella riistanhoidolla. Mielestäni tässä laissa on lausuttu varsin ylevä luontoa suojeleva ja kunnioittava periaate.

Tässä yhteydessä haluankin osoittaa Lapin eräväen ja poromiesten puolesta maa- ja metsätalousvaliokunnalle ja erityisesti sen jämäkälle rouva puheenjohtajalle, unohtamatta myöskään pohjatöitä tehnyttä maan hyvää hallitusta ja metsästysministeri Puraa, lämpimät kiitokset metsästyslain valmistelusta.

Arvoisa puhemies! Kannatan lakiehdotuksen hyväksymistä.

Ed. Luukkainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Näsi korosti, että petojen määrää pitäisi harventaa, koska petovahinkoja on, vuodessa noin 1 000 poroa menee petojen suihin. Kun liikenne kuitenkin vuosittain tappaa samanaikaisesti 4 000—5 000 poroa vuodessa, niin ed. Näsin analogialla pitäisi vaatia enemmänkin autojen vähentämistä kuin petojen vähentämistä. Lisäksi kun ottaa huomioon, että Suomen porokarja, noin 425 000 päätä, ylittää laidunmaiden kestokyvyn ratkaisevasti, niin kyllä Suomessa tarvittaisiin huomattavasti enemmän petoja, jotta tasapainotilanne olisi parempi.

Ed. Lehtosaari: Herra puhemies! Täytyy tunnustaa aivan samoin kuin asian ollessa lähetekeskustelussa, että on vähän vaikeuksia tulla puhujakorokkeelle puhumaan kissoista, korpeista ja lokeista, kun valtakunnassa on liki 500 000 työtöntä, kun yrityksillä on suuria vaikeuksia ja muutoinkin meillä menee vähän huonosti. Mutta kun on kysymyksessä metsästyslaki, jolla tullaan säätelemään noin 300 000 kansalaisen mieliharrastus, niin kyllä siitä on pakko joitakin ajatuksia esille tuoda.

Herra puhemies! Kun hallitus antoi viime syksynä eduskunnalle esityksen uudeksi metsästyslaiksi, herätti lakiesitys silloin varsin vilkkaan keskustelun. Keskusteluun otti osaa luonnollisesti maamme laaja metsästäjäjoukko, mutta myös ne tahot, joille metsästys on täysin vieras asia, olivat keskustelussa vahvasti mukana. Maamme metsästäjäpiireissä uusi lakiesitys otettiin innolla vastaan, olihan sitä odotettu jo vuosikausia. Voimassa oleva laki kolmen vuosikymmenen takaa oli tullut uudistamisen tarpeeseen. Viime syksyn keskusteluun osallistuivat innokkaasti myös ne tahot, joilla ei varsinaisen metsästyksen kanssa ole juuri mitään tekemistä. Vaatimuksia lakiesityksen muuttamiseen tuli juuri näiltä tahoilta. Muistaakseni kovimmissa vaatimuksissa esitettiin koko lakiesityksen hylkäämistä.

Nyt kun eduskunnalla on ensimmäisessä käsittelyssä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä metsästyslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, on kädenvääntö lain kohtalosta ja sisällöstä laimentunut. Mielestäni se on jossakin määrin jopa loppunut. Vaikka valiokunnan mietintöön on jätetty yksi vastalause, voi mietintöä kuitenkin pitää pitkälti yksimielisenä. Käsitykseni on, että näiden kuukausien aikana, joina lakiesitys on ollut valiokunnassa hiottavana, ovat liki kaikki tahot tulleet vakuuttuneiksi siitä, että metsästyslaista tulee toimiva, oikeudenmukainen ja kaikilta osin hyvä.

Maa- ja metsätalousvaliokunta, joka hioi hallituksen esitystä muutaman kuukauden, on tehnyt mielestäni hyvää työtä. Valiokunnan puheenjohtajalle ja koko valiokunnalle onkin syytä esittää kiitoksen sanat hyvin tehdystä työstä.

Valiokunta kuuli käsittelyn yhteydessä suuren joukon asiantuntijoita. Voi oikeutetusti sanoa, että lähes kaikki mahdolliset tahot tulivat kuulluiksi joko lain valmistelun tai valiokuntakäsittelyn aikana. Asiantuntijakuulemisen aikana tehtiin useita muutosesityksiä hallituksen esitykseen. Valiokunta päätyikin esittämään pitkälti näiden näkemysten pohjalta lukuisia muutosesityksiä hallituksen esitykseen.

Valiokunnan muutosesitykset ovat mielestäni perusteltuja ja jopa selviä parannuksia lakiesitykseen. Vaikka valiokunta esittääkin useaan pykälään muutosta, pysyvät hallituksen esityksen peruslinjaukset kuitenkin paikoillaan.

Eräs tällainen peruslinjaus metsästyslakiesityksessä samoin kuin voimassa olevassa laissa on metsästysoikeuden sitominen maanomistukseen. Metsästysoikeuden irrottaminen maanomistuksesta, kuten täälläkin on väläytetty ja vaadittu, johtaisi villiin, hallitsemattomaan tilanteeseen.

Toinen keskeinen lain linjaus: metsästyksen tulee perustua kestävän käytön periaatteelle, on myös valiokunnassa erityisesti korostunut.

Valiokunta on muokannut riista- ja rauhoittamattomien eläinten luetteloa. Sieltä on tiputettu pois toisaalta metsästyksen kannalta toisarvoisia eläimiä ja myös haittaeläinten osalta eläimiä, joilla ei ole juuri merkitystä. Nämä ovat myös oikeita linjauksia. Kissaa koskeva kohta samoin kuin siihen liittyvä uusi pykälä on valiokunnassa hiottu huolella ja sen luulisi sopivan niin kissa-, luonto- kuin metsästäjäväellekin.

Valiokunta on mietinnössään esittämässä lukuisia pieniä muutoksia hallituksen esitykseen.

Tällaisia perusteltuja muutoksia ovat mm. kohdat, jotka koskettavat metsästysaseen kuljet-

tamista. Hallituksen esitys sellaisenaan olisi tuonut ehkä pieniä ongelmia esimerkiksi sellaisille metsästyksen harjoittajille, jotka vaikkapa mopoa käyttäen taittavat välimatkoja. Metsästysaseen kuljettamisen osalta sellaisella alueella, johon henkilöllä ei ole metsästysoikeutta, valiokunta esittää myös perustellun muutoksen. Hallitus esitti, että aseen on oltava alueella, johon ei ole metsästysoikeutta, lataamaton, mutta — tulkittiin näin — se saa olla ilman suojusta. Tätä valiokunta piti riittämättömänä. Valiokunta esittääkin, että tällaisella alueella aseen on oltava suojattuna ja lataamattomana.

Koiran pitämiseen liittyvät muutokset samoin kuin valiokunnan muutosesitys, että jättösarvet kuuluvat löytäjälle, ovat myös valiokunnalta perusteltuja pieniä oikaisuja.

Mielestäni suurin ja merkittävin muutos, mitä valiokunta esittää hallituksen esitykseen, on lyijyhaulien käyttökielto vesilinnun metsästyksessä elokuusta 96 alkaen. Monissa maissa lyijyhaulit on jo kielletty vastaavassa metsästyksessä aikaisemmin. Lyijyhaulien käytön kieltämiseen on myös perusteet. Tietyillä kosteikkoalueilla, missä lyijyhauleja jää vesistöön runsaasti, niistä on tullut ongelma muutamille lintulajeille.

Valiokunta otti mielestäni kuitenkin tarpeettoman pitkän askeleen, kun se esittää totaalista lyijyhaulien kieltoa vesilintujen metsästyksessä. Käsitykseni mukaan riittävä askel lyijyhaulien kieltoon olisi tapahtunut asetuksen kautta, jossa olisi mainittu ne kosteikkoalueet, missä ongelmia on lyijyhaulien käytöstä syntynyt. Näillä alueilla lyijyhaulien käyttö olisi kielletty. Valiokunnan esittämä tiukka kielto tuo metsästäjille esimerkiksi Pohjois- ja Itä-Suomen vesistöjen varsilla tiettyjä hankaluuksia. Vaikka laajojen metsäalueitten sisällä olevan pienen puron tai salolammen rannalla käytettäisiinkin lyijyhauleja, ei sillä olisi ollut minkäänlaista haittaa sen paremmin luonnolle kuin linnuillekaan. Siksi lyijyhaulien käyttökielto tällaisilla alueilla on mielestäni turha.

Lyijyhaulikielto vesilinnun metsästyksessä tulee kuitenkin jäädäkseen. Siihen metsästäjät ovat jo varautumassa. Siirtymäkausi, joka on välttämätön, antaa riittävästi aikaa metsästäjille kuin myös ammus- ja aseteollisuudelle varautua tuohon päätökseen.

Toinen merkittävä muutos, joka sisältyy hallituksen esitykseen, tulee uudessa metsästyslaissa koskettamaan suurpetojen kuten karhun metsästystä. Tähän saakka karhunmetsästys on ollut vapaata ja vähän villiä touhua. Karhunmetsästykseen ei ole tarvinnut juuri minkäänlaista lupaa. Uuden metsästyslain myötä tämäkin asia tulee kuntoon. Uusi laki lähtee siitä, että suurpetojen metsästys tullaan sitomaan alueeseen kohdistuvaan metsästysoikeuteen. Karhujahtiin aikovan tulee myös suorittaa hyväksytty ampumakoe. Viime päivinäkin otsikoissa ollut karhun kevätmetsästys tulee näillä näkymin myös loppumaan. Lainmuutos mahdollistaa tulevaisuudessa karhujahdin myös muualla maassamme kuin perinteisillä alueilla. Tähän on myös perustelut. Karhukanta on kasvanut mm. Mikkelin läänissä niin, että niitten verottamiseen on lähivuosina välttämätön tarve.

Arvoisa puhemies! Kuten alussa totesin, paljon julkisuutta saanut metsästyslaki on löytämässä laajojen piirien yhteisen hyväksynnän. Valiokunnan mietintöön sisältyvä vastalause, jossa on poikkeavia näkemyksiä joiltakin osin niin hallituksen esitykseen kuin valiokunnan enemmistön linjaan, ei lain keskeistä linjaa kuitenkaan horjuta.

Jätetyssä vastalauseessa on kiinnitetty huomiota mm. Pohjois-Suomen vapaaseen metsästysoikeuteen, josta täällä aiemmin on jo puhuttu. Se on kyseenalaistettu tässä vastalauseessa. Vaikka Pohjois-Suomen vapaalla metsästysoikeudella ei olekaan enää sitä merkitystä, joka sillä oli 30-luvun pula-aikoina, on sen säilyttäminen kuitenkin perusteltua. Pohjoisen vapaa metsästysoikeus takaa siellä oleville laajoilla alueilla vapaaehtoisen riistanhoitotyön jatkumisen, joka koituu kiistatta riistakantojen hyväksi. On myös todettava, että monella pohjoisen metsästäjällä harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet ovat meihin etelän väkeen nähden rajattuja. Mielestäni myös tämä seikka on kestävä peruste, jolla pohjoisen vapaata metsästysoikeutta voidaan puolustella.

Yllättävä tässä sosialidemokraattien laatimassa vastalauseessa on mielestäni se kohta, jossa myös kyseenalaistetaan Metsästäjäin Keskusjärjestön toiminta ja sen saamat riistanhoitomaksuista kertyvät tulot. Vastalauseesta voi selvästi lukea, että vastalauseen allekirjoittajat eivät ole tyytyväisiä MKJ:n toimintaan ja toisaalta niitä lakisääteisiä tehtäviä, joita MKJ:n toimesta hoidetaan, haluttaisiin jakaa joillekin muille järjestöille. Uskon yhteisen käsityksemme olevan sen, että Metsästäjäin Keskusjärjestö on hoitanut sille uskotut ja sille kuuluvat lakisääteiset tehtävät hyvin, ja näin ollen tämä toiminta voi myös jatkua entiseen malliin.

Sosialidemokraattien vastalauseessa ollut kohta, jossa arvostellaan metsästysoikeuden sitomista maanomistukseen, ei sen sijaan ollut minulle yllätys. Sosialidemokraatit ovat useaan otteeseen vaatineet metsästysoikeuden irrottamista maanomistuksesta. Niin kuin jo alussa totesin, metsästysoikeuden irrottaminen maanomistuksesta johtaisi täysin villiin tilanteeseen. Se koituisi sitä kautta kaikkien kannalta pitkän päälle kestämättömäksi. Niin sanottujen maattomien metsästäjien, joiden joukko on suuri ja jatkuvassa kasvussa, metsästysmahdollisuuksia on hoidettava niin, että he pääsevät entistä helpommin mukaan seuroihin ja valtion ja yhteisöjen maille, aivan kuten valiokunnan mietintöön on kirjoitettu.

Herra puhemies! Noin 300 000 Suomen metsästäjää, naista ja miestä, on odottanut uutta metsästyslakia muutaman vuoden. Nyt tuo laki on meillä käsissämme. Se on maa- ja metsätalousvaliokunnan uutteran työn ja sitä ennen hyvin laajan ja pitkän valmistelun aikaansaamana tullut meille hyväksyttäväksi. Hyväksyessämme metsästyslain valiokunnan hionnan tuloksena uskon maamme metsästäjäkunnan olevan siihen tyytyväisiä. Uusi metsästyskausi alkaa elokuussa. Toivon mukaan silloin meillä on käytettävissä myös uusi toimiva metsästyslaki, jolla pääsemme taas vuosia, kenties vuosikymmeniä, eteenpäin.

Herra puhemies! Omalta osaltani tuen täysin panoksin valiokunnan muovaamaa hallituksen esitystä uudeksi metsästyslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Edustajat Enestam, Virrankoski, O. Ojala ja Myller merkitään läsnä oleviksi.

Ed. K o r v a (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Lehtosaari kosketteli eräitä valiokunnan hallituksen ehdotukseen tekemiä muutoksia. Yksi oli muutos, joka käsittelee metsästysaseen kuljettamista maastossa. Tämä muutos kuuluu siten, että on mahdollista kuljettaa lataamatonta asetta. Tietääkseni tällä on silloin tarkoitettu sitä, että panokset saavat olla enintään lippaassa mutta eivät piipussa. Kun sitten muistelee, miten suomalaisia miehiä armeijassa koulutetaan, koulutusjärjestyshän on se, että silloin kun kuullaan komento "lataa ja varmista", sanalla "lataa" otetaan panos piippuun ja sitten varmistetaan.

Kun käsittääkseni valiokunta ei ole tarkoittanut tätä, että aseessa voi luoti olla piipussa vaan siellä lippaassa, kiinnitän kyllä huomiota siihen, että nyt tämä ainakin suomalaisten miesten saama opetus käsitteestä "lataa" on kyllä ristiriidassa sen kanssa, mitä tässä lakiehdotuksessa nyt esitetään, tai jos ei ole, sitten varmaan valiokunnassa asiaa käsitelleet sanovat minulle ja muillekin, että ei ole.

Ed. V i s t b a c k a (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron suurin piirtein saman asian johdosta, mitä ed. Korva aikaisemmin täällä esitti. Nimenomaan viitaten korkeimman oikeuden aikaisempaan nykyisen lain voimassa ollessa antamaan ennakkopäätökseen on todettu, että ase on ladattu silloin, kun patruuna on panospesässä. Yritin katsoa valiokunnan mietinnöstä lähemmin näitä perusteita. Verrattuna siihen käytäntöön, mitä armeijassakin nyt osittain on opetettu, saattaa olla, että tästä saa hieman erilaisen käsityksen, mutta toivon mukaan käytäntö ja ohjeet tulevat sen mukaisesti.

Ed. P a l o h e i m o: Herra puhemies! Ryhmätoverini ed. Pulliainen täällä aikaisemmin puheenvuorossaan selvensi omaa käsitystään siitä, miten tätä lakia tulee soveltaa. Se käsitys oli, että kun eläin on julistettu riistaeläimeksi, sitä saa metsästää, mikäli kestävää kantaa ei vaaranneta. Minusta tämä vähintään on hyvä periaate.

Minä en voi kuitenkaan olla puuttumatta tämän lain kaikkein keskeisimpään aatteelliseen sanomaan, joka on se, että ihmisellä on oikeus metsästää muita eläimiä, nimenomaan muita eläimiä, ja että tätä oikeutta voidaan joissakin erityisissä tapauksissa rajoittaa, mutta tämä perusoikeus on yleensä kattava ja täytyy ainoastaan julistaa poikkeuksia, jos tästä voidaan poiketa. Huomattavasti nykyaikaisempi ja parempi olisi ollut sellainen laki, jossa perusperiaatteena olisi, että ihmisellä ei ole tätä oikeutta ja ainoastaan poikkeustapauksissa se voidaan sallia.

Kun täällä on esitetty, että tämä on 300 000 henkilön mieliharrastus tässä maassa, niin kysymys on siis 6 prosentista väestöä. 94 prosenttia on tämän väestönosan ulkopuolella. Tätä 6:ta prosenttia varten sitten laaditaan laki, joka erittäin periaatteellisella tasolla sotii nykyaikaista etiikkakäsitystä vastaan.

Muualta maailmasta voidaan esittää esimerkkejä, jotka kauhistuttavat suomalaisia, joihin

voidaan esittää huomattavasti vankempia perusteluja kuin tähän metsästyslakiin.

Otan esimerkkinä vaan espanjalaisen härkätaistelun. Sitä muualla yleensä kauhistellaan. On aivan varmaa, että Espanjassa yli 6 prosenttia väestöstä intohimoisesti harrastaa härkätaistelua, ja siitä huolimatta nykyaikaiset ihmiset muualla pitävät tätä ehdottoman tuomittavana.

Toinen esimerkki: Etelä-Euroopan maissa metsästetään muuttolintuja, niitäkin muuttolintuja, jotka lentävät kesäksi Suomeen, erittäin julmilla ja epäinhimillisillä tavoilla. Sen me olemme myös valmiit tuomitsemaan ja siitä huolimatta me olemme säätämässä tällaisia metsästyslakeja, jotka periaatteessa ovat yhtä tuomittavia. En sano: yksityiskohdissaan ja käytännössä, mutta periaatteellisella tasolla.

Kolmantena esimerkkinä esitän jotkut Afrikan maat, joissa metsästys on täysin kielletty. Eivätkö noissa maissa sitten päde ne argumentit, joita täällä on esitetty, että se on eräänlainen perinteinen nautintaoikeus? Eikö se ole Afrikan maissa yhtä perinteinen nautintaoikeus kuin Lapissa? Voidaanko Afrikan maista esittää, että niiden väestölle ja niiden väestön henkiin jäämiselle se ei olisi vähintään yhtä merkityksellistä kuin lappilaisille? Ei varmastikaan. Eikä varmastikaan voida esittää, etteivät Lappi ja Afrikka vielä maailmassa eräinä alueina, missä on riistaa, olisi juuri sellaisia alueita, missä tätä riistaa tulisi vaalia kaikkien muitten periaatteitten ohitse. Suomi on Euroopassa niitä harvoja paikkoja, missä villieläimiä vielä jossain määrin on.

Arvoisa puhemies! Haluan puuttua erityisesti riistaeläin-käsitteeseen, johon riistaeläinten listaan on tuotu ällistyttävä joukko lajeja muflone-ja ja japaninpeuraa ym. myöten. Sieltä näyttää puuttuvan esimerkiksi sellainen kuin naali, siellä on tarhattu naali, mutta villinaalia siellä ei tosin ole. Siellä ei myöskään ole esimerkiksi lumikkoa, joten joitakin lajeja on näköjään jätetty sen ulkopuolelle. Minun mielestäni tämä lista olisi voinut supistua noin kymmeneen kaikkein yleisempään lajiin ja kaikkien muiden kohdalla olisi pitänyt noudattaa periaatetta, että niitä saa metsästää vain erittäin hallituissa poikkeuksellisissa oloissa.

Meillä on luonnonsuojelussa itse asiassa kaksi perusperiaatetta: Toinen on se, joka koskee harvinaisia kasveja, hyönteisiä, lintuja jne., joiden kohdalla täytyy vaalia niitten elinympäristöjä, jotka usein ovat hyvin paikallisia. Toinen koskee suurkokoisia nisäkkäitä, jotka liikkuvat pitkiä matkoja ja vaativat laajoja alueita. Suurikokoisten nisäkkäitten kohdalla on tilanne toisenlainen kuin edellä mainittujen hyönteisten, kasvien jne. Niiden kaikkein suurimpana uhkana ovat ihmiset ja metsästäjät. Kasvien, hyönteisten ja sen sellaisten kohdalla uhkana on yleensä elinympäristön myrkyttyminen ja muuttuminen muuten kelvottomaksi.

Näiden suurikokoisten nisäkkäitten kohdalla, jotka siis osittain ovat petoeläimiä, osittain eivät, olisi välttämätöntä, että pystyttäisiin luomaan riittävän laajat alueet, missä nämä eläimet ovat täydellisen rauhoitettuja. Nykyään, kun asuttuja alueita on niinkin paljon kuin on, on näiden alueiden luominen erittäin vaikeaa, mutta meillä sattuu tällä hetkellä olemaan historiallinen tilanne, jossa tämmöinen alue kuin luonnostaan on olemassa. Se on Suomen ja Venäjän välinen rajavyöhyke, joka on melko rakentamaton. Se voitaisiin periaatteessa rauhoittaa kokonaan. Se leveys voisi vaihdella joistakin sadoista metreistä aina useisiin kilometreihin saakka, ja sen pitäisi olla koko valtakunnanrajan mittainen, ja se voisi myöhemmin samoilla periaatteilla laajentua edelleen Etelä-Eurooppaan saakka.

Tulen tämän lain kolmannessa käsittelyssä esittämään ponnen, jossa esitän toivomuksen, että hallitus pyrkisi voimakkaasti siihen, että Venäjän ja Suomen välillä oleva rajavyöhyke muodostettaisiin rakentamattomaksi vyöhykkeeksi, joka olisi nimenomaan luonnonsuojelualue, missä kaikkinainen metsästys ja eläinten ahdistelu olisi kielletty.

Oikeusministeri P o k k a : Herra puhemies! Täällä on useassa puheenvuorossa aika paljon puututtu Lapin ja osan Oulun lääniä perinteiseen vapaaseen metsästysoikeuteen, ja ehkä, herra puhemies, muutama sana vielä tästä asiasta hallituksen esityksen ja maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön pohjaksi, jota mietintöä tältä osin kyllä kovin kannatan.

Metsästäjiä on meidän maassamme yli 300 000 ja lappilaisia metsästäjiä on tällä hetkellä aivan tarkalleen 31 920 eli yli 10 prosenttia metsästäjäkunnasta. Lapissa, Pohjois-Suomessa yleensäkin, voidaan vielä puhua aika perinteisestä metsästys- ja eräkulttuurista. Esimerkiksi metsästysseuratyössä ollaan kyläkunnittain ja perheenjäsenittäin koko joukolla mukana.

Tämä vapaa metsästysoikeus, ed. Näsi siitä jo aika paljon täällä puhui, on lappilaisille melkoinen viihtyvyystekijä. Se on todella iso asia. Vaikka metsästys onkin valtion mailla ollut vapaata, riistakantoja on säännelty riistanhoi-

toyhdistysten rauhoituksilla ja saaliskiintiösuosituksilla, joita on hyvin tarkasti myös noudatettu.

Omasta puolestani kyllä haluan tässä painottaa sitä, että Lapin ihmiset ovat vastuuntuntoisia riistakannoistaan. Vapaan metsästysoikeuden menetys on hyvin suuri periaatteellinen kysymys, eivätkä lappilaiset siitä hevin luovu. Toivon, että tämän salin väki on sillä kannalla, millä valiokunnan enemmistökin, että tämä perinteinen metsästysoikeus voisi säilyä.

Jos ajattelee, että tulevana syksynäkin lähes 5 000 lappilaista on työttömänä, oikeastaan eräs aika tärkeä valopilkku on päästä luontoon. Nimittäin Lapin ihminen sanoo, ettei metsällä käymisessä se saanti ole suinkaan pääasia vaan pyynti. Tietysti voi tähän vielä ed. Rajamäen puheenvuoroa kuunneltuaan lisätä, että tokihan jokaisella suomalaisella on mahdollisuus muuttaa Lappiin töihin, jolloin hän saa paikkakunnan pysyvänä asukkaana samoja etuja, mutta yhtä vaikea on niitä eräkulttuurin tapoja harrastaa siellä kuin Lapin ihmiselläkin, ehkä paljon vaikeampaa.

Metsästyslaki on puhuttanut meitä päättäjiä kuluvan talven aikana melkein ylimitoitetusti. Lain uusiminen on varmasti tarpeellista. Me tarvitsemme nykyaikaisia pelisääntöjä, ja siinä suhteessa metsästyslaki on jo pitkään kaivannut tarkistusta. Tällä uudistuksella saadaan oikaistuakin monia puutteita ja saatettua metsästystapoja ja metsästyskulttuuria ja myös uhanalaisten lajien suojelua nykyaikaiselle tasolle.

Erikoisesti merkittävä muutos on karhunmetsästyksen tarkempi säätely. Villistä vapaasta karhun tappamisesta tulee ohjattua metsästystä, jossa tulee olla luvat ja lisenssit. Tosin tässä karhuasiassa, kun on lehtiä seuraten katsellut ja kuunnellut tätä keskustelua, kyllä on hyvin paljon myös lämpenemistä. Tämän päivän lehdissä aika paljon oli kirjoituksia näistä orvoiksi jääneistä karhunpennuista, ja ne olivat hyvin puhuttelevia kirjoituksia. Mutta nämähän ovat metsästysrikoksia, ja yleensä metsästysrikosten osalta tämä keskustelu on liittynyt karhun kevätmetsästykseen.

En väitä olevani hyvä asiantuntija asiassa, mutta sen mukaan, mitä itse olen koettanut tarkkaan seurata, mistä näitä ongelmia oikein on aiheutunut, niin luultavasti kevätmetsästyksen heikkous on ollut siinä, että sen on annettu jatkua liian pitkään eli on liikuttu myös sulan maan aikana eikä silloin ole jaksettu edes seurata, kulkeeko karhun perässä pentu vai ei. Kun vahinkoja on sattunut, ne ovat aina tapahtuneet sulan eli paljaan maan aikana, jolloin jälkiä enää ei maassa näy.

Jos perinteinen karhunmetsästys olisi, niin kuin ennen, mahdollista vain lumen aikana vapulta jonnekin toukokuun alkuun, olisi vaikea kuvitella varmempaa aikaa emon ja pentujen havaitsemiseen. Kysymys on tietysti myös metsästyskulttuurista eli siitä, minkälaiset toimintatavat metsästäjillä on eli noudatetaanko hyviä metsästystapoja vai ei; ja saattaa olla, että joiltakin ovat unohtuneet.

Nykyinen karhunmetsästyskäytäntö on kuitenkin kaiken aikaa myös kasvattanut karhukantaa, joten kannan väheneminen ei voi olla syy tiukemmille määräyksille. Mutta pidän kuitenkin onnistuneena sitä linjaa, minkä valiokunta nyt on ottanut, eli on lähdetty säätelemään myös tämän suurpedon metsästämistä. Ne toimintatavat, mitä valiokunta on esittämässä, ovat minusta aivan oikean suuntaisia. Toivon, että tämän lain myötä meikäläisessä metsästyskeskustelussa päästään myös sivistyneisiin pöytätapoihin keskustelupuolella. Minusta tuntuu, että tämän talven aikana aiheen perusteella on puhuttu sekä aidoista että aidan vieruksista.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Pokka totesi, että karhun kevätmetsästys voisi olla vapulta toukokuun alkuun. Se kuulostaa aika sopivalta ajalta — eli sitä ei olisi silloin ollenkaan.

Mutta varsinaisesti pyysin puheenvuoron ed. Paloheimon äskeisen puheenvuoron johdosta, jossa hän aivan oikein otti metsästyseettiset näkökohdat huomioon ja totesi, että ihmisen on oikeus metsästää toisia eläimiä on ikään kuin lähtökohta. Ja siitä hän lähti liikkeelle. Totean tähän, että eläimillä näyttäisi olevan oikeus metsästää toisia eläimiä, mikä on aika mielenkiintoista.

Ihmisen oma peruskulttuuri on täällä pohjoisessa lähtenyt siitä, että kun ihminen ei ole märehtijä, sen on pitänyt olla metsästäjä originaalisesti. Näin on syntynyt kulttuurijatkumo elinkeinometsästyksestä harrastusmetsästykseen, ja se on mielenkiintoisella tavalla Suomen lainsäädännössäkin. Meillä on luontaiselinkeinolaki, joka ottaa sen huomioon pohjoisimmassa Lapissa. Eli tässä on hyvin mielenkiintoinen asia, että tämän päivän Suomessa on tämän eduskuntalaitoksen tahdon mukaisesti olemassa jo tällainen jatkumojärjestelmä. Kysymys olisi tässä siitä, mistä se sitten poikkaistaan.

Sitten totean, että Keski- ja Etelä-Euroopassa kyllä isoja riistaeläimiä on vaikka kuinka paljon. Niitä syötetään niin, että tulee ylitiheitä kantoja, mm. kuusipeuroja ja saksanhirviä.

Muflonista ja japaninpeurasta totean ystävälleni ed. Paloheimolle, että meillä täällä Suomessa on mufloneita metsästetty jo aika kauan. Niitä on Inkoon saaristossa muutamalla saarella, ja tälle omistajalle on annettu lupa. Japaninpeuroja taas on siirtoistutettuina Karjalan kannaksella heti itärajan takana Sosnovon valtiontilalla, niin että kun aitaan tulee aukko, ne ovat Suomen puolella, ja ne on kaikki tuotu Kaukoidästä. Sikäli tässä on aika mielenkiintoinen asia, kun nämä ovat tämmöisiä kaukotuotuja ja sitten niitä täällä metsästetään.

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministeri Pokka sanoi pohjoisen ihmisten olevan vastuuntuntoisia riistakannoista. Minä kyseenalaistaisinkin suhtautumisen, jolla riistanhoidon, poronhoidon ja karjanhoidon nimissä voidaan saattaa esimerkiksi suurpetokannat uhanalaisiksi. Ei tarvitse hakea esimerkkiä pohjoisesta, voidaan hakea paljon etelämpää, ministeri Puran kotitienoita lähempää. Kun riistanhoidon nimissä luontoon istutetaan sinne alun perin kuulumattomia eläimiä, esimerkiksi peuroja, niistä tulee luontainen ravinto esimerkiksi ilveskannalle. Niinpä Hämeessä on sellainen tilanne, että näyttämällä näitä raadeltuja luontoon istutettuja peuroja saadaan ihmisten viha ja vastenmielisyys kääntymään ilveksiä kohtaan, jotka ovat osa suomalaista alkuperäistä luontoa, Hämeessä jopa vaakunaeläin, sinänsä kunnioitettu ja arvostettu. Mutta tätä suomalaisten kaksijakoisuutta petoeläimiin kuvaa juuri se, että riistanhoidon nimissä toisaalta ollaan valmiit saattamaan uhanalaiseksi meidän komeat petoeläinkantamme.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Ed. P a l o h e i m o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ystävälleni ed. Pulliaiselle pari huomautusta hänen äskeiseen puheenvuoroonsa:

Keski-Euroopassa monet suuret nisäkkäät ovat kannaltaan kestäviä ja suuria, mutta siellä on useita lajeja joiden kannat ovat erittäin pieniä. Ed. Pulliainen tämän varmasti hyvin tietää.

Mitä tulee ihmisen oikeuteen metsästää toisia eläimiä, niin minäkin olen valmis hyväksymään sen sen tyyppisissä olosuhteissa, jotka vallitsivat esimerkiksi Pohjois-Amerikassa ennen kuin eurooppalaiset tulivat sinne, jolloin alkuperäiskansoilla ja -heimoilla oli erittäin korkealaatuinen eettinen suhtautuminen ympäristöönsä, kuten varmasti kaikki tietävät. Sen sijaan teknisesti kehittyneen ihmisen kohdalla tilanne näyttää olevan aivan toinen, ja siitä minä oikeastaan puhuin tässä yhteydessä.

Ed. L u u k k a i n e n: Arvoisa puhemies! Heti aluksi on syytä kiitellä maa- ja metsätalousvaliokuntaa siitä jättiurakasta, jonka se on tehnyt metsästyslakia muokatessaan. Valiokunnan tekemien muutosten määrä pelkästään jo riittää osoittamaan, miten kelvoton hallituksen alkuperäinen esitys oli. Paitsi että lakiesitys perustui 50-luvun ajattelulle ruokapulasta, siinä ei ollut lainkaan otettu huomioon nykyajan tietämystä etologiasta eikä eläinten oikeuksista. Lisäksi se oli vakavasti ristiriidassa sekä voimassa olevan eläinsuojelulain että Suomen ratifioimien kansainvälisten sopimusten kanssa. Mutta sehän olikin valmisteltu pelkästään metsästäjien ehdoin.

Vaikka valiokunta on tehnyt paljon hyviä muutoksia niin eläinsuojelun kuin luonnonsuojelunkin kannalta, ne ovat kuitenkin paljolti vain hienosäätöä ja täysin riittämättömiä poistamaan lakiesityksen vakavimmat luonnonsuojelulliset ja eläinsuojelulliset epäkohdat:

1) Suurpedot olisi rauhoitettava.

2) Muinaiset tuskalliset metsästysmenetelmät olisi kiellettävä.

3) Kissan lemmikkieläinstatus olisi tunnustettava.

4) Lain ristiriitaisuudet eläinsuojelulain kanssa olisi poistettava.

5) Lain ristiriitaisuudet Suomen allekirjoittamien kansainvälisten sopimusten kanssa olisi poistettava.

On valitettavaa, että valiokunnalla ei ollut rohkeutta säätää suurpetojen metsästystä suoraan luvanvaraiseksi ja esittää niiden täydellistä rauhoittamista siihen saakka, kunnes maahamme on saatu elinkykyiset kannat karhulle, sudelle, ahmalle ja ilvekselle. Jos nyt maa- ja metsätalousministeriölle annetaan täysin blankovaltakirja päättää suurpetojen metsästysajoista ja lupakiintiöistä, voimme samalla sanoa hyvästit Suomen suurpedoille. Käytäntöhän on osoitta-

nut, että esimerkiksi sudentappolupia on irronnut jopa puhelimitse. Vähintä mitä suurpetojen tappolupakysymyksen suhteen pitäisi tehdä, on se, että myös ympäristöministeriöllä pitäisi olla sananʼsa sanottavana.

Suomen suurpetokannat ovat erittäin pienet, vain murto-osa luonnonvarainneuvoston tavoitekantasuosituksista. Esimerkiksi susia on alle 100, vaikka uhanalaisten eläinten ja kasvien suojelutoimikunta esitti jo vuonna 1985 tavoitteeksi 500 sutta. Tuolloin susi oli vielä silmälläpidettävien lajien listalla, mutta vuoden 91 punaisessa kirjassa susi oli jo jouduttu siirtämään vaarantuneiden lajien joukkoon. Nyt on todella kiire ryhtyä toimiin suden pelastamiseksi. Enää ei voi tuudittautua ajatukseen, että susia virtaisi myös jatkossa itärajan takaa entiseen tahtiin, koska Venäjällä on menossa niin suuret ympäristömuutokset. Suomella olisi edellytykset paitsi luonnon ja ihmisten myös karjankasvatusmenetelmien suhteen pitää huomattavasti suurempia suurpetokantoja.

Maamme hirvikanta kestäisi hyvin paitsi nykyisen laajamittaisen hirvenmetsästyksen myös noin 600—800 sutta. Susistahan olisi hyötyä metsästyksessä ja liikenteessä loukkaantuneiden hirvien päästämisessä pois päiviltä.

Vastaavasti suurpetojen porotaloudelle aiheuttamat vahingot ovat varsin pienet. Vuosittain vain noin 1 000 poroa 425 000 kappaleen porokarjasta joutuu petojen suihin. Vertailun vuoksi kannattaa todella mainita, että liikenne tappaa joka vuosi noin 4 000—5 000 poroa. Kun ensinnäkin siis porojen määrä ylittää selvästi laidunten kestokyvyn ja toiseksi kun valtion korvaa petovahingot, olisi itse asiassa kaikkien etu, että suurpetokannat olisivat maamme pohjoisosissakin suuremmat.

On varsin todennäköistä, että petoviha vähenisi, jos Suomessakin siirryttäisiin Ruotsin mallin mukaiseen petokorvauskäytäntöön, jossa poroisännille maksettaisiin korvaukset alueella elävistä pedoista eikä kuolleista poroista. Korvaukset voisi vaikka tuplata, jos se takaisi suurpetojen säilymisen, ja se ei valtiontaloutta kaataisi.

Lisäksi Suomen oma susikanta on lähes täysin riippuvainen itärajan yli kulkevista yksilöistä. Valitettavasti vain näillä vaeltajilla ei ole mitään mahdollisuutta asettua Suomeen, puhumattakaan siitä, että ne pääsisivät maamme poikki Ruotsiin tai Norjaan, sillä ne kaadetaan heti Suomen kamaralle astuessaan. Jotta voitaisiin varmistaa Ruotsin ja Norjan susikantojen tulevaisuus ja geneettinen monimuotoisuus, Pohjois-Suomeen olisi perustettava susille suojakäytävä, joka takaisi susien muuton Venäjältä Suomen kautta Ruotsiin ja Norjaan.

Suomi ei voi väistää globaalista vastuutaan suurpetojen säilymisestä Euroopassa. Siksi Suomen on noudatettava Bernin sopimusta täysimääräisesti ja rauhoitettava susi ja karhu ilman varauksia.

On kaksinaamaista, että Suomi paheksuu Norjan harjoittamaa valaanpyyntiä, kun se itse samanaikaisesti tappaa uhanalaisia ja harvinaisia lajeja omassa maassaan. Ellei Suomi nyt ryhdy suojelemaan suurpetojaan, se saattaa yhtä hyvin joutua boikottilistalle Norjan tavoin. Suomihan on jo kansainvälisen suurennuslasin alla. Tästä pienenä esimerkkinä kaikille edustajille tänään jaetut viestit Belgian kansainvälisestä susikokouksesta ja Maailman eläinsuojeluliitolta Wspa:lta, joissa vaaditaan sekä suden että karhun rauhoittamista.

Arvoisa puhemies! On täysin käsittämätöntä, että lähestyttäessä vuotta 2000 Suomessa sallitaan edelleen metsästää eläimiä raudoilla, ansalangoilla, jalkanaruilla, hukuttavilla merroilla, jousiaseilla ja keihäillä. Nyt olisi jo aika siirtää museoon tällaiset muinaiset metsästysmenetelmät.

Osa niistä on sitä paitsi Bernin sopimuksen vastaisia, koska siinä kielletään saalista valikoimattomien pyyntimenetelmien käyttö majavan, mäyrän, kärpän, hillerin ja näädän pyytämiseen. Valiokunta tosin katsoo mietinnössään, että "rautojen rakennetta koskevilla säännöksillä tulee varmistua siitä, että raudat ovat heti tappavia ja että pyynti muodostuu selektiiviseksi, jolloin rautoihin joutuu vain pyynnin kohteena olevia eläimiä". Kansainvälisten rautapyyntitutkimusten perusteella uskallan sanoa, että tämä toive ei toteudu, ennen kuin metsän eläimet on opetettu lukemaan. Heti tappavia rautoja ei ole olemassakaan. Tarvitaan ilmeisesti ensimmäinen lapsiuhri, ennen kuin tieto rautojen vaarallisuudesta otetaan tosissaan.

Vastaavasti taas piisamin pyynnissä sallittavat hukuttavat merrat ja polkuraudat ovat eläinsuojelulain vastaisia, sillä maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosasto pitää hukuttamista eläinsuojelulain vastaisena menetelmänä.

Itse en myöskään kaipaa metsiimme mitään robinhoodeja jousineen tai juppialkuasukkaita keihäineen, koska nämä menetelmät aiheuttavat paljon haavakkoja ja edesauttavat salametsästystä.

Sitten on aika tullut nostaa kissa pöydälle.

Olen tyytyväinen siihen, että valiokunta on lisännyt lakiin kissan heitteillejättöpykälän ja näin vahvistaa eläinsuojelulakia. Mutta se ei kuitenkaan turvaa heitteille jätetyn ja sitä kautta villiintyneen kissan asemaa. Valiokunta on kuvitellut ratkaisseensa kissaa koskevat ongelmat luokitellessaan kissan kotikissaan ja villiintyneeseen kissaan ja määritellessään villiintyneen kissan "kissaksi, joka hankkii ravintonsa luonnosta oman pihapiirinsä ulkopuolelta".

Ensinnäkin, tämä määritelmä ei ole yksikäsitteinen. Sen mukaanhan esimerkiksi lähes jokainen maalaistalon kissa on villiintynyt, koska talo tarjoaa usein vain juomat ja ruuat on kissan itse pyydettävä pelloilta, siis pihapiirinsä ulkopuolelta. Sitä paitsi jokainen heitteille jätetty tai karannut kotikissakin joutuu hankkimaan ruokansa luonnosta pihapiirinsä ulkopuolelta. Mutta se ei kuitenkaan tee niistä villiintyneitä. Kun itse olen viimeisen 20 vuoden aikana käsitellyt yli 10 000 heitteille jätetyn kissan tapausta, voin sanoa, että kissa voidaan luokitella villiintyneeksi vasta silloin, jos se on syntynyt luontoon ja kasvanut siellä täysikasvuiseksi täysin vailla ihmiskontaktia. Kaikki muut kissat ovat kotikissoja.

Toiseksi, ei ole mitään syytä antaa vapaata kissantappo-oikeutta kenelle tahansa edes villiintyneen kissan kohdalla. Villiintynytkin kissa on kissa, ja Euroopan neuvoston lemmikkieläinsopimuksen mukaan kissaa ei saa lopettaa muu kuin eläinlääkäri tai muu pätevä henkilö.

Kolmanneksi, valiokunta sallisi tappaa kissan mm. jousipyssyllä, jalkanarulla, savulla ja ns. heti tappavilla raudoilla. Tämä on paitsi Euroopan neuvoston lemmikkieläinsopimuksen myös voimassa olevan eläinsuojelulakimme vastainen.

Kissapykälä on siis muutettava. Kissalle tulee määrittää lemmikin asema Euroopan neuvoston lemmikkieläinsopimuksen mukaisesti talteenottomenettelyineen. Tällöin omistajalla on oikeus lunastaa kadonnut lemmikkinsä takaisin. Toisaalta loukkaantuneet ja villiintyneet kissat tulee voida lopettaa ilman tallessapitomenettelyä, mikäli eläinlääkäri katsoo sen tarpeelliseksi eläinsuojelusyistä.

Lakiesityksessä vaihdettiin aivan viime tingassa haittaeläin-käsite termiksi rauhoittamaton eläin. Pykälien sisältö ei kuitenkaan muutu vain sanaa vaihtamalla. Onneksi valiokunta on pistänyt listan uusiksi. Mutta silti sinne on vielä jäänyt koko joukko täysin harmittomia eläimiä.

Otetaanpa esimerkiksi varis: Jotkut ammattimaiset marjanviljelijät jopa harrastavat varisten talviruokintaa ja saavat ne pysymään näin alueellaan. Varikset puolestaan karkoittavat marjoja popsivia räkättejä. Eli marjanviljelijän näkökulmasta varis onkin siis hyötyeläin.

Vastaavasti riistaeläinten listalla on eläimiä, joiden metsästyksellinen merkitys on täysin mitätön. Miksi esimerkiksi oravaa tai mäyrää pitäisi tappaa varsinkin, kun mäyrä on Bernin sopimuksella suojeltu laji? Eihän kaikkea tarvitse ampua, mikä liikkuu.

Olen samaa mieltä kuin ed. Paloheimo, että riistaeläinten listalle on listattu sellaisia eläimiä, jotka mahdollisesti joskus pistäytyvät Suomessa. Mutta hämmästelen sitä, että sieltä kuitenkin puuttuu leijona.

Ylipäänsä metsästyslain laatijoiden arvomaailma on jotenkin kumollaan. Onhan todella nurinkurista, että eläimiä saa tappaa, ellei niitä ole erikseen rauhoitettu, seikka, johon ed. Paloheimokin jo kiinnitti huomiota. Normaalimpaa olisi nykyisen metsästyslain käytäntö, jossa eläimet ovat rauhoitettuja, ellei niille ole säädetty metsästysaikaa. Yhtä kornia on se, että luonnonja kansallispuistoissa ei ole suurin piirtein saanut edes kukkaa taittaa, mutta metsästäminen on sallittua, tai se, että metsästyksen häiritsemisestä saa jatkossa saman luokan rangaistuksen kuin laittomien pyyntivälineiden käytöstä.

Outo on minusta myös 3 §:n riistanhoidon määritelmä, jossa riistanhoito määritellään toiminnaksi, jonka tarkoituksena on plää, plää, plää ja sitten "parantaa eri eläinkantojen välistä tasapainoa", siis eri eläinkantojen välistä tasapainoa, parantaa sitä. Kuka sen määrää ja kenen tavoitteiden mukaan se tasapaino määritellään, mikä on ihannetasapaino ja mihin se parannetaan?

Arvoisa puhemies! Metsästyslaissa on niin paljon korjattavaa, että se vaatisi kyllä kokonaan uuden lain tekemisen. On siis odotettava, että maahan saadaan jonakin päivänä sivistyneempi hallitus. Siksi tulen keskittymään pykäläkohtaisessa käsittelyssä vain kaikkein olennaisimpien epäkohtien korjaamiseen, jotka ovat

1) suurpetojen rauhoitus
2) tuskalliset pyydystysmenetelmät ja
3) kissan asema Euroopan neuvoston lemmikkieläinsopimuksen mukaiseksi.

Ponsitasolla sitten voidaan ottaa esille metsästysaikakysymyksiä.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erinomaisen hyvä asia, että mahdollisimman moni ihminen puhuu Suo-

men ja yleensä maapallon suurpetojen puolesta. Itsekin olen sitä harjoittanut yli 30 vuotta ja joskus olin jopa yksin tällä lohkolla.

Mutta pidän hyvin tärkeänä sitä, että silloin, kun tämä tehdään, retoriikalle ei anneta valtaa. Minä kiinnitän tässä suhteessa huomiota eräisiin ed. Luukkaisen äskeisen puheenvuoron kohtiin. Hän leimasi kaikki Suomen neljä suurpetolajia uhanalaisiksi tällä hetkellä, mikä ei lainkaan pidä paikkaansa. Totean lyhyesti: Karhuja oli meillä vuonna 1970 noin 150, nyt noin 450; siis määrä on kolminkertaistunut nykyisen lainsäädännön puitteissa. Ilveksiä oli 50-luvun lopussa nolla kappaletta, nyt reippaasti yli 500. Susien kohdalla on tilanne on se, että 70-luvun alussa niitä oli vähän toistakymmentä, nyt yli 50. Tosin määrä on ehdottomasti liian pieni ollakseen riittävä, mutta totean vain tämän asian. Ahmoja oli huonoimmillaan parikymmentä, nyt yli kaksinkertainen määrä siihen nähden. Eli pitää olla hyvin tarkka silloin, kun käytetään perusteita, sen takia että tässä pärjätään tieteellisillä faktoillakin.

Ed. S-L. A n t t i l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Luukkainen puheenvuorossaan kummasteli sitä arvomaailmaa, jolta pohjalta tätä esitystä on rakennettu. Kyllä ed. Luukkaisen puheenvuoroa kuunnellessa myös tuli mieleen se, että emme me voi rakentaa Suomen tulevaisuutta yksinomaan niiden arvojen pohjalta, joista ed. Luukkaisen puheenvuoro kertoi. Pakko on yhteensovittaa erilaisia käsityksiä. Minusta valiokunta on pyrkinyt tasapainottamaan niin ympäristönsuojelua, eläinsuojelua kuin myös kestävää riistanhoitoa ja metsästystä ja mielestäni onnistunut siinä ainakin täällä käytettyjen puheenvuorojen valossa kohtalaisen hyvin. Ed. Luukkaisen puheenvuoro poikkesi siltä osin hyvin paljon.

On tavattoman helppo Belgiasta käsin suojella erilaisia asioita. Belgian pinta-ala ja olosuhteet ovat Suomesta katsottuna hyvin hyvin erilaiset.

Ed. Luukkainen puhui pitkään kissasta ja totesi, että pitäisi voida lunastaa kadonnut lemmikkieläin takaisin. Valiokuntahan juuri on tehnyt rajan sille, mikä on kotikissa ja mikä on villiintynyt kissa. Jos sitä sitten halutaan kutsua lemmikkikissaksi, niin siitä vain. Mutta vastuu kissasta on kissan hoitajalla. Siihen nimenomaan valiokunnan rakennelma perustuu, että ne, jotka ottavat kotikissan, myös siitä huolehtivat.

Eläinsuojeluyhdistykset voivat aivan hyvin perustaa sellaisia pisteitä kuntiin, joissa voi lemmikkikissan lunastaa takaisin. Mutta en katso, että se olisi yhteiskunnan vastuulla oleva tehtävä, niin kuin ed. Luukkaisen puheenvuorosta sai käsityksen.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Näihin kissa-asioihin ei kannata paljon puuttua. Ymmärrän sen, että joillekin ihmisille ne ovat tärkeitä, minulle ne eivät erityisesti ole. Totean ed. Luukkaisen olevan oikeassa siinä, että ei maalaistalossa voida määritellä kissaa sillä tavalla, että se on aina pihapiirissä ja hallinnassa. Kunnon maalaistalon kunnon kissa kulkee hiukan kauempanakin ja tuo sieltä pyytämiään hiiriä pihaan ja saa silityksen palkakseen eikä niitä kotipihasta haeta. Tällä ei nyt ole paljon merkitystä.

Mutta kun ed. Luukkainen leikittelee kotikissa-villikissa-lemmikki-ajatuksella, niin mikä on sellainen kissa, josta olen aikaisemminkin puhunut täällä salissa? Minulla on talo, jossa ei asuta kuin kesäsunnuntaisin, ja siellä on kuusi kissaa tällä hetkellä. Minä tiedän jokaisesta, mistä elämäntoimintansa lopettaneesta talosta ne ovat kotoisin. Ne ovat siinä meidän nurkissa, mutta mikään niistä ei päästä 60:tä metriä lähemmäksi, jos minä kutsuisin eläinlääkärin ja kutsuttaisiin ne kissat puhutteluun ja määriteltäisiin, kuka niistä on villikissa tai lemmikki tai entinen kotikissa. Mitä niille voi muuta tehdä kuin antaa haulia kalloon? Se on ainoa systeemi.

Olisi mukava tietää, mitä ed. Luukkainen tarkoittaa rajanvedolla, mitä tällaisille kissoille tehdään. Tämä on tositapahtuma, ed. Luukkainen, mistä juuri kerroin. Minä annan teille kyydin sinne maalle meille, jos haluatte tulla katsomaan niitä lemmikkieläimiä. Katsotaan sitten, ovatko ne villieläimiä sen jälkeen.

Ed. R ö n t y n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Luukkaisen puheenvuoron johdosta ja kissoista siinä sivussa. Meillekin tulee joka syksy kissoja puolenkymmentä, joskus enemmänkin. Ei ne meidän kissoja ole, jostakin kumminkin tulevat taloon. Eikö voitaisi sopia, että kotikissalle laitetaan rusetti kaulaan, niin sen tuntee, mistä se on kotoisin ja minne kulkemassa?

Sitten uhanalaisista eläimistä, suurpedoista, on puhuttu. Tänä päivänä vain on sillä tavalla, että ne leviävät koko ajan ympäri Suomea. Esimerkiksi meillä ei karhua tavattu, sanotaan, kymmenen vuotta sitten yhtään kappaletta, mutta olen aivan vakuttunut, että Kiuruveden kau-

pungin alueella tänä talvena nukkui viisi karhua. Ne leviävät koko ajan idästä aina vain lännemmäksi ja etelämmäksi. Joskus on se aika, jolloin niitä täytyy metsästää. Ei se kanta voi olla liian suuri.

Sitten inhimillisistä metsästystavoista, kun täällä on puhuttu niistä paljon. Onko teistä joku nähnyt, ed. Pulliainen on ainakin varmasti nähnyt, kuinka susi tappaa hirven? En itse ole nähnyt, mutta olen nähnyt jäljet. On ne muuten mahtavat tantereet, kun se ensin polkee takakintereet ja -jänteet poikki ja sitten alkaa elävältä syömään. Tämäkin pitäisi myös muistaa. Metsästäjä on inhimillinen, hän pyrkii sellaiseen laukaukseen, että kerralla on henki pois. Mutta kyllä suurpedot ovat petoja kaikesta huolimatta.

Ed. Paloheimo (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Periaatteellisella tasolla minä olen ed. Luukkaisen kanssa kaikesta muusta samaa mieltä paitsi hänen sokean pisteensä kohdalla, joka on kissa. Haluaisin esittää ed. Luukkaiselle nyt suoran kysymyksen, kun se nykyisin on vastauspuheenvuorossakin mahdollista. Jos meillä on sellainen kissa, joka vuoroaamuina tuo kotiin tapettuja herttaisia oravanpoikasia, suloisia jäniksenlapsia, kauniita sympaattisia fasaaninpoikasia ja ihania kirjosieppoja ja kuljettaa niitä kynnykselle, ja vaihtoehtoina on antaa sen jatkaa tätä toimintaansa tai sitten yksinkertaisesti lopettaa se, niin kumpi on eettisesti oikeampi ratkaisu?

Ed. Luukkainen, jos teillä sattuisi majailemaan kotona joku sellainen kriminaali, joka olisi hyvin kaunis ja sympaattinen ja istuisi ruokapöydässä ja miellyttäisi teitä, mutta joka aamu se toisi teidän kotinne kynnykselle öisiltä matkoiltaan jonkun pienen tapetun lapsen, tytön tai pojan, niin millä tavoin te silloin suhtautuisitte siihen? Tässähän on kysymys aivan samasta asiasta. Tässä on kysymys ainoastaan siitä, että eläinkunnan piirissä meillä liikkuu ihmisen mielestä esteettisesti miellyttävä eläin, joka kuitenkin on hengenvaarallinen verenhimoinen roisto sielultaan.

Ed. Luukkainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lyhyesti ed. Sirkka-Liisa Anttilalle: Belgia ei mitenkään paheksunut Suomen sudenpyyntiä, vaan se oli Belgiassa pidetty kansainvälinen susikokous, johon osallistui 18 järjestöä 15 eri Euroopan maasta.

Toisekseen ed. Anttilalle: Se, mitä kritisoin, oli valiokunnan tekemä määritelmä villiintyneeksi kissaksi. Kuten huomattiin, niin ed. Aittoniemellekin se oli vaikea ymmärtää.

Ed. Aittoniemelle vielä. Otan mieluusti tarjouksen vastaan tulla silittämään niitä teidän talonne alla olevia kissoja.

Ed. Röntysen osalta voin vain todeta, että olen iloinen, että puheenvuoroni sai myös ed. Röntysen nousemaan ylös ja puhumaan. Siitä, kuka on tässä maassa suurin suurpeto, niin kuvittelisin, että se on kyllä ihminen.

Ed. Paloheimo, kehotan teitä ruokkimaan kissanne vähän paremmin, niin kissan ei tarvitse pyydystää niin paljon riistaa luonnosta. Mutta sitä ketjua kannattaa kyllä katsoa taaksekinpäin, mitä lintu syö. Eli lintu syö matoja ja hyönteisiä, joten ei se lintukaan varmaan luonnon kiertokulussa ole kaikkein viattomin.

Ed. Hämäläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisellä on toki vastuu kissan heitteillejätöstä. Valiokunta on siinä mielessä ollut aivan oikeassa. Mutta kissan vika ei toki ole se, jos kissa on jätetty heitteille, eikä se oikeuta ihmistä käyttämään heitteille jätettyä kissaa kohtaan vastenmielisiä, tuomittavia pyyntitapoja. Enkä minä ymmärrä tämän keskustelun kuluessa ihmisten itselleen ottamaa oikeutta määritellä jotkin eläinlajit ja niiden käyttämät pyyntimenetelmät hyväksyttäviksi ja taas toiset eläinlajit vastenmielisiksi ja tuomittaviksi. Muistutan vain niistä pienistä pörröhäntäisistä oravista, joita ed. Paloheimo äsken puolusteli ja jotka minunkin mielestäni ovat tavattoman sympaattisia. Ne ovat erittäin pahoja linnunpesien tuhoajia.

Ed. Saario: Arvoisa rouva puhemies! Jollei kontio median suosiollisella avustuksella olisi noussut taistelemaan roolistansa metsästyslakinäytelmässä, olisi saattanut käydä sillä tavalla, että kissasta olisi sittenkin tullut tämän show'n varastaja. Kuitenkin on sillä tavalla, että meillä on käsillä metsästyslaki. Tuntuu kuin me olisimme nyrjähtäneet raiteiltamme. Me lähdemme erilaisista arvovarauksista liikkeelle käsitellessämme metsästyslakia. On syytä muistaa, että meidän maassamme on eläinsuojelulaki, meillä on luonnonsuojelulaki, joilla kaikilla on oma funktionsa. Metsästyslain nimikin kertoo lain omasta funktiosta.

Arvoisa puhemies! Sanomalla, että karhu nousi keskusteluun lähinnä julkisen sanan ryydittämänä, en tarkoita sitä, että näkisin mitään myönteistä karhun kevätmetsästyksen sallimi-

sessa. Mielestäni yhtäkään kestävää perustetta sille, että näin tapahtuisi, ei ole olemassa. Mikäli halutaan hoitaa häirikköeläimet pois karjoja hätistelemästä, se voidaan tehdä toisella tavalla, uusi laki antaa ja myös vanha siihen mahdollisuuden, ja toisaalta mikäli halutaan pitää kannat jollakin tavalla kohtuullisina, niin siihen on huomattavasti paljon parempi ajankohta kuin se aika, joka merkitsee luonnossa eläinten pesimistä, sellaisenaan on.

Mutta asiallisesti ottaen kysymyshän olikin median nostattamasta keskustelusta. Oli ehkä saattanut jäädä havaitsematta, että hallituksen ehdotukseen oli sisäänrakennettu jo ajatus siitä, että asetusteitse tämän toiminnan on tarkoitus tulla kielletyksi, ja näin ollen valiokunta ei myöskään siihen ottanut suurempaa kantaa.

Kokonaan toinen kysymys on, että saattoi olla erittäin hyödyksi, että suvaittiin kiinnittää tähän ongelmaan huomiota. Vaikka toisaalta täytyy sanoa, että joskus tuntuu siltä, että maailmassa olisi ehkä sittenkin hyödyllisempää kiinnittää laajempaa huomiota orpolapsiin ympäri maailmaa kuin orpoihin karhunpentuihin. Mutta ymmärrän, että asiat saadaan näyttämään sympaattisilta näinkin ja niiden tärkeysjärjestys voidaan saada muutetuksi. Mutta asiaan palatakseni: Joka tapauksessa on tärkeätä, että kansanedustuslaitos ilmaisee kantansa myös tähän erilliskysymykseen.

Metsästyslaki on oikeastaan mielenkiintoinen sikäli, että sehän perustuu meillä hyvin vahvalle eräkulttuurille. Suomessa on metsästetty aikojen alusta, ja sikäli kun se minusta ja sadoistatuhansista muista metsämiehistä ja -naisista riippuu, tullaan metsästämään niin kauan kuin tämä maa paikallansa pysyy.

Se merkitsee samalla, rouva puhemies, sitä että Suomeen on syntynyt kestävä eräkulttuuri, sellainen eräkulttuuri, joka tietysti myös negatiivisista poikkeuksistaan huolimatta tai niiden estämättä on kyennyt erilaisissa ajoissa sopeutumaan siitä tilanteesta, jolloin riista oli ihmisille todella tärkeätä, sellaiseen tilanteeseen, jossa me tänä päivänä elämme, jossa itse asiassa on kysymys harrastuksesta. Mutta minun maailmankatsomukseeni ei mahdu sellainen käsitys, että se harrastus, kestävän käytön periaatteella tapahtuva metsästys, olisi jollakin tavoin moraalisesti tai eettisesti väärin. Itse asiassa voimme sanoa, että tällaisina aikoina, jolloin eläinkunnan luontaiset viholliset ovat vähäisiä, metsästyksellä on niin suuri riistanhoidollinen tehtävä, että tuntuu itse asiassa bagatellilta toistaa se tässä yhteydessä.

Metsästyslakia tarvitaan tästä vahvasta kulttuurista huolimatta antamaan puitteet tälle toiminnalle. On sanottava, että niistä suhteellisen vaatimattomista aineksista, joista valiokunta ryhtyi tätä kursimaan kokoon, on saatu mielestäni varsin hyvä kokonaisrakennelma. Mutta ennen tähän menoa on syytä tarkastella eräitä ulkoisia paineita, joita metsästyslakiin ja metsästykseen yleensä ilmiselvästi on viime aikoina osoitettu.

Meillä vallitsee eräänlainen eurohysteria, tai minä kutsun sitä nimellä eurohyveily. Nyt haetaan Euroopasta vauhtia, kun halutaan antaa erilaisia määräyksiä ja erilaisia näkökulmia Suomessa tapahtuvalle metsästykselle. Ymmärrän, että jossakin Bernissä on varmaan tarpeen laatia joitakin yleisiä käsityksiä siitä, millä tavalla mm. metsästystä harjoitetaan. Mutta jos keskieurooppalaiset käsitykset olisivat päässeet vaikuttamaan suomalaiseen eräkulttuuriin, eihän täällä olisi mitään metsästettävää. Eurooppalaiset tulevat neuvoskelemaan meitä, millä tavoin meidän tulee metsästää, kun he ovat itse ensin tuhonneet koko systeeminsä. Meillä ei ole mitään oppimista heistä, eikä meidän ole tarpeen nöyristellä heitä. Siksi tuntuu masentavalta, että tällaisen eurohyveilyn kaapuun verhoutuneina meidän joukkoomme on iskeytynyt sellaisia operatöörejä, joiden todellisena tarkoituksena ei ole minkäänlainen luonnonsuojelu vaan itse asiassa asettaa tiukentuva saartorengas metsästyksen ympärille sillä tarkoituksella, että metsästys kävisi niin hankalaksi, että se lopulta tulisi mahdottomaksi.

Suomalainen metsästyskulttuuri kestää ns. euroiskut, mutta samaan aikaan suomalaisen metsästyskulttuurin tulee olla niin väkevällä pohjalla, että sillä on varaa nykyisen lain kaltaiseen itsekritiikkiin. Tässä mielessä minä väitän, että me olemme tekemässä suhteellisen edistyksellistä metsästyslakia sen estämättä, että laissa on varsin huomattava määrä konstruktiivisia virheitä.

Kaiken lähtökohtana on kestävän käytön periaatteen ottaminen vahvasti ja yksiselitteisesti mukaan metsästyslain metsästyksen määrittelyyn. Ei niin, ettei tähänkin saakka näin olisi ollut, mutta kullakin ajalla on omat tapansa ilmaista asioita, ja tässä tapauksessa tähän aikaan ja tämän ajan ihmisille on ehkä kaikkein ymmärrettävintä se, kun me kerromme, että Suomessa metsästys tulee lähtemään siitä, että vain tuottoa verotetaan.

Itse asiassa tämä riittäisi hyvin pitkälle ohjaamaan metsästystä kokonaisuutena. Sanonkin,

että laki on siinä mielessä kompleksinen, että siihen on otettu toisaalta ylätasoisten kannanottojen, voisiko sanoa: perusfilosofian, lisäksi sellaisia elementtejä, jotka menevät varsin pitkälle tekniikkaan.

Tällä en kuitenkaan tarkoita sitä, ettei ole tarvetta ja ettei ole aivan välttämätöntä edellyttää, että lyijyhaulien käyttö tulee kielletyksi vesilinnustuksessa. Mielestäni ei ole vaihtoehtoa edes sille, että me lähtisimme vetämään rajaa siitä, millaisilla paikoilla näin voitaisiin ja millaisilla paikoilla näin ei voitaisi tehdä. Jos me tämän ongelman ratkaisemiseksi, mikä on ilmiselvä, haluamme poistaa lyijyhaulit kierrosta, se edellyttää niiden totaalista kieltämistä. Samalla totaalikielto merkitsee sitä, että sekä markkinoijat että valmistajat joutuvat paneutumaan tämän probleeman hoitamiseen nykyistä paljon paremmin. Meillä on saatavilla jo nyt sellaista ammusmateriaalia ja myös sellaisia aseita, jotka hyvin kestävät nämä vaatimukset. Samalla totean myös sen, että pidän hätävarjelun liioitteluna olettaa, että teräshaulien mahdollinen käyttö aiheuttaisi sellaisia metsätalousongelmia kuin on kuviteltu. On syytä korostaa, että kysymys on edelleen vesilintujen metsästyksestä.

Arvoisa puhemies! Joissakin puheenvuoroissa on hyvin voimakkaasti nähty ikään kuin ideologisperäinen ja asennevääristymä suhteessa maattomien ja, pitäisikö sanoa, maallisten metsästämismahdollisuuksiin. Enpä tiedä sellaista järjestelmää, jossa metsästys olisi voitu irrottaa maanomistuksesta. Jos maata ei omista yksityinen, maan omistaa ainakin yhteiskunta, enkä ole vielä kuullut sellaisestakaan yhteiskunnasta, joka olisi antanut tästä omistusoikeudesta riippumatta täydelliset vapaudet toimia omistamallaan alueella miten tahansa. Näin ollen metsästäminen tulee järjestää tapahtuvaksi toisella tavalla.

Mielestäni ne lähtökohdat, jotka nyt on otettu lakiin, ja erityisesti ne lisäykset, joita valiokunnassa on tehty, antavat erinomaisen hyvät mahdollisuudet suomalaiselle metsästäjälle niin etelässä kuin pohjoisessakin harjoittaa tätä toimintaa. Mitään todellista estettä maata omistamattoman päästä mukaan metsästysharrastuksen piiriin ei loppujen lopuksi ole. Etelän keskuksissa se tietenkin merkitsee sitä, että matkat metsästysalueelle ovat hieman pidemmät kuin pohjoisessa, mutta pidän varsin kohtuuttomana sitä etelän ja pohjoisen välistä erottelua, jota on haluttu tehdä. Mielestäni tämä ei tee oikeutta todellisuudelle.

Metsästäjillä on varaa itsekritiikkiin tältä osin. Metsästäjillä on varaa itsekritiikkiin asettamalla suurpetojen metsästys sekä toisaalta luvanvaraiseksi että kiintiöillä järjestettäväksi. Nyt on syytä muistaa, että ministeriöllä on mahdollisuus käyttää jompaakumpaa tahi molempia menettelytapoja. Mielestäni tämä, jos mikä, turvaa toisaalta metsästyseettiset, riistanhoidolliset ja metsästysharrastajien intressit. Tässäkin tehtävässä valiokunta asetti varsin selviä uusia haasteita myös metsästäjille ja metsästysviranomaisille.

Arvoisa rouva puhemies! Viittasin jo alussa lain konstruktiivisiin ongelmiin. Lakien pitäisi olla sillä tavoin selkeitä, että ne, joita laeilla yritetään ohjailla, saattaisivat mahdollisimman helposti ymmärtää, mistä kussakin laissa on kysymys. Metsästyslaki tulee kuulumaan niihin lakeihin, jotka eivät avaudu metsän käyttäjille, eränkävijöille, ilman selitysteosta. Se toisaalta sisältää varsin yksityiskohtaisia määräyksiä joidenkin välineiden käytöstä, määräyksiä, joiden minä näkisin mieluummin olevan asetusteitse hoidettavissa, ja antaa sitten vastapainoksi ministeriölle ja metsästysviranomaisille erinomaisen suuren mahdollisuuden poiketa itse lain kokonaisuudesta varsin monessa kohdassa.

Minä en välttämättä aseta tätä asiaa kyseenalaiseksi mutta totean, että tässä syntyy jo eräs vahvasti konstruktiivinen ongelma. Näitä ongelmia laissa, jossa on erilaisia viittauksia hyvin paljon alaviitteineen, on siinä määrin runsaasti, että näen Suomen metsästysviranomaisille asettuvan melko suuren haasteen hoitaa asia siten, että suomalainen metsästäjä kykenee joutumatta törmäyskurssille lain kanssa harjoittamaan tätä toimintaa, johon Suomessa on vuosisataiset perinteet ja joka Suomessa loppujen lopuksi hyvin osataan ilman erityisiä neuvojakin.

Siunatuksi lopuksi ehkä pyytäisin todeta ed. Luukkaiselle, että onhan nyt sentään jotakin, kun kissa on sittenkin saanut toisen aseman kuin teidän esityksessänne Ruotsiin viitaten, kun toivoitte sille löytötavaran asemaa. Minä olen aina arvostanut jalon kissan liikehdintää siinä määrin, että en olisi halunnut sitä pitää löytötavarana. Siksi näen, että valiokunta on tässä tapauksessa tullut kissaväkeä enemmän kuin puolitiehen vastaan.

Ed. S-L. Anttila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Saarion kanssa olimme jo valiokunnassa eri mieltä siitä, mikä merkitys on lyijyhaulien käytön kieltämisellä ja

nimenomaan teräshaulien käytöllä metsätaloudelle. Valitettavasti valiokunta ei ole kuullut asiantuntijoita, jotka sahaavat puuta, mutta itse olen haastatellut sahuria, joka kertoi, että 8 000 markan vahinko siitä tulee, jos teräshauli on siellä ja siihen sahan piikki osuu, eli ei tätä ongelmaa tule ihan vähäpätöisenä pitää. Sen takia toivoisin, että ed. Saario myöntäisi, että tällainen ongelma saattaa olla tulossa, ja toivon, että metsästyskäyttäytymistä jotenkin asetusteitse ohjataan. Meillähän riita oli ainoastaan siitä valiokunnassa hallituspuolueiden kesken, lisätäänkö kieltoon sanat "kosteikko- tai vesistöalueilla".

Ed. Lehtosaari (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Saarion ansiokkaaseen puheenvuoroon voin hyvin pitkälti, oikeastaan lähes täysin, yhtyä. Kuitenkin eräs pieni näkemysero siinä omaan kantaani on, ja se koskee juuri äsken mainittua lyijyhaulikysymystä. Niin kuin puheenvuorossani totesin, mielestäni totaalisen lyijyhaulikiellon sijasta tämä asia olisi voitu hoitaa niin, että laissa olisi kielletty lyijyhaulien käyttö kuitenkin niin, että se olisi asetuksessa määrätyillä alueilla tarkemmin rajattu. Tällä olisi voitu jättää pois tietyt alueet valtakunnassa, mm. Itä-Suomen pienet salolammet, joissa todella lyijyhauleilla, jos niitä sinne menisikin, ei ole mitään merkitystä luonnon eikä myöskään linnuston kannalta. Sen sijaan siellä saattaa syntyä tilanne, että kun metsästäjä on vaikkapa teerijahdissa ja jonkin salolammen rannalta nousee jokin muuttosorsa lentoon ja siellä tullaan sitten ampumaan, niin jos piipussa on teräshaulit, ne menevät lähes väistämättä puihin ja tulee juuri se ongelma, johon ed. S-L. Anttilakin viittasi.

Kuitenkin tämä probleema tai näkemysero on varsin pieni, ja niin kuin puheenvuorossani totesin, olen vakuuttunut, että tämä on täysin sovitettavissa. Tässä on riittävä siirtymäkausi, ja ongelmia, jos niitä pieniä on, pystytään varmasti tämän siirtymäkauden aikana eliminoimaan ja ohittamaan.

Ed. Saario (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä on hyvä todeta, että lyijyhaulien kielto ei tietenkään väistämättä johda siihen, että ainoa vaihtoehto olisi teräshauli, vaan on olemassa myös muunlaisia hauliaineita. Nyt on jo saatavissa sekä sinkki- että vismuttihauleja, joiden metsätalousongelmat eivät ole tällaisia. Minä tunnustan, että toki on näin, että ns. pehmeä rautahauli saattaa laukaista metsäteollisuudessa pieniä häiriöitä, mutta toisaalta meillä on, niin kuin sanottu, vaihtoehtoja ja ongelma lienee kuitenkin siinä määrin vähäinen, että se joutuu väistymään tässä tapauksessa suuremman edun tieltä.

Ed. Hämäläinen: Arvoisa puhemies! Suhde luontoon ja eläimiin on hyvin kulttuurisidonnaista. Me olemme monessa yhteydessä jo todenneet, että suomalaiset kauhistuvat veristä valaanpyyntiä ja tuomitsevat älykkään nisäkkään lahtaamisen. Suomalaiset tuntevat vastenmielisyyttä vekkuleitten kilpikonnien silpomisesta ruuaksi. Koiran syömistä pidetään barbariana. Monia näitä asioita kuitenkin puolustellaan tai ymmärretään kulttuurisidonnaisina tai alkuperäiskansojen oikeutena omiin alkuperäisiin metsästystapoihinsa.

Metsästys on vuosituhannet ollut suomalaisten kansojen elämänmuoto. Se on ollut tapa hankkia elanto, ja suomalaiset mielellään nytkin puhuvat itsestään luontoa ymmärtävänä ja luonnonläheisenä kansakuntana. Mutta tämä suomalaisten muinainen tapa hankkia elantonsa metsästä ja alistaa metsä ja luonto itselleen, se lähestymistapa, värittää edelleenkin uusintakin metsästyslakia. Se alistaa luonnon ihmiselle ja tarkastelee luontoa edelleenkin ihmisen ehdoilla elantona tai ihmisen elinkeinon esteenä, haittana, niin kuin nyt aivan viimeksi käydyssä sananvaihdossa. Lyijyhaulien kieltämisen tielle uhkaa nousta sahateollisuuden etu.

Valiokunta on saanut hyvin paljon työstään kiitosta keskustelussa. Se on myös itse itseään kiitellyt, tehnyt meidän monienkin mielestä huomattavan paljon kannatettavia parannuksia alkuperäiseen esitykseen. Mutta sitä perimmäistä lähestymistapaa, joka lakiesitystä leimaa, valiokuntakaan ei ole kyseenalaistanut. Suhde metsästykseen ja luontoon määritellään pienen metsästävän vähemmistön kautta, ja tämä metsästävä vähemmistö metsästyslain kautta myös määrittelee kunkin eläinlajin paikan luonnossa, ovatko ne riistaeläimiä, haittaeläimiä, hyötyeläimiä, ja metsästyslaki nimenomaan tekee listat ja luettelot näistä eläinlajeista, kun paljon luontevampi paikka näiden luetteloiden tekemiselle olisi monesti ollut eläinsuojelulaki tai luonnonsuojelulaki.

Valiokunta on pohtinut ennen kaikkea sitä, kellä on oikeus metsästää ja missä on oikeus metsästää. Sen sijaan se on huomattavasti vähemmän pohtinut kestävän kehityksen periaatetta, luonnon kunnioittamista tai eläinten oi-

keuksia. Suomalaisilla näyttää olevan merkillisen kaksijakoinen suhtautuminen esimerkiksi suurpetoihin, ja tämän metsästyslain käsittelyä leimaa sama kaksijakoisuus. Niihin suhtaudutaan perinteisesti kunnioittavasti. Ne ovat monien suomalaisten mielestä myyttisiä, lähes jumalolentoja. Toisaalta sitten suomalaisen miehisyyden koetinkivenä ja eräänlaisena voimannäytteenä, miehuuskokeena, pidetään tämän suurpedon voittamista ja lannistamista. Siinä ikään kuin otetaan miehestä mittaa.

Minusta tämä lähestymistapa ei enää näinä aikoina ole nykyisten eettisten näkemysten mukainen eikä myöskään kestävän kehityksen ajatuksen mukainen. Sen vuoksi yhdyn niihin mielipiteisiin ja kannanottoihin, jotka olisivat suurpetoja halunneet huomattavasti pitemmälle vielä rauhoittaa niin, että uhanalaiset kannat säilyvät ja niiden kantojen vahvistuminen myös tehdään mahdolliseksi.

Täällä ed. Pulliainen luetteli susi- ja karhukantojen yksilöiden määrää. Ne taisivat olla tällä hetkellä monin paikoin pienempiä kuin saimaannorpan lukumäärä, josta tunnetaan syvää, koko maailman laajuista huolta. Tuntuu, että karhuista, susista ja ahmoista tunnetaan tavattoman paljon huolta muualla, mutta suomalaiset metsämiehet erityisesti pitävät niitä ikiaikaisena omaisuutenaan eivätkä anna meille muille mahdollisuutta kokea luonnossa karhun jälkien kohtaamista, puhumattakaan sitten, että edelleenkään valiokunta ei nimenomaisesti ottanut kantaa karhun kevätmetsästykseen. Täällä on useaan otteeseen sitä perusteltu.

Minusta eduskunnan tulisi ilmaista selkeä tahto karhun kevätmetsästyksen kieltämiseen, ja se voidaan ponnella ilmaista niin, että asetuksessa metsästysaikoja määriteltäessä sellaista vahinkoa ei pääse enää tapahtumaan, että karhun kevätmetsästys tultaisiin sallimaan.

Lintujen kevätmetsästys on täysin tarpeeton ja epätarkoituksenmukainen eikä osoita minkäänlaista mielekkyyttä näinä aikoina, jolloin ulkosaarelaistenkaan ei enää oman proteiinitarpeensa vuoksi tarvitse lintuja kevätmetsästää. Se häiritsee pesintää, vaurioittaa kantoja ja on kaikella tavalla epätarkoituksenmukaista. Myös lintujen kevätmetsästys pitäisi lopettaa, ja maa- ja metsätalousministeriön pitäisi jatkotoimenpiteenä huolehtia siitä, että tällaista tälle ajalle tarpeetonta lahtia ei enää myöskään ulkosaaristossa nähdä.

Minun mielestäni myös julmien pyyntimenetelmien, joita valiokuntakin kutsuu heti tappaviksi, kielto pitää toteuttaa. Monet asiantuntijat sanovat, että ei ole heti tappavia pyyntimenetelmiä, vaan ne aiheuttavat runsaasti kärsimystä eläimille.

On oikeastaan mielenkiintoista, että samalla kun täälläkin keskustelussa on tavattoman paljon vähätelty niitä puheenvuoroja, joissa on kissan asemasta jotakin lausuttu, niin samaan aikaan kuitenkin eduskunta on säätämässä kissan asemasta nimenomaan metsästyslaissa, tässä urbanisoituneessa Suomessa, jossa kissa ei voi olla uhkana myöskään riistakannalle.

Valiokunta on hakenut myönteistä lähestymistapaa myös kissan suhteen ja tuominnut kissan heitteillejätön. Mutta aivan kuten täällä on aikaisemmin todettu, pihapiirin ulkopuolella ruokaansa hankkivia kissoja löytyy Suomessa jokaisen maatalon pihapiiristä ja vähän pitemmältäkin, joten villiintyneeksi kissaksi voitaisiin näin ollen luokitella lähes kaikki piha-aidasta välittämättä naapurin puolelle kipaisevat mirrit.

Yhdyn niihin vaatimuksiin, joita on esitetty kissan kohtelemisesta ruotsalaiseen tapaan löytötavarana, niin kummallinen kuin se ilmaisu kissan ja eläimen suhteen todella onkin. Ne pyyntimenetelmät, joita valiokunta sallisi omasta mielestään villiintyneiden kissojen pyytämiseksi, ovat eläinsuojelun vastaisia. Suurimmalle osalle suomalaisia ne ovat myös eettisesti vastenmielisiä.

On huomautettu siitä, että on syntynyt sellainen euroinnostus, joka uhkaa nyt Euroopasta hakea meille ohjeita metsästykseen ja aseen käsittelyyn. Minä luulen, että suomalaiset eivät tarvitse metsästykseen ohjeita Euroopasta. Sen sijaan me edelleenkin tarvitsemme Euroopasta ohjeita ottaaksemme huomioon eläinten oikeudet ja luonnon kestävän kehityksen.

Arvoisa puhemies! Sen vuoksi toivon, että maa- ja metsätalousvaliokunnan pitkää työtä ja niitä parannuksia, joita se omasta puolestaan on tehnyt esimerkiksi kissan asemaan, voidaan vielä eduskunnan keskustelussa ja äänestyksissä parantaa.

Ed. Vuorensola: Arvoisa puhemies! Eduskunta on saanut käsiteltäväkseen hallituksen esityksen n:o 300 ja siihen liittyvän maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön. Kyseessä on kauan odotettu ja paljon keskustelua herättänyt metsästyslain uudistus.

Uusi metsästyslaki on uudistettu painos edellisistä ja pyrkii ottamaan huomioon kehityksen. Metsästyslaki pyrkii olemaan uudenaikainen ja

korostaa mm. niin sanottua kestävää kehitystä. Samoin laki uudistaa omalta osaltaan pyyntimenetelmiä ja varusteita. Uusi laki painottaa metsästyksen riistanhoidollista ja myös harrastuksellista merkitystä.

Uusi laki lähtee, kuten aikaisempikin laki, metsästysoikeuden liittämisestä maanomistukseen. Tämä onkin tuttu ja hyväksi koettu maan tapa, varsinkin kun oikeutta on myös mahdollisuus vuokrata edelleen. Metsästys on yleistynyt harrastuksena ja lisääntyy yhä edelleen. Kiinnostus on kasvanut erityisesti taajamissa ja maata omistamattomien keskuudessa. Ilman metsästysseurojen aktiivista toimintaa olisi kyseessä olevasta asiasta saattanut tulla melkoinen ongelma. Tätä on kuitenkin voitu lieventää ja ottaa taajamien harrastajaväkeä myös runsaasti mukaan metsästysharrastuksen piiriin.

Tulevaisuudessa metsästyksessä tuleekin ottaa huomioon sen laaja harrastajajoukko ja pyrkiä luomaan metsästykselle sekä harrastuksellisesti että riistanhoidollisesti yhä parempi maine. Täällä käyty keskustelu minusta korostaa sitä, että tähän maineeseen kaiken kaikkiaan olisi syytä kiinnittää enemmän huomiota kuin tähän asti. Tähän maineeseen kuuluu myös luonnon kestävän kehityksen huomioon ottaminen. Kestävään kehitykseen kuuluu minusta osatekijänä myös se, että metsästystä ja metsästäjää laadullisesti kehitetään. On pystyttävä yhä kehittämään riistanhoidon ja metsästyksen koulutusta ja myös pysyttävä teknisessä kehityksessä mukana.

Arvoisa puhemies! Olen seurannut uuden metsästyslain valmistelua: hallituksen esitystä ja nyt valiokunnan mietintöä. Vaikka en itse olekaan metsästäjä, haluan omaamallani vähäiselläkin asiantuntemuksella tehdä lakiesityksestä muutamia huomioita. Puutun muutamiin lakiesityksen yksityiskohtiin, joista näkemykseni poikkeavat aika tavalla täällä aikaisemmin esitetyistä.

Ensimmäiseksi puuttuisin lain 19 §:ään. Siinä määritellään metsästys poikkeuksellisissa olosuhteissa. Lakiesitys laajentaa maa- ja metsätalousministeriön mahdollisuutta metsästysoikeuden antamiseen ilman alueeseen kohdistuvaa metsästysoikeutta. Lainmuutos lienee perusteiltaan oikea esimerkiksi, kun vähennetään hirvikantaa maa- ja metsätaloudelle tai liikenteelle aiheutuvan huomattavan vahingon osalta.

Sen sijaan metsästäjäkunnan vastuullisuutta ja sitä paljon puhuttua talkoohenkeä riistanhoidon tai esimerkiksi tautivaaran uhatessa lakiesitys ei näytä tuntevan lainkaan. Yhteisvastuullisuus ja paljon puhuttu talkoohenki on kuitenkin hyvin tärkeä osa metsästystä. Toivoisin, että viimeistään asetuksessa määritellään se, miten mm. riistanhoidollinen tai tautivaaran uhatessa tapahtuva toiminta organisoidaan. Minusta tästä hyvänä esimerkkinä on muutama vuosi sitten ollut raivotaudin torjunta, jossa tulokset olivat erinomaiset.

Toinen pykälä, johon puuttuisin, on lain 25 §, jossa määritellään asutuksesta, viljelyksistä ja liikenneväylistä johtuvat rajoitukset. Lainkohta asettaa tässä ns. 150 metrin säännön, toisin sanoen 150:tä metriä lähempänä sellaista rakennusta, jossa asutaan, ei saa ampua. Kyseinen sääntö sinänsä vaikuttaa hyvinkin kohtuulliselta, mutta tarkemmin ajateltuna se merkitsee melkoista metsästysoikeuden kaventumista. Jokainen asuttu rakennus aiheuttaa ympärilleen 150 metrin vyöhykkeen. Sitä paitsi metsästysoikeutta saattaa rajoittaa myös asuttu rakennus, joka ei sijaitse varsinaisella metsästysoikeusalueella.

Metsästyslain asettama 150 metrin sääntö antaa rakennuksen omistajalle mahdollisuuden antaa metsästysluvan, ei suinkaan alueen omistajalle tai haltijalle. Viimeksi mainittu olisi minusta johdonmukaisempaa nimenomaan ottaen huomioon sen, että metsästyslain alkuperäinen lähtökohta oli nimenomaisesti se, että turvattiin alueen omistajan ja haltijan mahdollisuus suojata oma pihapiirinsä ja puutarha-alueensa. Tästä tuollainen henki alun perin on lähtenyt. On myönnettävä, että esittämiäni ongelmia on erittäin vaikea kirjata yksiselitteisesti lakiin. Sen sijaan asetuksessahan nämä asiat voitaisiin tarkentaa ja kirjata. Toisaalta tämä 150 metrin sääntö voitaisiin hoitaa myös ns. metsästysvuokrasopimuksella ja tällöin ei välttämättä laintasoista määrittelyä tarvittaisi.

Kolmas asia, johon puuttuisin, on lain 35 §. Tässä lainkohdassa määritellään metsästysaseen kuljettaminen. Oman tulkintani mukaan — korostan nyt, oman tulkintani mukaan, jonka ovat tänään hyvin monet juristit kyllä jo kumonneet — hallitukşen esitys lähtee siitä ajatuksesta tai siitä voidaan lukea ulos se, että asetta saa kuljettaa lataamattomana missä tahansa. Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää taas, että aseen kuljettaminen on sallittua lataamattomana ja suojuksessa. Huomionarvoista on joka tapauksessa se — jälleen kerran oman tulkintani mukaan — että laki kuitenkin sallisi aseen kuljettamisen lataamattomana tai lataamattomana suo-

juksessa. Tämä merkitsisi sitä, että asetta saisi siis kuljettaa jokamiehenoikeudella metsässä missä tahansa, myös siis alueella, johon ei ole metsästysoikeutta. Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä on mielestäni myös eräs ei ihan vähäinen ristiriitaisuus.

Mietinnön pykäläkohtaisessa muutosehdotuksessa lakiehdotukseen sanotaan 35 §:n perusteluissa: "Kuljetettaessa asetta luvallisessa tarkoituksessa tällaisella alueella aseen tulisi olla lataamattomana suojuksessa." Siis hyvin selkeä määritelmä siitä, että asetta ei saa kuljettaa käytännössä muulla alueella kuin sillä, mihin metsästysoikeus on. Sen sijaan varsinaisessa lakitekstissä sanotaan: "Metsästysasetta ei saa ilman luvallista tarkoitusta tai metsästysoikeuden haltijan suostumusta kuljettaa muutoin kuin lataamattomana suojuksessa sellaisella alueella, jolla henkilöllä ei ole metsästysoikeutta tai metsästyslupaa. Mikäli olen käsittänyt oikein — ilmeisesti en ole käsittänyt oikein, koska juristit ovat minua tänään kovasti valistaneet — maa- ja metsätalousvaliokunnan esitys aseen kuljettamisesta missä tahansa sanonnalla "kuljettaa muutoin kuin lataamattomana suojuksessa" mielestäni laajentaa "aseen kuljettamisen" käsitettä. Tästä lähinnä on mm. erimielisyyttä.

Olipa tulkinta tässä asiassa mikä tahansa, ja se on vähän saivartelua, varmasti tarkoituksena on, että aseen kuljettaminen ilman luvallista tarkoitusta tai metsästysoikeuden haltijan suostumusta ensisijaisesti pitää kieltää alueella, johon ei ole metsästysoikeutta tai metsästyslupaa. Se kai lienee aivan selvä. Toissijaisesti tulisi määritellä niin, että kuljetettaessa asetta luvallisessa tarkoituksessa alueella, johon ei ole metsästysoikeutta tai metsästyslupaa, tulee aseen olla lataamattomana suojuksessa.

Lakitekstin — selventääkseni tätä asiaa — minusta pitäisi olla seuraavanlainen 35 §:n osalta, metsästysaseen kuljettamisesta: "Metsästysasetta ei saa ilman luvallista tarkoitusta tai metsästysoikeuden haltijan suostumusta kuljettaa sellaisella alueella, jolla henkilöllä ei ole metsästysoikeutta tai metsästyslupaa. Kuljetettaessa asetta luvallisessa tarkoituksessa tällaisella alueella aseen on oltava lataamattomana suojuksessa. Tämä ei kuitenkaan koske metsästysalueeseen rajoittuvaa yleistä tietä."

Tästä päästään oikeastaan siihen perusongelmaan, mikä tähän liittyy, ja minusta ongelma kiteytyy siinä, että laissa ei varsinaisesti määritellä, mitä ovat "ilman luvallista tarkoitusta" ja "luvallisessa tarkoituksessa". Nimittäin vanhemmat metsämiehet ainakin katsovat asiaa hiukan eri tavalla kuin nykyinen polvi, ja juristit tulkitsevat asian hiukan eri tavalla tänään kuin aikaisemmin. Vanhemmat metsämiehet katsovat, että "luvallinen tarkoitus" on hiukan laajempi käsite kuin nykyinen tulkinta on. Ennen muuta monet perustelevat sitä, että luvallinen tarkoitus on ollut mm. se, että on voinut kulkea ase selässä sellaisen alueen läpi, johon ei varsinaista metsästysoikeutta ole. Silloin, jos tämä lain mukaan sallitaan, tietysti luvallinen tarkoitus on käytännössä kai aina olemassa, jos ollaan menossa metsästysalueelle. Näin ollen ollaan aika lähellä sitä tulkintaa, että kyseessä on tavallaan jokamiehenoikeuden laajentaminen siten, että kävelyä metsässä voidaan harjoittaa myös aina ase selässä, tosin lataamattomana ja suojuksessa. En tiedä, onko tämä oikea tulkinta, tuskinpa vain, mutta tämä asia olisi ehkä syytä selvittää ennen muuta asetuksessa.

Arvoisa puhemies! Uusi metsästyslaki on monessa suhteessa joka tapauksessa tarpeen. Ajanmukaistettuna se toimii jälleen hyvinkin pitkään. Lakiin liittyvä asetusteksti tulisi kuitenkin tarkentaa siten, että tulkinnanvaraisuuksia ei syntyisi ja lain valvonta olisi luontaista ja mahdollisimman helppoa. Tällä tarkoitan mm. sitä, että asetus määrittelisi vielä tarkemmin mainitsemani 150 metrin säännön soveltamisen ja antaisi yksiselitteisen selvityksen aseen kuljettamisesta luvallisessa tarkoituksessa / ilman luvallista tarkoitusta. Samoin minusta tulisi asetuksella säätää, mitkä ovat maa- ja metsätalousministeriön valtuudet päättää metsästyksestä poikkeuksellisissa olosuhteissa ja mikä on tässä riistanhoitoyhdistyksen asema.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ihan hyvä, että ed. Vuorensola otti esille tämän asian, joka on tänä päivänä aiheuttanut lukemattomia puhelinsoittoja. Ed. Vuorensolakin äsken puheenvuorossaan kuvasi juristien tulkintaa siitä, mitä nyt ollaan oikein tekemässä tai sanomassa. Tarkoin kuunneltuani ed. Vuorensolan puheenvuoron itse substanssin osalta meillä ei ole pienintäkään näkemyseroa. Ed. Vuorensola puheenvuoronsa loppuosassa kuvasi täsmälleen oikein, mistä tässä on kysymys, ja sen mukaisesti uskon, että kun ministeriön virkamiehet lukevat ed. Vuorensolan äskeisen puheenvuoron asetustekstiä tarkentaessaan ja ehkä lehteriltä kuunnellessaan, ottavat juuri tämän tulkinnan huomioon, niin että tämä asia ei käytännön tasolla tule aiheuttamaan ongelmia.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Toivottavasti ministeriön virkamiehet eivät lue ed. Vuorensolan tekstiä, koska jos tällä systeemillä aletaan saivarrella metsästystä, niin kyllä silloin on hyvin hankalaa metsästää. Aina syyllistyy rikokseen tavalla tai toisella. On selvää, että sellaisen alueen läpi, jolla ei ole oikeutta metsästykseen tai joka on kokonaisuudessaan rauhoitettu metsästykseltä, ihminen joutuu, esimerkiksi omalle alueelleen kulkiessaan sekä muussa metsästyksessä että esimerkiksi hirvenmetsästyksessä, kulkemaan. Ja riittää silloin, jos ase on lataamaton. Totta kai on velvollisuus silloin, että henkilö ei ryhdy metsästystoimiin. Ihmisen katsotaan ryhtyneen metsästystoimiin vanhan lain mukaan, jos ase on ladattu ja koira on irrotettu, jotakin tällaista se on.

Tämä on vähän samanlaista kuin ed. Lehtosaaren ajatukset siitä, että pitäisi teräs- ja lyijyhaulit eritellä, minkälaisilla järvillä saadaan ampua teräshauleilla ja missä lyijyhauleilla. Silloinhan tämä systeemi menisi aika sekavaksi. Minun täytyy sanoa ihan rehellisesti, että iltapäivä on ja olen vanha mies, mutta minä en oikein käsittänyt ed. Vuorensolan näkemyksiä, en valitettavasti, vaikka minusta saisi vieläkin tyhmemmän kuvan kuin todellisuudessa edustan.

Ed. S-L. Anttila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vuorensolan varsin ansiokkaassa puheenvuorossa pohdittiin niitä keskeisiä kysymyksiä, jotka myös valiokunnassa meitä puhuttivat. Tähän 25 §:ään ja siinä säädettyyn rajaan — 150 metrin matka sellaiseen rakennukseen, jossa asutaan — varmasti olisi ollut halu puuttua, mutta ei löytynyt sellaista konstruktiota yhteistyössä oikeusministeriönkään kanssa, jossa kuitenkin olisi voitu turvata se, mitä tällä pykälällä nimenomaan halutaan käytännössä turvata.

Sitten pohdinta 35 §:n eli hallituksen esityksen 34 §:n sisällöstä. Mielestäni valiokunnan mietinnössä yksityiskohtaisissa perusteluissa pykälämuutoksia on suomennettu, mitä käytännössä tarkoitetaan. Valiokunta on hallituksen 34 §:ää muuttanut. Siinä on alun perin todettu: "kuljettaa ladattuna". Me olemme muuttaneet sen "muutoin kuin lataamattomana suojuksessa". Käytännön selitys minusta tulee siinä, mikä on valiokunnan pykäläkohtaisessa perusteluissa; sovellusta nimenomaan ed. Vuorensolakin puheenvuorossaan peräänkuulutti.

Ed. Saario (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Vuorensolan puheenvuoroon muutama kommentti.

Ensinnäkin metsästyksen poikkeuksellisissa olosuhteissa pitäisi olla varsin yksiselitteinen, sillä maa- ja metsätalousministeriö voi nimenomaan tässä mainituista syistä poiketa lain säännöksistä ja antaa luvan metsästää määrättyä riistaeläintä tietyllä alueella ilman alueeseen kohdistuvaa metsästysoikeutta. Tämä on oikeastaan varsin selkeää.

Sen lisäksi on 40 §, jossa niin ikään myönnetään eräitä poikkeuksia. Siellä taas tieteelllistä tutkimusta, riistanhoitoa, vahinkojen estämistä, eläintautien ehkäisemistä jne. varten voidaan metsästysoikeuden haltijan suostumuksella myöntää oikeus käyttää sellaisia pyyntivälineitä, jotka muutoin ovat kiellettyjä. Tässä on ylimalkaan haettu sellaista mahdollisuutta viranomaisille, että he voivat jonkun nopean tilanteen johdosta toimia olematta sitoutuneita varsin raskaaseen ja hitaaseen menettelyyn.

Mitä tulee aseeseen ja aseen kuljettamiseen maastossa, niin me olemme oikeastaan vain valiokunnassa lisänneet sen, että sitä on kuljetettava aina suojuksessa, milloin ei ole metsästysoikeutta, ja tämän ei pitäisi aiheuttaa mitään haittaa. Päinvastoin voisi sanoa, että hallituksen lähtökohtaehdotushan olisi merkinnyt sitä, että ase paljaana voisi liikkua missä tahansa. Se olisi ehkä ollut hieman liioittelua tässä mielessä, joten luulen, että ed. Vuorensolan ongelmien ei tarvitse ulottua asetuksiin saakka. Kyllä ne ratkeavat suoraan laista ihan puhtaalla talonpoikaisjärjellä.

Ed. Vuorensola (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemelle vain ihan lyhyesti toteaisin, että se huoli, joka minulla liittyy tähän kieltämättä varmasti vaikeasti selittämääni asiaan, oli se, että jos on mahdollista tulkita aseen kuljettaminen jokamiehenoikeuden piiriin, jos se on vähäisestikin mahdollista, minusta se pitää torjua yksinkertaisesti jo siitäkin syystä, että jokamiehenoikeuden piiriin, jos EY-neuvottelut onnistuvat, tulee aikamoinen joukko lisää ihmisiä. Sen takia meidän on syytä tältä osin aika tavalla varmentaa tämä asia. Minä hyvin tiedän, että käytännössä metsästäjäporukka hoitaa asiansa hyvin, enkä usko, että siitä kovin suuria ongelmia sinänsä tulee. Mutta minun huoleni on aika pitkälle juuri tuo.

Mitä tulee poikkeuksellisissa olosuhteissa metsästykseen, taustalla on minulla vanha koke-

mus, jonka aikaisemmilta ajoilta muistan. Eräässä yhteydessä maa- ja metsätalousministeriö muutama vuosi sitten määräsi Pohjois-Hämeen riistanhoitopiirin alueella, mitä sanaa siinä nyt käyttäisi, tapettavaksi vai ammuttavaksi niin paljon hirvikantaa, että se oli enemmän kuin meillä oli hirviemoja koko sillä alueella. Minä hiukan pelkään tälaista; tässä suhteessa pitäisi olla jotkut rajat määriteltynä, ettei tällaisia kömmähdyksiä sattuisi. Onneksi silloin laki oli sellainen, että ministeriöllä ei tätä oikeutta ollut määrätä. Sen takia minä halusin tuoda mukaan tähän keskusteluun riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten merkityksen ja aseman, koska heillä asiantuntemus on aikamoinen kuitenkin näissä asioissa.

Ed. Polvinen: Arvoisa puhemies! Esillä oleva hallituksen esitys metsästyslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi on vaatinut maa- ja metsätalousvaliokunnalta erittäin paljon työtä. Sitä on käsitelty lähes päivittäin useitten kuukausien ajan ja asiantuntijoita on kuultu myös harvinaisen paljon. Varsinkin valiokuntakäsittelyn alkuvaiheessa kävivät mielipiteet hyvin paljon ristiin, mutta yhteisellä hiomisella ne on kuitenkin saatu mielestäni aivan kohtuullisesti sovitettua yhteen tässä valiokunnan mietinnössä.

Valiokunnan mietinnössä on tehty myös monia käytännön vaatimia muutoksia ja tarkennuksia hallituksen esitykseen. Aivan jokaista toivomusta ja esitystä on ollut kuitenkin mahdotonta juuri sellaisenaan toteuttaa, ja tämän ovat valiokunnan jäsenet hyvin laajalti yhteisymmärryksessä myös hyväksyneet.

Asian käsittelyssä on tullut huomioiduksi myös esillä ollut rinnakkaislakialoite.

Valiokunta on työssään pyrkinyt löytämään entistä parempaa tasapainoa metsästyksen, ympäristönsuojelun, luonnon kestävän hyödyntämisen ja eläinsuojelun välillä. Esityksen keskeisiä lähtökohtia onkin ollut se, että metsästyksen tulee perustua luonnonvarojen kestävän käytön periaatteelle. Valiokunnan mietinnössä on otettu huomioon myös maaseudun uusia tarpeita ja myös erilaiset harrastukset. Lakiesitys antaa mahdollisuuksia myös maaseutuelinkeinojen kehittämiseksi ennen kaikkea Pohjois-Suomessa, missä työnsaanti- ja toimeentulomahdollisuudet ovat muutoin niukat. Näitten alueitten metsästysmatkailu unohtumattomine kokemuksineen saa varmasti tämän lain hyväksymisen myötä uutta tuulta purjeisiin. Tämä on tämän päivän alue- ja maaseutupolitiikkaa mielestäni parhaimmillaan; monet siitä mielellään puhuvat ja ovat ilmoittautuneet sen kannattajaksikin.

Valiokuntakäsittelyssä oli siis monia vaikeita asioita, joihin saatiin yksimielisyys ja joissa voitiin muuttaa hallituksen esitystä.

Metsästysajat ovat käytännössä monesti hankalia, ja niistä metsästäjätkin ovat keskuudessaan monta eri mieltä. Karhunmetsästyksessä sattuneet haaverit ovat lisänneet kritiikkiä entisestään kevätmetsästystä kohtaan. Toivottavasti — ja uskon myös näin tapahtuvan — asetuksella tämäkin asia osataan järkevästi ratkaista niin kuin kaikki muutkin tarpeelliset metsästysajat ottaen huomioon riistakannan kestokyky.

Kissa-asia on noussut myös jonkin verran esille. Valiokunnan mietinnössä se on myös huomioitu ja laitettu kuntoon. Uskon, että tätä kautta 10 000:n luontoon jätetyn kesäkissan määrä vähenee, kun tämä teko tulee rangaistavaksi.

Maattomien metsästysoikeuksien turvaaminen on ollut valiokuntakäsittelyssä esillä, ja asiaan ovat kiinnittäneet huomiota kuulemisessa myös metsästäjäjärjestöt. Siihen onkin valiokunta myös kiinnittänyt omalta osaltaan huomiota ja pitää tärkeänä, että metsästyksen harrastajille, joilla muutoin ei ole mahdollisuutta metsästykseen, pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään siihen tilaisuus valtion maihin kuuluvilla alueilla.

Valiokunnan mietintöön on jätetty sosialidemokraattien vastalause, jossa kritisoidaan mm. maanomistukseen sidottua metsästysoikeutta ja Lapin läänin ja Kainuun kuntien asukkaiden vapaata metsästysoikeutta oman kotikuntansa valtion mailla.

Tässä yhteydessä on kuitenkin muistettava se, että voimassa olevan lain aikana on perustettu lähes jokaiselle kylälle metsästysseura. Seurat ovat rakentaneet omat metsästysmajansa, tekevät ilmaista riistanhoitotyötä ja suorittavat myöskin valvontaa. Hyvin monella kylällä metsästysseurasta on kasvanut ja kehittynyt kylän suuri voimavara, jossa on mukana käytännöllisesti katsoen koko kylä ja jonka ympärille on jo syntynyt taloudellistakin toimintaa, ja se pitää tätä kautta kylään toiminnassa ja asuttuna. Pohjoisen vapaan metsästysoikeuden alueet ovat erittäin harvaanasuttuja, ja asukkaita saattaa olla 1—2 neliökilometrillä, joten metsästyksen valvonnan kannalta on tärkeää, että heidän oikeutensa säilytetään nykyisessä muodossaan.

Mitä tulee maanomistukseen sidottuun metsästysoikeuteen käytännössä, voin sanoa, että oman kyläni maanomistajat ovat vuokranneet kaikki maansa ilman minkään näköistä vuokraa kylän yhteiselle metsästysseuralle, ja tähän metsästysseuraan voivat liittyä samoilla ehdoilla niin maanomistajat, kylällä asuvat maattomat kyläläiset kuin myöskin taajamassa asuvat entiset kyläläiset, joilla on jäänyt entinen kotitilansa kylälle tai joilla on joitakin muita siteitä.

Metsästystä harrastavat myös hyvin paljon paikalliset nuoret, mikä on luonnon virkistyskäyttöön perustuvana harrastusmuotona erittäin kasvattavaa nuorisotyötä ja ohjaa luonnossa liikkumisen terveellisten harrastusten pariin. Maanomistukseen sidottu metsästysoikeus on siis tässä käytännön esimerkissä menettänyt merkityksensä. Käytäntö on hyvin yleinen kaikissa muissakin vastaavissa seuroissa näillä alueilla.

Mitä taas tulee riistanhoitoon ja valvontaan, paikalliset seurat tekevät sitä ilmaiseksi. Vähintään kaksi kertaa vuodessa on riistalaskenta, jonka perusteella seurat tekevät seuransa jäsenille omat riistakiintiönsä. Seurat voivat tarvittaessa rauhoittaa alueellaan jonkin riistaeläimen, jos kanta tarvitsee sääntelyä. Tällä tavalla riistakannan kestävä kehitys ja ympäristönsuojelun toteutuminen tulevat valvottua käytännössä paikan päällä. Kaikkein parhaimpia asiantuntijoita alueellaan ovat paikalliset asukkaat. Jos he eivät tätä asiaa paikallistuntemuksensa perusteella pysty hoitamaan, se jää varmasti muiltakin hoitamatta.

Vastalause on hyvin teoreettinen eikä tahdo oikein soveltua tänä päivänä yhteen käytännön toiminnan ja työn kanssa.

Valiokunta on kiinnittänyt mietinnössään huomiota myös siihen, että metsiämme voitaisiin hyödyntää taloudellisesti kehittämällä metsästysmatkailua. Tämä lisäisi toimeentulomahdollisuuksia myös maaseudulla. Ajatus on hyvä ja nähdäkseni valiokunnan mietinnön pohjana antaa myös tähän asiaan mahdollisuudet käytännön tasolla. Onhan jo nyt mm. maatilamatkailuyrityksiä ja muitakin yrityksiä ainakin Pohjois- ja Itä-Suomessa, joiden kautta näitä palveluja jo saa, ja niitä voivat kaikki käyttää. Valtion maille ohjautuvista luvista voisi taloudellinen hyöty jäädä näille alueensa metsästyspalvelujen järjestäjille.

Arvoisa puhemies! Toivon, että tämä laki tulee hyväksyttyä täällä valiokunnan esittämässä muodossa.

Ed. Saastamoinen: Rouva puhemies! Ed. Hämäläinen muistaakseni käydyssä keskustelussa totesi, että valiokunta on kiitellyt itseään tämän lain käsittelystä. Rouva puhemies, minun mielestäni ei syyttä. Kun meillä valiokunnissa käsitellään varsin monella tavalla ja monenlaisia lakeja, niin kyllä minun mielestäni tämä on ollut ihan hyvä esimerkki siitä, miten tehdään yksituumaisesti hyvää lainsäädäntöä. Minä kyllä tästä kiitoksen kumarran myös valiokunnan rouva puheenjohtajalle, joka on tätä työskentelyä johtanut.

Lain käsittelyn yhteydessä kuultiin monia tahoja. Mielestäni tärkeätä on se, että siellä painotettiin tämän metsästyslain metsästyskulttuuripuolta, totta kai myös luonnonsuojelullista aspektia. Mielestäni laki on verrattain hyvä, joskin meillä itse kullakin on muutamia pikkuasioita, joiden olisi toivonut olleen toisin. Minä en pääse siitä mihinkään, että minusta mäyrä muuriainen olisi saanut olla rauhoitettu eläin, mutta tämä nyt on ihan yksi pieni yksityiskohta ja koskee vain ihan henkilökohtaisia näkemyksiäni. Olin myös henkilökohtaisesti sitä mieltä, että kosteikko lyijyhauliasiassa olisi saanut tulla lakiin, mutta ymmärrän aivan hyvin sen, että jos haluamme tehdä todella hyvää lainsäädäntöä, siihen jää mahdollisimman vähän arvauksen varaan kuuluvia paikkoja. Saattaisi nimittäin olla, että joskus kosteikko ja aamukasteikko sotkeutuisivat, ellei tässä olisi lähdetty näin yksiselitteiselle linjalle.

Pyysin tämän puheenvuoron sitä varten, että halusin ottaa esille erään asian, joka ei oikeastaan ole tainnut tässä keskustelussa tulla esiin ollenkaan vielä. Kysymyksessä on koirajuttu. Me olemme puhuneet tänään kauhean paljon kissoista, mutta tässä laissa myös koira on tärkeä elukka.

Hallituksen esityksen mukaan 51 §, silloinen 50 §, kuului: "Maaliskuun 1 päivästä elokuun 19 päivään ulkona oleva koira on pidettävä välittömässä hallinnassa tai kytkettynä." Valiokunnassa oli voittamassa käsitys, että "hallinnassa" tarkoittaa samaa, kuin että kunhan koira nyt "uamulla tulloo kottiin". Niinpä oltiin halukkaita jossain vaiheessa poistamaan "hallinnassa", ja silloin olisi koirien osuudeksi jäänyt pelkkä "kytkettynä". Minun mielestäni tämä oli epäoikeudenmukaista niitä kymmeniätuhansia pieniä koiria kohtaan, jotka eivät koskaan haltijansa jaloista metsässäkään liikuttaessa paria metriä kauemmaksi mene, tai niitä komeita, isoja, hyvin koulutettuja koiria

kohtaan, joita myös metsissä kesäiseenkin aikaan ihmisten mukana liikkuu.

Mielestäni muoto, joka sitten pykälään tuli ja jonka mukaan "koira on pidettävä kytkettynä tai siten, että se on välittömästi kytkettävissä" on tarkoituksenmukainen siitä syystä, että se edellyttää, että koiran ulkona kuljettajalla on todella remmi tahi vastaava mukana niin, että koira todella on välittömästi kytkettävissä, mutta siinä kuitenkin jätetään tietty liikkumavara niille kymmenilletuhansille koirille, joita maastossakin tänä rauhoitusaikana näkee. Minun mielestäni mm. koirien kuljettaminen tai ulkoiluttaminen jäällä olisi ollut mahdotonta, mikäli pykälä olisi jäänyt aiempaan muotoon, kuten välillä näytti.

Tällä hetkellä ei minullakaan ole muuta sanottavaa, kuin että toivon, että tämä laki menee sutjakkaasti läpi ja on alkavan metsästyskauden aikana voimassa. Tämän sanon rukkaspassimetsästäjänä.

Ed. L a a k k o n e n: Arvoisa rouva puhemies! Nykyinen metsästyslaki on yli 30 vuotta vanha. Siksipä käsillä oleva metsästyslain uudistus on perustavaa laatua oleva. Jos valiokunta ei olisi tehnyt niin paljon muutoksia käsittelyssä olevaan lakiin, olisi uudesta metsästyslaista tullut vanhentunut jo ennen voimaantuloaan, ja se olisi monessa kohdin ristiriidassa kansainvälisten säädösten kanssa.

Metsästyslaki on yleislaki, jolla säädellään riistanhoitoa, metsästyksen järjestämistä, koiran pitämistä, hallintoa jne. Lain keskeinen näkökohta on kestävän käytön periaate, joka tulee ottaa huomioon myös riistakantojen suhteen. Lain tarkoituksena on myös edistää riistanhoidollisten toimenpiteiden suorittamista ja riistan elinympäristön suojelemista. Valiokunta korostaa mietinnössään metsien monipuolista hyödyntämistä mm. metsästysmatkailu huomioiden. Metsästysmaata omistamattomien oikeudetkin on huomioitu, vaikkakaan ei siinä laajuudessa kuin ed. Rajamäki olisi toivonut.

Karhujen kevätmetsästystä ei metsästyslaki kiellä, mutta lain perusteluissa mainitaan, että tarkoituksena on säätää se asetuksella kielletyksi. Näin pitää ehdottomasti tapahtuakin, koska metsästäjät eivät näy erottavan naaraskarhua uroskarhusta. Ehkä se johtuu ed. Pulliaisen mainitsemasta jännityksestä, jota metsästäjät tuntevat karhumetsällä. Liekö syynä pelko oman hengen menettämisestä tai mahdollisesta karhunpainista? Kuitenkin on sydämetöntä, että keväthangilla harhailee nälkiintyneitä, emoaan etsiviä karhunpentuja.

Porotaloudenkin edut on valiokunta huomioinut ponnessaan, jossa edellytetään, että annetaan asetus, jolla maa- ja metsätalousministeriö voi antaa valtuutuksen myöntää poikkeusluvan rauhoitetun eläimen pyydystämiseen vahinkotapausten estämiseksi.

Tähän asti on ollut nurinkurista, että luonnonpuistossa on voinut metsästää. Erityisen ongelmallista se on ollut, kun näin on saanut tehdä myös tutkimustarkoitukseen perustetuissa luonnonpuistoissa, jolloin tutkittavat eläinkannat on tapettu. Nyt valiokunta haluaa tämän kieltää ja edellyttää ponnessaan, ettei säädetä enää sellaisia asetuksia, joilla metsästys luonnonpuistoissa sallitaan.

Paljon keskustelua käytiin valiokunnassa lyijyhaulieista kontra teräshaulit. Lopulta järkevä kanta voitti eli lyijyhaulien käyttö vesilintumetsästyksessä kielletään 1.8.96 alkaen.

Riistalle voidaan myös perustaa suoja-alue. Jos jokin saari, saariryhmä tai muu selvästi määritelty alue on erityisen suotuisa olosuhteiltaan riistan oleskelulle ja lisääntymiselle, omistaja voi hakea alueelle suoja-alueen perustamislupaa. Luvan antaa maa- ja metsätalousministeriö ympäristöministeriötä kuultuaan.

Hirvieläimen ja karhun metsästykseen vaaditaan lain mukaan ampumakoe. Valiokunta ehdottaa selvitettäväksi myös ampumakokeen tarpeellisuuden metsästystutkinnon yhteydessä.

Ed. Luukkainen arvosteli valiokuntaa siitä, ettei se ole hoitanut kissan asiaa kuntoon. Myönnän, että asia olisi voitu hoitaa vieläkin paremmin. Esitin valiokunnassa kissalle löytötavaran asemaa, kuten on Ruotsissa, mutta se ei valitettavasti saanut riittävästi vastakaikua. Ehkä se ei olisi oikein kuulunutkaan metsästyslakiin. Jokainen kunta voi kuitenkin perustaa paikan, jonne kadonneet kissat voidaan ottaa huostaan samoin kuin koirat.

Nykyisen lain mukaan on luokittelu tapahtunut vahinkoeläimiin ja riistaeläimiin. Uusi luokittelu on riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet. Kissa on kuulunut tähän asti vahinkoeli haittaeläimiin, mutta nyt kissasta puhutaan laissa kotieläimenä. Ainoastaan villiintynyt kissa on rauhoittamaton eläin. Sanoin jo valiokunnassa, että villiintyneen kissan arvioinnissa voi tulla tulkintaongelmia, ja olen samaa mieltä edelleenkin.

Pitkä askel edistyksen suuntaan on myös kissan heitteillejätön ja hylkäämisen kieltämi-

nen. Rikkomuksesta saa uuden lain mukaan sakkoa. Toivottavasti tämä lopettaa jokasyksyiset ilmiöt, jolloin kesäkissat hylätään luontoon kaupunkiin muuton yhteydessä.

Arvoisa rouva puhemies! Tiedotusvälineissä ja jopa täällä salissa on arvosteltu metsästyslain käsittelyä siitä, että tällaisena aikana, jolloin on niin paljon työttömiä, paneudutaan eduskunnassa esimerkiksi kissan asioihin. On myönnettävä, että nykytilanne on hyvin ongelmallinen, ja monilla tahoilla etsitään ratkaisua ongelmiin. Toivon henkilökohtaisesti sitä, että myös keinot löytyvät ja työllisyys paranee. Tilanne ei kuitenkaan saa estää hyvän lainsäädännön syntymistä vaikka metsästyksen alalla. Kun meillä nyt on metsästyslaki täysremontissa, on paikallaan, että myös kissan asema tässä korjataan. Onhan Suomi ainut länsimaa, jossa nykylain mukaan kissa on haittaeläin, kun se muualla on luokiteltu lemmikkieläimeksi.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan tässä vielä esittää kiitokset asioiden hyvästä käsittelystä valiokunnan puheenjohtajalle ja jäsenille ja hyvästä asiantuntemuksesta ed. Pulliaiselle.

Ed. V i s t b a c k a : Arvoisa puhemies! Metsästyslaki on puhuttanut täällä ensimmäisessä käsittelyssä aika paljon ja valiokunnassa saanut ilmeisesti aika hyvän muodon, koska sosialidemokraattien vastalause oman tulkintani mukaan on vähän väkisin tehty. Mutta, arvoisa puhemies, olisin muutamalla sanalla puuttunut eräiden pykälien sisältöön, jotka mietintöön on sisällytetty osittain muutettuina.

En tiedä, millä tavoin maa- ja metsätalousvaliokunta on käsitellyt kiellettyjä pyyntitapoja, kun en itse ole valiokunnan jäsen. Olen lukenut mietinnön ja verrannut sitä lakiesitykseen. Eräs asia, joka minun mielestäni on suuri puute, on se, että lakiin olisi ehdottomasti tullut saada kielto käyttää äänenvaimenninta aseessa. En tiedä, onko valiokunnassa tähän kiinnitetty huomiota.

Arvoisa puhemies, korostan, että itse en ole metsästäjä enkä harrasta metsästystä, joten saattaa olla, että terminologia on hieman väärää. Mutta nämä seikat, joihin itse puutun, juontavat juurensa siitä, että poliisiviranomaisena olen joutunut muutamia salametsästysasioita selvittelemään.

Muutamissa tilanteissa on havaittu, että ammattimaiset hirvien salakaatajat ovat ryhtyneet käyttämään aseissaan äänenvaimenninta, kun niiden saatavuus on helpottunut. Kun äänenvaimenninta ei ole kielletty, se aiheuttaa sen, että valvonta esimerkiksi hirven salametsästyksessä saattaa olla lähes mahdotonta. Ensinnäkään siihen eivät poliisin voimavarat riitä tällä hetkellä, saati tulevaisuudessa, koska vakansseja vähennetään eivätkä riistanhoitoyhdistyksen metsästyksenvartijat ilman poliisin apua uskalla tarpeeksi puuttua näihin asioihin. Monta kertaa naapuruussuhteetkin vaikuttavat siihen, että salametsästyksen valvonta, nimenomaan kun metsästäjä käyttää äänenvaimenninta, ei ole tehokasta. Arvoisa puhemies! En löytänyt tällaista mainintaa lakiesityksestä enkä myöskään valiokunnan mietinnöstä. Arvoisa valiokunnan puheenjohtaja voi korjata siltä osin, jos olen väärässä. Minun mielestäni tämä seikka olisi tullut kyllä sisällyttää lakiesitykseen, koska tätä on käsitelty sangen perusteellisesti.

Täällä on jo aika paljon puhuttu lataamattomasta aseesta. Kuten on mainittu, korkein hallinto-oikeus on puuttunut asiaan aikaisemmin ennakkoratkaisun muodossa. Minun mielestä olisi ollut syytä selventää asianomaisen momentin perään yhdellä lauseella se, mitä lataamattomalla aseella tarkoitetaan, jos ollaan sitä mieltä, kuin korkein oikeus ennakkopäätöksessään on ollut, että lataamattomalla aseella tarkoitetaan asetta, jossa ei ole patruunoita panospesässä tai lippaassa. Sen jälkeen tulkintaongelmia tämän suhteen ei olisi ollut.

Arvoisa puhemies! Eräs mielenkiintoinen yksityiskohta liittynee myös nimenomaan näihin kiellettyihin pyyntivälineisiin ja pyyntimenetelmiin, 33 §:ään, kun siellä kielletään metsästyksessä kaikki keinotekoiset valolähteet sekä yöammuntaa varten tarkoitetut tähtäyslaitteet jne.

Siitä olen samaa mieltä, että nimenomaan metsästyksessä nämä on kiellettävä. Mutta onko tämä tulkittavissa niin, että kun metsästäjä haavoittaa riistan, hän ei voi lähteä keinotekoisen valon kanssa perään ollenkaan? Nythän voi lähteä siitä, koska riistaeläimiä metsissä on kuitenkin sen verran vähän, että jokainen riistaeläin, jonka metsästäjä saa, on hänelle arvokas.

Kun täällä on hyvin paljon puhuttu inhimillisistä tekijöistä, niin mielestäni olisi voinut lähteä siitä, että tällaisissa tilanteissa olisi tarkoituksenmukaista, että metsästäjä voisi ehkä tunnin kahden päästä, kun eläin on rauhoittunut, lähteä seuraamaan verijälkiä valon avulla. Sen jälkeen hän voisi lopettaa eläimen tuskista, joita ampumahaava on mahdollisesti aiheuttanut. Mielestäni tätä näkökohtaa olisivat puoltaneet myös eläinsuojelulain ja -asetuksen pykälät siitä, että

eläimen lopettaminen tulisi suorittaa nopeasti ja enempiä kärsimyksiä eläimelle aiheuttamatta. Tämän johdosta mielestäni taskulampun käyttö tällaisissa tilanteissa olisi tullut sallia.

Arvoisa puhemies! Eräässä puheenvuorossa edellä puututtiin koiran kiinnipitämiseen. — Kissoista en halua puhua tällä kertaa, niistä on puhuttu jo aivan riittävästi. — Minun mielestäni käytännön ongelma lakiesityksen 50 §:ssä on taajama-alue sinä aikana, kun koiraa ei ole pidettävä kiinni. Tämä ongelma on käytännössä erittäin suuri, niissä kunnissa, joissa ei ole kunnallista järjestyssääntöä. Varsinkin kevätaikaan koirien juoksuaikana koiria liikkuu taajamissa runsain mitoin. Kun ottaa huomioon sen, että jokaisessa kunnassa ei ole lääninhallituksen vahvistamaa kunnallista järjestyssääntöä koirien kiinnipidosta, mielestäni 51 §:n 1 momentin loppuun olisi tullut tehdä lisäys nimenomaan siitä, että taajama-alueella koiran tulee olla kytkettynä tai koiran omistajan läheisyydessä välittömässä hallinnassa.

Maaseudulla tämä on ongelma, se on myönnettävä. Itse tiedän sen siitä, että kun nimismiehenä ollessani koiria juoksi hirveästi, niin niille ei voinut mitään. Sen jälkeen käynnistettiin prosessi ja saatiin kunnallinen järjestyssääntö. Silloin tämä ongelma poistui. Mutta on paljon pieniä kuntia, joissa varmasti tällaista järjestyssääntöä ei ole.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksessä on 82 §, jossa on mielestäni on lähdetty aika heppoisin perustein vesittämään lain tarkoitusta. Pykälässä nimenomaan määritellään se, mitä metsästäjän on tehtävä avuttomassa tilassa olevan eläimen kohdalla. Lakiesitys sanoo, että on pyrittävä auttamaan tai asiasta on "pyrittävä ilmoittamaan alueen omistajalle". En tiedä, kuinka asiantuntijat ovat tulkinneet ja kuinka valiokunta asian on ymmärtänyt. Uskoisin näin, että mitään suuria ongelmia ei olisi tullut, vaikka pyrittävästä olisi otettu pois. Eli olisi ilmoitettava joko alueen omistajalle, metsästysoikeuden haltijalle tai poliisille. Sana pyrittävä antaa mielestäni täydellisen oikeutuksen vesitykseen, jos metsästäjä niin haluaa. Tämä olisi voitu säätää mielestäni rangaistavaksi. Sana pyrittävä on niin lievä, että sitä pystyy ymmärtääkseni kiertämään aina.

Arvoisa puhemies! Ed. Saari, joka on paikalla, tietää naapurikunnassa asustavan majavia, ja ed. Lehtosaaren, joka ei ole paikalla, alueella niitä erityisesti on. En tiedä, minkä johdosta majavaa tältä osin ei ole sisällytetty niihin eläimiin, joiden aiheuttamia vahinkoja metsänomistajille ja maanomistajille mahdollisesti korvattaisiin. Arvoisa puhemies, en tiedä, korvataanko niitä, mutta tästä pykälästä en saanut irti.

Arvoisa puhemies! Eräs hyvä lisäys mielestäni on se, että on kriminalisoitu metsästyksen häirintä. Se on sellainen lisäys, joka mielestäni on aiheellinen, kun olen seurannut ja kuullut, millä tavoin eräät tahot haluavat häiritä asianmukaista metsästystä, joka suoritetaan asiallisella tavalla.

Arvoisa puhemies! Mielestäni muutokset, jotka valiokunnassa on tehty, ovat asianmukaisia, mutta nimenomaan valvonnan kannalta nämä muutamat esiin tuomani seikat tulevat varmasti käytännössä tuottamaan ongelmia.

Ed. S-L. A n t t i l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vistbacka puheenvuorossaan tiedusteli mm., oliko valiokunnassa esillä äänenvaimentimen käytön kielto. Totean, että ei ole ollut esillä. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että sallituista välineistä ja menetelmistä annettaisiin pykälän nojalla asetuksella tarkempia säännöksiä. Ed. Vistbackan esiin ottama kysymys voidaan sitä kautta hoitaa.

Taskulampun käyttö tilanteessa, jossa etsitään haavoittunutta eläintä, minusta on asia, jonka pitää järjen käytön kannalta jo mahdollistua, koska silloin on kysymyksessä tilanne, josta säädetään 82 §:ssä eli avuttomassa tilanteessa olevan eläimen kohtelusta.

Ed. Vistbacka puuttui siihen, että täällä on "pyrittävä auttamaan". Minusta pykälä ei siitä paljoakaan muutu, vaikka "pyrittävä" siitä poistuu, koska ennen kaikkea on kysymys siitä, mikä vastuu kullakin meillä ihmisillä itsellä on. Ei lakipykälä käyttäytymistapoja muuta, jos metsästäjät itse eivät näitä asioita ole sisäistäneet, mitä taas itse en kuitenkaan epäile.

Kaiken kaikkiaan ed. Vistbackan esiin nostamista kysymyksistä äänenvaimentimen käytön kielto ja taskulampun käyttö ja vastaavat voidaan ratkaista aivan hyvin asetuksessa, jossa annetaan muutenkin tarkemmat määräykset lain soveltamisesta.

Ed. R ö n t y n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En ole niin tarkoin enkä ajatuksella lukenut tätä esitystä, minkä valiokunta on antanut, enkä ole juristi. Ed. Vistbacka on nimismies ja varmasti tuntee nämä asiat paremmin kuin minä. Hän puhui ladatuista aseista ja sanoi, että lataamaton ase on semmoinen, josta on poistettu patruunat myöskin lip-

paasta. Minulla on sellainen kuva, että lippaassa saa olla patruunat, mutta kunhan eivät ole piipussa, niin ase ei ole silloin ladattu vielä.

Koirien kiinnipidosta sen verran, että kyllä kai nykyisessäkin laissa sanotaan sillä tavalla, että koira saa olla irrallaan vain laillisena metsästysaikana sillä alueella, millä sen omistajalla on metsästysoikeus, tai sitten omistajan puutarhassa. Vielä sanotaan, että koiran on oltava aina hallinnassa. Eli eivät koirat saa juosta myöskään metsästysaikana irrallaan pitkin kyliä ja raitteja. Se on jo tänä päivänä lainvastaista.

Ed. Saastamoinen (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun minä muutenkin olen tämän lain käsittelyn aikana kokenut joskus olleeni koirakansanedustaja, haluan myös vastata ed. Vistbackalle, että tässä on kysymyksessä metsästyslaki. Tämä laki ei todellakaan koske taajama-alueilla juoskentelevia torikoiria enempää kuin mitään muitakaan. Tämä vastauksena siltä osin.

Ed. Vistbacka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. S-L. Anttilalle toteaisin, että on hyvä, jos äänenvaimentimen käyttökielto ja nimenomaan valaisimen käyttö haavoittuneen eläimen etsimisessä tulevat asetukseen. Silloinhan asia korjaantuu, siinä ei ole mitään ongelmia.

Ed. Röntyselle toteaisin niin kuin omassa puheenvuorossani sanoin, että korkein oikeus on ottanut sellaisen kannan. Sen johdosta itse totesin, että kun korkein oikeus on ottanut tällaisen tulkinnan, silloin kun lakia säädetään pitäisi huomioida korkeimman oikeuden ennakkopäätös.

Arvoisa puhemies! Mitä koiriin tulee, en tiedä, olenko sitten nimismiehenä ollessani tulkinnut poliisieni kanssa väärin lakia. Sieltä ei löydy sellaista pykälää, jolla voidaan kriminalisoida taajama-alueella irti oleva koira, jos ei ole kunnallista järjestyssääntöä.

Ed. Saastamoinen, metsästyslaki, nykyinenkin, käsittelee kaikkea nimenomaan silloin, kun puhutaan koirista, myöskin taajama-alueilla.

Ed. Saastamoinen (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minä nimenomaan tarkoitan, että ainakin minulla on se käsitys, että todellakin koirista kaupunkien järjestyssäännöissä ja sentapaisissa määrätään.

Ed. Saari: Arvoisa puhemies! Sallittaneen muutama sana kolmisenkymmentä vuotta metsästystä harrastaneena tämän ehkä kohtuuttomankin pitkäksi venyneen keskustelun jatkoksi.

Käsittelyssä oleva metsästyslaki on mielestäni rakennettu oikealle pohjalle. Se lähtee siitä, että metsästysoikeus on edelleenkin osa maanomistusoikeutta. Ilokseni olen voinut panna merkille, että tässä keskustelussa oikeastaan tätä perusajatusta eivät ole juuri muut vastustaneet kuin ed. Rajamäki, jolle näyttää jääneen päälle vanha sosialistinen levy, jolla maanomistusoikeutta tällä tavalla murrettaisiin. Maanomistusoikeushan syntyy eri osaoikeuksista: oikeudesta metsästää, oikeudesta rakentaa, oikeudesta hakata puita ja oikeudesta viljellä. Voitaisiin tietenkin tämä omistusoikeus tehdä täysin sisällöttömäksi, jos yksi kerrallaan nämä oikeudet otettaisiin pois.

Mielestäni vasemmistoliiton ed. Polvinen edellä käytti erinomaisen asiallisen puheenvuoron tästä asiasta. Siitä puheenvuorosta selvästi näki, että kysymyksessä oli henkilö, joka on tässä asiassa elänyt mukana. Hän on sisäistänyt ja oivaltanut sen tilanteen, kuinka tärkeä ja merkittävä viihtyvyystekijä kyläkunnille metsästysseura on, ja myöskin huomannut sen, että näissä tapauksissa metsästysoikeuden sitominen maanomistusoikeuteen ei millään tavalla vaikeuta maattomien mahdollisuutta metsästää.

Sen lisäksi, että tuo kehitys, jos metsästysoikeus erotettaisiin maanomistusoikeudesta, olisi kaiken kaikkiaan väärä suunta, se aiheuttaisi myöskin metsässä ja metsästyksessä lähes anarkistisen tilan. Tällä hetkellähän tilanne on sellainen, että metsästysseurat joutuvat ylläpitämään hyvin tarkkaa kuria ja järjestystä metsässä ja metsästystoiminnassa. Koska siellä käytetään järeitäkin ampuma-aseita, on välttämätöntä, että se on säädeltyä ja kurinalaista toimintaa. Metsästysseurat joutuvat välttämättä näin tekemään, koska ne tietävät, että mikäli järjestystä ei ylläpidetä, seuraavan kerran, kun menee maanomistajalle tarjoamaan metsästysvuokrasopimusta, sen tekemisessä on vaikeuksia. Mikäli tällaista pakotetta ei metsästysseuroilla olisi, olisi hyvin todennäköistä, että metsään tulisi anarkia ja mistään eivät tulisi ne poliisivoimat, jotka järjestystä valvoisivat.

Arvoisa puhemies! Sentapaista kehitystä ja ajattelutapaa, mitä ed. Polvinen edellä puheenvuorossaan kuvasi, minusta myös säädöksiä antamalla ja lakia tekemällä tulisi suosia ja sen kehitystä turvata.

Sen vuoksi, arvoisa puhemies, en haluakaan puuttua kuin yhteen asiaan tässä kysymyksessä eli hirvenmetsästyksen säätelyyn. Laissahan on

valtuutuspykälä, jossa annetaan asetuksella säädettäväksi ohjeet hirvenmetsästyksen ajoista ja menttelytavoista. Valiokunta mietinnössään on kiinnittänyt huomiota siihen, että asetuksella hirvenmetsästyksen ajoista säädettäessä ei tulisi vaikeuttaa maaseutuelinkeinojen harjoittamista.

Mielestäni tähän kohtaan olisi valiokunta voinut hieman perusteellisemmin ja voimakkaamminkin puuttua sen vuoksi, että saamieni tietojen mukaan ministeriössä aikaisemmin on kaavailtu sellaista mallia, että asetuksella hirvenmetsästyksen aloittamisajankohta sallittaisiin syyskuun alusta lukien. Mikäli näin meneteltäisiin, se olisi minusta tavattoman suuri virhe monestakin syystä: Siihen aikaan marjastajia on vielä metsissä runsaasti liikkeellä, viljelijöiden osalta peltotyöt ovat vielä kesken. Minä väittäisin, että se mahdollistaa turhat törmäykset. Nimittäin ei kovin monta kertaa viljelijän, joka on jollekin metsäkydölleen menossa puimaan, tarvitse puimurillaan törmätä hirviseurueen autoihin, niin ettei pääse työmaalleen, kun metsänvuokrasopimus joutuu uuteen ja vaikeutettuun harkintaan. Myös syyskuun alussa ja jopa lokakuun alussakin vielä eteläisemmässä Suomessa ilmat saattavat olla hyvinkin lämpimiä, kärpäsiä lentelee ja saalislihojen säilyminen on kyseenalaista.

Siksi mielestäni, niin kuin tähänkin asti käytäntö on ollut, lokakuun puolenvälin tietämissä hirvenmetsästyksen aloittamisajankohta olisi täysin paikallaan. Sen verran kuitenkin suosittelisin liikkumista aloittamisajankohtaan, että asetuksessa voitaisiin säätää esimerkiksi niin, että hirvenmetsästyksen aloittaminen sallitaan esimerkiksi lokakuun toisena lauantaina. Tämä siitä syystä, että hirvenmetsästys on joukkuelaji ja hyvin useissa tapauksissa hirviseurueella on aika kovat säännöt, niin että jokaisen jäsenen on oltava paikalla ja mukana silloin, kun metsään mennään. Tiedän myös kokemuksesta sen, että hirvenmetsästyksen ensimmäinen ja toinen päivä ovat metsästysvuoden kohokohta hyvin monen metsästyksen harrastajan elämässä. Mikäli metsästyksen alkamisajankohta sattuu keskelle viikkoa, se saattaa aiheuttaa suuria hankaluuksia monille toisen palveluksessa oleville henkilöille. Tässä tapauksessa on puhu viljelijöiden puolesta, koska heille se ei aiheuta hankaluuksia, mutta niille, jotka ovat toisen palveluksessa, se aiheuttaa monta kertaa suuria vaikeuksia järjestää vapaita aloittamisajankohdaksi, ja myös työnantajan kohdalta tilanne on varsin hankala.

Arvoisa puhemies! Nämä ajatukseni lähtevät siitä ajatuksesta, että metsästyksen tulisi olla erityisesti maaseudulla kaikkien ulottuvilla. Se on niin merkittävä viihtyvyystekijä siellä, että säädöksillä ei sellaisen kehityksen toteutumista pitäisi haitata, joka mahdollistaa kaikkien osallistumisen tähän harrastukseen. Sen vuoksi, arvoisa puhemies, toivoisin, että nämä ajatukset otettaisiin — valitettavasti ministeri ei ole nyt kuulemassa — ministeriössä asetusta valmisteltaessa huomioon.

Ed. R a j a m ä k i : Arvoisa puhemies! Ed. Saaren toivomukset, joissa maanomistusta ylikorostetaan, on aina otettu maa- ja metsätalousministeriössä huomioon. Sitä ei tarvitse erikseen eduskunnan pöytäkirjoihin edes todeta. Hänelle ei myöskään koskaan ole tullut mieleen maattomien, maa- ja vesialueita omistamattomien, viihtyvyys hänen ylikorostaessaan maanomistuksen ihanuutta ja siihen liittyviä oikeuksia.

Kun me sosialidemokraatit esitimme, että maa tulisi jakaa yhtenäisiin metsästysalueisiin, joiden puitteissa niin maa-alueiden omistajat kuin myös alueen metsästäjät yhdessä organisoisivat riistakantojen tuottokyvyn mukaista metsästystä ja tarvittavia riistanhoitotoimia, emme me todella tarkoittaneet anarkian luomista vaan tasavertaista, väestöryhmien vastakkainasettelun poistavaa ja hyvää metsästyksen järjestämispohjaa.

Tältä osin ne tulkinnat ovat todella ihmeellisiä, joita ed. Saari jälleen teki. Hänen eläimillään ja hirvillään on omistajan leima metsässä kulkiessaan, ja keskustapuolueen mielestä perinteisesti ahvenilla on myös omistajansa suomut. Mutta on erikoista, että meillä tässä tilanteessa samaan aikaan, kun keskustapuolueen johdolla ollaan kolminkertaistamassa omistajien ahventen ongintahinnat kalapassin muodossa, ed. Saaren linja on johtamassa hyvin pitkälti MTK:n tulevien metsien hyödyntämis- ja maattomien rahastamislinjojen kanssa siihen, että hyvin pian ed. Saari kehuu meille hallituksen esitystä, jossa suomalainen maaton tarvitsee passin päästäkseen suomalaiseen luontoon.

Ed. S a a r i : Arvoisa puhemies! Ed. Rajamäen puheenvuorosta selvästi oli nähtävissä se, että hän ei ole elänyt yhteisössä, jossa luonto on tärkeä osa elämää, hän ei ole itse harrastanut metsästämistä ja hänen kannanottonsa lähtevät hyvin teoreettisilta näkökannoilta. Hän ei kaiken lisäksi ilmeisesti kuunnellut minun puheen-

vuoroani ainakaan hyvin tarkasti, koska nimenomaisesti puheenvuoroni ajatus lähti siitä, että säädöksin ei pitäisi vaikeuttaa sellaista kehitystä, että kyläyhteisöissä kaikki, niin maalliset kuin maattomatkin, olisivat metsästysmahdollisuuden piirissä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Poisto päiväjärjestyksestä

Ensimmäinen varapuhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 10) asia.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon:

11) Lakivaliokunnan mietintö n:o 9 (HE 252/1992 vp)

12) Lakivaliokunnan mietintö n:o 10 (HE 40)

13) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 (HE 16)

14) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 (HE 17)

15) Talousvaliokunnan mietintö n:o 17 (HE 31)

16) Talousvaliokunnan mietintö n:o 18 (HE 319/1992 vp)

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 18.15.

Täysistunto lopetetaan kello 18.07.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen